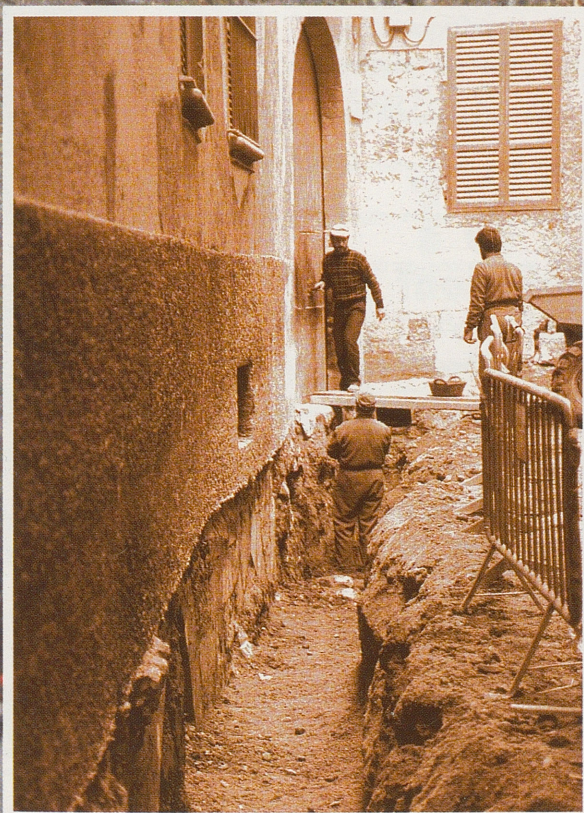

ona

Quadern de debat

Número 67 - abril 1999 - 600 pta - 3,61 euros

► Palma, en el pròxim mil·lenni

► Ciutat o el somni de la convivència

**La majoria de les Comunitats
Autònomes reben el que els correspon.**

**Els ciutadans de Catalunya
mereixen un tracte fiscal just.**

Totes les comunitats han d'aportar diners al conjunt de l'Estat. És lògic que les comunitats més riques hagin d'aportar més que les altres. Els ciutadans de Catalunya aporten un 24% més de diners que la mitjana de les Comunitats Autònomes per al funcionament de l'Estat i per a la solidaritat amb altres territoris. El que ja no és lògic és que, quan l'Estat retorna a les Comunitats Autònomes una part d'aquests ingressos, unes comunitats rebin els que els corresponen i Catalunya, no. Catalunya rep un 12% menys de diners del que reben de mitjana les altres Comunitats Autònomes. I això comporta un desequilibri negatiu global d'uns 36 punts.

15,4% Catalunya	19,4% Catalunya	22,7% Catalunya
84,6% resta Espanya	80,6% resta Espanya	77,3% resta Espanya
Quants som	Quant produïm	Quant paguem

Amb aquest fort desequilibri, Catalunya pateix un tracte injust que limita les seves capacitats de modernització, creixement i benestar, tant dins d'Espanya com dins d'Europa.

**Ha arribat el moment d'aconseguir un tracte més just
per als ciutadans de Catalunya. Hi estem d'acord, oi?**

Generalitat de Catalunya

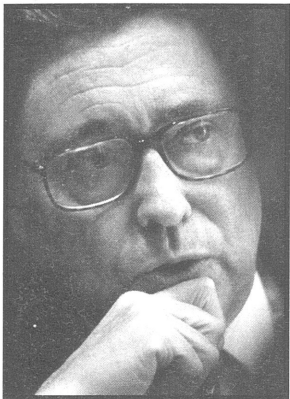

4-5 **hemeroteca i editorial**

6 **informe**

Palma en el pròxim mil·lenni.
Informe per Sebastià Verd.

12 **palma segle XXI**

L'aposta popular.
Entrevista a Joan Fageda, per Maria Ferrer.

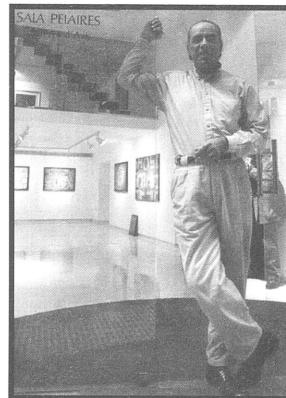
18 **taula rodona**

Una ciutat per viure-hi.
Taula rodona amb Sebastià Roig, Sebastià Serra, Margalida Thomàs i Ferran Trujillo, per Magdalena F. Mulet.

24

La consciència descarnada.

Entrevista a Ferran Gomila, per Gina Garcías.

30

Avantguarda i promoció cultural.

Entrevista a Josep Piña, per Antoni Oliver.

36

Dissenyar Palma, feina de tots.

Entrevista a Neus García Inyesta, per Jordi Calleja.

41 **la clau d'ONA**

ona Quadern de debat

n. 67, abril 1999

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte), Antoni Fleixes (economista, Jaume Garau (psicòleg), Sinfo García (dir. gerent Fundesba), Pere Mascaró (economista), Francesc Obrador (tècnic turístic), Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Jordi Calleja, Gina Garcías, Maria Ferrer, Miquel Massutí, Antoni Oliver, Joana M. Roque i Antoni Rosselló.

Disseny i muntatge: Eparrutx, tel. 971 42 09 66 - Palma

Impressió: Imp. Homar. Tel. 971 43 08 61 - Palma

Administració i Publicitat:

Fundesba, S.L. c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b.
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94. 07003-Palma de Mallorca.

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 600 pessetes (3,61 euros) - Subscripció: 5.000 pta. (30,60 euros) per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Tarja de subscripció

En .....

Adreça .....

Ciutat ..... Tel .....

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis .....

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a **Fundesba, S.L.**
c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b. 07003-Palma de Mallorca, o
telefonau al 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

SOLIDARITAT ENTRE EL NORD I EL SUD

El Parlament balear va convertir-se durant dos dies en la caixa de ressonància entre el Nord i el Sud, entre els països europeus i els situats al sud de la Mediterrània. Va ser en ocasió de la conferència euromediterrània de parlaments que

GAS NATURALE, L'ALTERNATIVA

El Govern balear ha aprofitat un altre encontre internacional -aquesta vegada la conferència internacional sobre política energètica insular- per fer conèixer alguns dels aspectes més destacats del Pla energètic de les Illes. Es tracta de la decisió, sembla que ja definitiva, d'apostar pel

gas natural, tant per a usos domèstics com per a la producció d'energia elèctrica.

Igualment sembla descartada la construcció del gasoducte, ja que el mitjà del transport seria el marítim, la qual cosa exigirà la construcció d'un punt de descàrrega al port de Palma o a un penya-segat encara sense determinar de la costa mallorquina.

Com informa Nekane Domblàs a **Última Hora**, una societat mixta formada pel Govern, GESA i Gas Natural s'encarregaran d'aplicar aquests criteris.

Com informa el corresponsal a Menorca d'**El Mundo**, Patrícia ja ha tornat a Menorca on ha estat rebuda amb gran alegria per la seva família i amics, però la jove ja torna a tenir les males llestes per, un cop més, viatjar a Xile i continuar amb la seva tasca humanitària.

Els maputxes són un poble que vol viure segons la seva cultura i d'acord amb la naturalesa.

El Rey dice que la cumbre expresa la solidaridad entre el Norte y el Sur

Don Juan Carlos y Doña Sofía presidieron en la Cámara de los Ricos

fou inaugurada pels Reis i que reuní els presidents de les cambres legislatives de quinze països de la Unió Europea i d'altres dotze mediterranis.

Tal com recull aquesta crònica de Virgínia Eza, a ***Diario de Mallorca***, la conferència va permetre asseure en uns mateixos escons parlamentaris àrabs i jueus, i arribar a quotes importants de consens sobre temes tan conflictius com el terrorisme o, tan alarmants socialment, com l'emigració.

D'aquesta manera les Balears han servit, un cop més, com a punt d'encontre d'alt nivell en el context internacional i, en aquesta ocasió, per tractar temes que són tan propers com és la pau i l'estabilitat a la Mediterrània, una qüestió de la qual també depèn la prosperitat futura de les nostres illes.

la qual cosa és incompatible amb l'activitat de les elèctriques i les grans empreses forestals. Res d'això no espanta Patrícia, que ja ha passat onze dies retinguda per la policia fins que el Tribunal Suprem de Xile li va donar la raó.

MÉS OBRES QUE MAI

La situació és cada pic més angoixant, encara que per a les empreses de la construcció signifiqui continuar vivint una època daurada o, si més no, de vaques grasses. La prova és que l'any passat l'Ajuntament de Palma va aprovar llicències d'obres per un pressupost global de 46.448 milions de pessetes, vuit mil milions

més que l'any anterior.

Aquestes dades -tal com fa Josep Capó, a **Diario de Mallorca**- contrasten, sobretot, amb l'activitat constructora que registrava Palma a inicis dels noranta. El 1991, per exemple, el total de les llicències d'obra no representava ni els vint mil milions. Llavors l'economia era en recessió. Tot el contrari d'ara, que des de fa tres o quatre anys registra forts increments.

Tot plegat ha suposat que la hisenda municipal hagi ingressat 928 milions de pessetes durant 1998 en concepte d'atorgament de llicències, 164 més que l'any anterior.

Davant la proximitat del canvi de mil·lenni i la més propera data de les eleccions municipals, el cronista fa un repàs per la història de Ciutat en aquest segle. Un segle que, per a la capital mallorquina, s'inicià el 1902 amb l'esbucament de les murades i que finalitzarà -potser- amb l'elecció d'un nou consistori.

Palma en el pròxim mil·lenni

per Sebastià Verd

La vertebració de la ciutat, un tema pendent.

El segle XX començà amb dos anys de retard. Era el 1902 quan s'esbucaren les murades i la ciutat pogué expandir-se més enllà dels límits històrics. Amb els ulls d'avui hom pot pensar que va ser un desbarat i, no obstant això, significà l'alliberament que havien somniat homes com Eusebi Estada o Bernat Calvet. Palma s'obrí al món tot coincidint amb el canvi de segle. I ara, noranta-set anys després, torna a fer front a una nova volta de full del gran ca-

lendar de la Història. El canvi de mil·lenni ha dut Ciutat a la urgència de redefinir el futur i apostar per un creixement més harmònic que respecti alhora el passat i que possibiliti la integració amb la resta de Mallorca, com en una gran àrea metropolitana que, curiosament, s'inicià en aquells temps en què s'aplanaren els murs que voltaven la capital. S'acaba així un cicle i en comença un altre, la configuració del qual és avui per avui lluny de la nostra comprensió.

No hauria de ser així. Els ciutadans de Palma haurien de ser els protagonistes d'una història que sembla fugir-los de les mans. Aquesta, si més no, és la impressió que hom té després de recórrer els perfils de la memòria immediata, la memòria d'una vella ciutat anomenada Palma que es disposa a entrar a l'any 2000 sense haver resolt, encara, el seu principal enigma: saber quin és el paper que li ha reservat el segle XXI com a capital d'un poble que ha per-

dut moltes de les seves senyes d'identitat i que navega sense rumb precís per les turbulentes aigües de la Mediterrània.

Literatura a part, Palma aguaita el nou segle amb un seguit de problemes pendents de solució. La ciutat ha experimentat un gran creixement en el darrer terç, la qual cosa ha significat un capgirament tant de l'estructura social com de les mateixes dimensions urbanístiques. Durant els darrers quaranta anys s'han succeït quatre plans generals -a raó d'un per cada decenni- sense que el problema de fons s'hagi resolt. La Palma que esbucà les murades ha desaparegut sense deixar petjada. La història ha volat i la ciutat antiga s'ha buidat de contingut. Només ara, quan ja s'acaba el segle, els ulls dels constructors tornen a posar-se sobre el vell recinte emmurallat, empesos per la demanda generada a través d'un nou romanticisme -el desig de les noves generacions de retornar a l'àmbit de la ciutat clàssica- però encara falta molt per visualitzar una sortida al deteriorament acumulat per anys d'abandonament. I, de la mateixa manera, l'eixample, i fins i tot les primitives fora viles, ha vist créixer una perifèria absent de personalitat i amb profunds descosits que alguns projectes urbanístics -com la falca verda- intenten sargir. Però sembla impossible. Aquest és el context en què, un cop més, per sisena vegada des que el 1979 arribà la democràcia als ajuntaments, els ciutadans hauran d'elegir els membres de la Sala. El context d'una ciutat a la recerca del temps perdut, per tal de recuperar una capitalitat i, sobretot, un espai de relació humana que, tal volta, deixà de banda ara ja fa un segle.

El trànsit, problema i paradigma

Què li exigeixen els ciutadans a la Palma d'avui? Un repàs d'urgència a l'actualitat municipal ens du a pensar que allò que la majoria vol són espais de lleure i, paral·lelament, la solució a un problema que ha anat creixent amb el segle XX: el trànsit. Durant els anys de la transició i primers de la democràcia el municipi va veure resolts els problemes més urgents, les infraestructures bàsiques en escoles i sanitat. I ara, el ciutadà mitjà ja no es preocupa gaire de l'esdevenir col·lectiu, de manera que allò que primer demana és poder circular a lliure. Precisament, les grans reformes urbanes dels darrers vint-i-cinc anys, han estat les noves vies de circulació, les autopistes que envolten Ciutat i que, de fet, han ressuscitat les velles murades uns quants centenars de metres cap a l'interior. El cotxe és avui el gran paradigma ciutadà, el desig i la necessitat, en un territori que, estadístiques a la mà, és el que té el major parc automobilístic de tot l'Estat,

tot i que les dimensions reduïdes impedeixen els embussos que es produeixen a les grans ciutats.

Ciutat, no obstant això, no és aquella capital quasi provinciana, on tothom sabia del seu veïnat i on la relació o coneixença era senzilla. Potser encara no tenguim el trànsit de les grans ciutats, però els darrers anys hom ha sentit, tant a Palma com a la resta de Mallorca, la sensació d'ofegament, la impressió que qualche peça del bon funcionament s'ha trencat. Els estius són extraordinàriament xafogosos, quan cinquanta mil cotxes de lloguer se sumen als vehicles habituals de la ciutat. El caos amenaça de posar punt i final al tòpic. Palma no seria, per tant, la millor ciutat per viure, segons digueren les enquestes de fa només un lustre. Aquest és el dilema: continuar avançant cap a un carreró sense sortida o més aviat caminar cap a solucions més imaginatives. O una de dues: o el trànsit acaba amb la ciutat o Ciutat decideix restringir-lo tant com sigui possible, la qual cosa vol anar cap a una conversió progressiva en zones per a vianants al casc antic, tal com va intentar sense èxit el primer ajuntament democràtic. Aquesta és una de les indiscutibles assignatures pendents, a la qual els futurs consistoris haurà de fer front, ja que materialment és impossible aparcar més cotxes en el centre.

La ciutat antiga retorna al centre

Aquesta és una qüestió que va íntimament lligada a la reforma de la ciutat antiga, als plans de rehabilitació en marxa que afecten, d'una manera molt especial, sa Gerreria, com abans ha passat, amb més o menys eficàcia, pel Jonquet, Puig de Sant Pere o sa Calatrava. S'ha de reconstruir una ciutat, i s'ha de respectar l'escala humana, però... on ficam els vehicles o, el que pot ser el mateix, com resollem el problema del transport urbà? En termes generals hem vist com després d'una primera explosió democràtica, la del 79, que feia pensar a poder guanyar la lluna per a tots els ciutadans, els successius ajuntaments han anat posant els peus a terra, per guanyar en pragmatisme, però allunyant-se de l'idealisme que és, i de cada vegada ho serà més, necessari per descobrir què és el que hi ha rere els calendaris. L'ajuntament ha emprès, finalment, la gran reforma del casc antic, però hom té la impressió que ho ha fet seguint les regles del mercat i no les de l'eficàcia social que seria exigible en aquest cas.

Repàs a l'urbanisme del segle XX

Anem per parts, a dos mesos vista de les pròximes eleccions municipals, quin són els prin-

cipals problemes de Palma? Sense establir un ordre de prioritats, i juntament amb el ja esmentat del trànsit, hom podria dir que la reforma de la ciutat antiga, concretada actualment en la rehabilitació de sa Gerreria, la falca verda, les Estacions, la Riba i, en termes generals, resoldre el tema de la capitalitat. Són qüestions que s'arrossegueu de lluny, que -en realitat- mai no han deixat de ser actualitat des que el 1902 es decidí esbucar les murades. Però, com dèiem, llavors l'ajuntament tenia un ideal: la modernització de la ciutat que es va traduir en el disseny d'un eixample que pretenia integrar els suburbis amb la ciutat. No va ser possible. O no del tot. Aquesta va ser la intenció d'Eusebi Estada, primer, i posteriorment de Gaspar Bennàssar, que dibuixà tot un seguit de carrers amples que havien de resoldre la comunicació entre els diferents sectors de la ciutat. De tots ells, només un -concretat en el pla Alomar dels anys quaranta- s'arribà a realitzar. Va ser l'avinguda Jaume III que, al capdavant, marcà el declivi de la zona alta de Ciutat. El pla Bennàssar, de 1917, preveia tres grans avingudes entre l'eixample i el port, però també grans extensions de zones verdes als voltants de Palma que el decurs de la història s'encarregà d'anul·lar. I és que la història urbanística de Palma és la història de l'especulació, sobretot després de la Guerra Civil que acabà amb moltes de les il·lusions ciutadanes.

Els anys seixanta, el gran desgavell

Una història -la de l'especulació- que assolí les principals fites a partir dels anys seixanta quan el boom turístic va atreure sobre Palma una gran massa d'immigració. Fins aleshores Palma havia registrat increments de població importants. Entre 1900 i 1950 havia doblat la població, i havia passat de seixanta-cinc mil habitants a cent trenta mil, però seria a partir de la dècada dels cinquanta i, sobretot, dels seixanta quan la ciutat acollí una autèntica allau demogràfica. En només trenta anys tornà a multiplicar per dos la població, i sobrepassà ja els tres-cents mil habitants. La pressió va ser de tal magnitud que Palma abandonà qualsevol ideari artístic per dedicar-se simplement a construir. El territori deixà de ser paisatge o entorn per ser, només, un enorme trast en mans immobiliàries. I la ciutat ja mai més no s'ha recuperat d'aquesta investida. En només deu anys, entre 1960 i 1970, Palma abandonà els intents de recuperació de la ciutat antiga -consagrats en el pla de reforma interior de Gabriel Alomar- i colonitzà els suburbis, per passar d'una extensió urbana de tretze quilòmetres quadrats a una conurbació de més de trenta. Passà de tenir un funcionament monocèntric a

un altre policèntric, amb l'aparició de barris dormitori, molts dels quals foren fets de pressa per hostejar la mà d'obra barata que arribava de la Península. Noms com Son Gotleu, Son Rapinya, Cas Capiscol, Camp Rodó... deixaren de ser topònims de possessió per identificar una nova realitat urbana.

El pla Alomar va ser substituït en els anys seixanta per una planificació feta a l'empara de l'especulació. En el pla de 1963 les zones verdes desaparegueren del mapa i els carrers de l'exemple s'enfosquiren per mor de l'alçada dels edificis. Un exemple característic d'aquesta època és el barri de Blanquerna i, sobretot, la urbanització feta sobre l'antiga hípica i camp de futbol de Buenos Aires. No és estrany, doncs, que la lluita antifranquista, a les acaballes del règim, se centrà en les associacions de veïns per intentar posar remei a un creixement desgavellat. El creixement macrocefàlic de Palma era paral·lel al boom turístic i a l'aparició de les primeres veus crítiques contra un model que, a pesar de les denúncies, s'ha mantengut més temps del que hom hagués imaginat. Els anys seixanta significaren per a Ciutat el trencament definitiu amb el passat, l'entrada en un període obscur que ha arribat a espantar fins i tot a molts dels seus inspiradors, a la primera generació del boom que ha sobreviscut per veure els seus excessos. La prova és que no havia finalitzat la dècada inicial quan el mateix ajuntament que propicià el desenvolupisme va creure convenient posar-li fre, en una història que té evident paral·lelisme amb l'època actual.

Ribas Piera, la democràcia i tornar a començar

Va ser al pla Ribas Piera, el primer pla que globalitzava el terme municipal de Palma i feia un urbanisme modern i alhora rigorós que, no obstant això, no es va poder lliurar de la pressió especulativa. El pla va ser aprovat inicialment el 1970, però no obtingué la llum verda definitiva fins tres anys més tard i sense que l'ajuntament hagués pres cap mesura pre-

ventiva. El pla preveia una descentralització de la ciutat a través d'uns polígons anomenats d'actuació preferent, al mateix temps que dissenyava l'actual via de cintura. Dissortadament, però, el pla fracassà per la desídia municipal. Els constructors, alertats pel contingut del projecte, aprofitaren els darrers anys de vigència de l'anterior planejament per acumular llicències d'obres, moltes de les quals no s'arribaren a fer més que deu o quinze anys després. D'altra banda, la iniciativa privada no va creure en els polígons d'actuació preferent que, endemés, en el cas del Secar de la Real, topa-

vat al servei dels ciutadans i no de l'activitat immobiliària. Havia de ser un pla molt participatiu i, en realitat, ho va arribar a ser, si més no comparativament amb altres processos més recents. S'aprovà el 1986 i entre les prioritats hi figuraven la catalogació i la rehabilitació d'edificis històrics i la recuperació de la ciutat antiga com a nucli de la ciutat, a més n'emergien uns eixos anomenats cívics que havien de comunicar el centre amb la perifèria. En aquests anys s'acabaren les obres del parc de la Mar i s'inicià la rehabilitació del Puig de Sant Pere que havien estat les dues grans batalles que

El cotxe, enemic de la convivència.

ren amb la protesta veïnal que volia conservar l'estructura tradicional del barri. El resultat va ser un pla molt més teòric que no real que, no obstant això, marcà la frontera al boom immobiliari. A partir de llavors era clar que l'ajuntament, un cop restablerta la democràcia, hauria de planificar d'acord amb els interessos generals de la població i no només en funció del corporativisme dels constructors.

El 1979, amb la reinstauració democràtica, els partits d'esquerra (PSOE, PSM i PCE) aconseguiren formar una majoria de govern que permeté l'elecció del socialista Ramon Aguiló com a batle. Una de les primeres decisions de l'equip de govern va ser la redacció d'un nou pla general d'ordenació urbana, una de les funcions principals del qual era estructurar la ciu-

enllaçaren el darrer franquisme amb la transició. Va ser un període en què la política, amb majúscules, intervingué plenament a les qüestions urbanístiques, per intentar recuperar el pols de la ciutat. No obstant això, la malmenada dels anys seixanta havia estat massa forta i, a més a més, els recursos municipals eren escassos. Hom pot dir que es va fer tot el que es va poder, però, un cop més, allò que es va dur a terme del pla va ser una molt petita part. S'aprovà un reglament de participació ciutadana, segons el qual l'associacionisme veïnal hauria de ser el principal motor inspirador de la política municipal, però el cansament, les campanyes de premsa i els propis errors del govern socialista trencaren el projecte.

La pròxima passa seria el retorn al conser-

vadorisme. Amb Joan Fageda com a batle, endemés amb majoria absoluta, la ciutat va arraconar el projecte que havien empès les anomenades forces de progrés. Palma ja no és el model teòric de convivència, sinó una població real, on l'individualisme pesa més que la col·lectivitat i on cada grup ciutadà, sigui una associació de veïns, un gremi empresarial o qualsevol altre tipus d'organització es converteix en un *lobby*. Ja no es tracta de cooperar per fer una ciutat més conjuntada, sinó de defensar els interessos de cadascú, molts dels quals són evidentment legítims, però que s'imposen per la capacitat de negociació més que per la capacitat de convenciment. És una altra idea de ciutat, una concepció diferent que quedarà plasmada en el nou pla general o, més ben dit, en la reforma del pla de 1986. Així, el pla de 1998 arribà en un moment de transició. No imposa cap nou model, sinó que desfà l'anteri-

creu convenient seguir les passes de la ciutat de Barcelona quan decidí posar-se guapa i llançar una campanya que, indubtablement, va anar molt més lluny de la simple rehabilitació de les façanes o de la reconquesta d'espais que, com el moll de la Fusta, estaven tudats. Era el temps previ a les olimpíades i la capital catalana necessitava entrar en un procés de modernització o, per ser més precisos, d'uropeïtzació. El resultat ha estat una profunda transformació de la ciutat que encara no ha acabat i que ha omplert moltes pàgines a quaderns internacionals d'arquitectura i sociologia urbana. Barcelona es va rentar la cara, però no s'aturà aquí. El procés de canvi no sembla tenir fi: hi ha un projecte de ciutat que, d'una manera més o manco consensuada, compta amb la participació de totes les forces progressistes. Segurament s'han comès molts d'errors i, de fet, hi ha una Barcelona de barris baixos a la qual

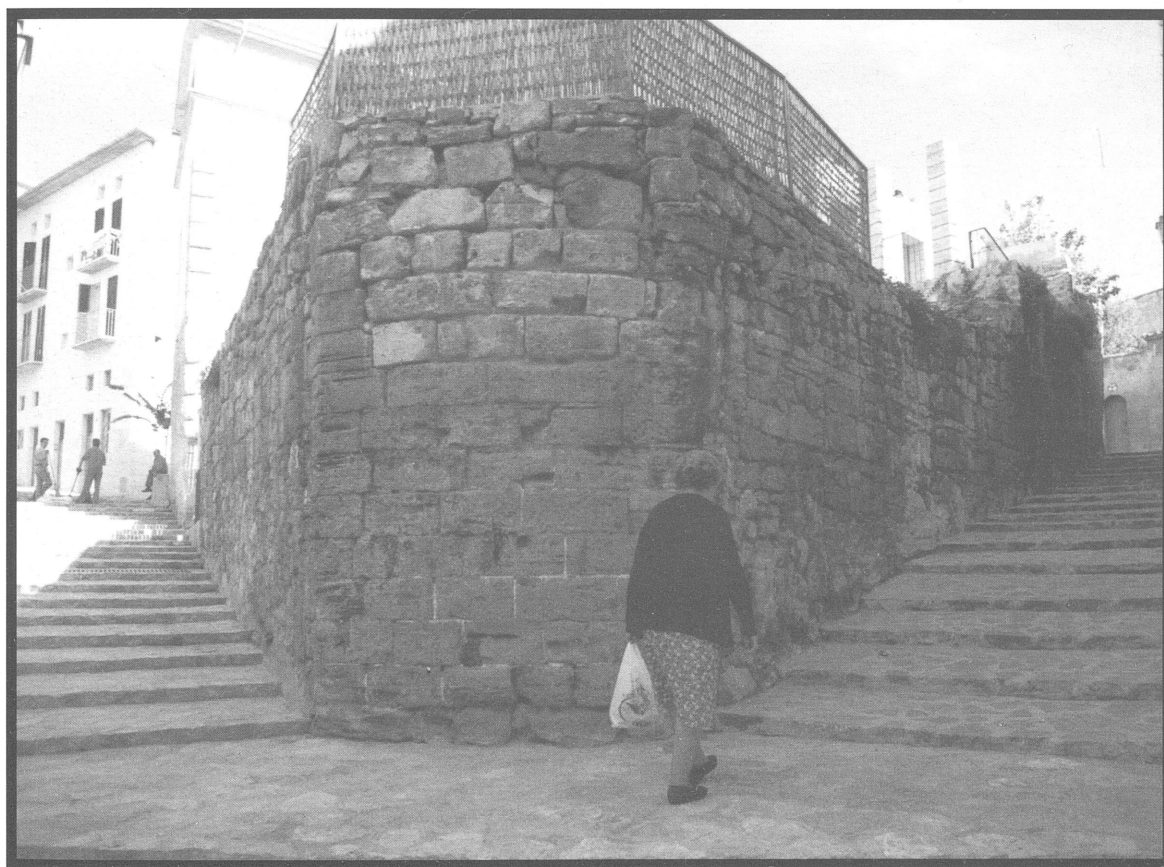
qüència, més moderna i atractiva. I d'això es tractava.

Deim això a títol d'exemple, davant la convulsió urbanística que viu Palma en aquests moments. S'ha iniciat ja, a la fi, la rehabilitació de sa Gerreria, gràcies al pla Urban que cofinança la Unió Europea. La Universiada ha omplert de grues la perifèria de la ciutat. El parc de les Estacions pot ser una realitat ben aviat. El Pla Mirall projecta la seva imatge sobre una ciutat que vol, com Barcelona, "posar-se guapa" abans de finalitzar el segle. El baluard de Sant Pere és a punt de convertir-se en un centre cultural i, entre molts d'altres projectes, hi ha la intenció de convertir el moll Vell en una extensa zona d'oci. Hi ha, com es veu -tot i que no sempre les comparacions siguin adequades- moltes similituds entre els processos de Palma i Barcelona. I, no obstant això -tal volta perquè la proximitat ens fa ser més

crítics- també es veu una enorme distància. Barcelona és fruit d'un projecte. Palma, en canvi, no.

Aquest és el problema. Ningú no nega la necessitat d'entrar a fons en la rehabilitació de les cases, carrers i places de la ciutat històrica, de la mateixa manera que l'eixample i la perifèria també necessiten la mà de metge que ha anunciat el Pla Mirall. Són obres urgents a les quals s'ha donat molta publicitat, si més no bastant més que a altres projectes pendents que també són de gran transcendència per a la ciutat, com la "falca verda", als quals, però, el consistori gairebé no fa referències. L'ajuntament subratlla algunes coses, però se n'oblida altres. S'oblida de la falca, però, en canvi, es fixa molt en altres iniciatives urbanístiques, l'oportunitat de les quals és, com a mínim, discutible.

La remodelació del baluard de Sant Pere és la culminació d'una antiga aspiració ciutadana que, no obstant això, ens ofereix dubtes que van més enllà de la idea de convertir-lo en un espai cultural, ja que es confia la seva gestió a la iniciativa privada sense que sembli massa clar el tipus de control públic que s'hi aplicarà. I el mateix passa, però amb escreix, amb el moll Vell, on també es pretén que la

La ciutat antiga retorna al centre.

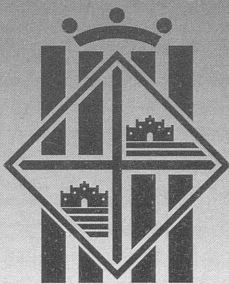
or i el deixa sense substitut. Serà, a partir d'ara, una ciutat que s'anirà construint a la carta, en funció de la conjuntura. Tal volta, d'una conjuntura bona o, tal vegada, d'una més dolenta.

Barcelona, un model mal imitat

Així, un bon dia es decideix imitar el que es fa a altres bandes. Un bon dia, per exemple, es

no han arribat els nous aires. Alguns projectes poden ser discutibles -determinades accions de remodelació a la ciutat antiga han estat polèmiques- però d'allò que no hi ha dubte és que al darrere de tot aquest llarg camí, que ja du més d'una dècada, hi ha un projecte: una manera molt concreta de voler viure i recrear la ciutat. En aquest sentit, Barcelona és avui més coherent que abans, més racional i, en conse-

Els verds volem més vidre

Consell de Mallorca
Medi Ambient

iniciativa privada gestioni una superfície que, en aquest cas, sobrepassa els tres-cents mil metres quadrats. Cap dels projectes esmentats no és condemnable en si mateix i, fins i tot, els primers -les rehabilitacions- són dignes de totes les lloances, però això no lleva que aixequin al seu entorn un gran nígul de suspicàcies.

I és que no hi ha una línia que uneixi els projectes i que, per tant, doni coherència al conjunt. Ho hem vist amb la pretesa reforma del passeig Mallorca o en el projecte del moll Vell que, des del punt de vista urbanístic, són innecessaris o, com a mínim, prescindibles. Ni

per als quals el qualificatiu de tercermundista seria benèvol. Fa uns anys, quan es discutia el pla general de Ciutat que l'actual majoria vol arraconar, es posà de relleu la importància de lligar totes les peces del trencaclosques urbà, perquè aquest no només oferís una bona imatge, sinó, sobretot, perquè no deixàs buits per on esclatar els problemes socials que afecten les grans ciutats. I Palma, o més ben dit, el teixit urbà de Mallorca, ja és una gran ciutat.

Per contra, la convulsió urbanística que viu Palma en aquests moments no sembla obeir a cap projecte que vagi més enllà de la pretensió d'embellir algunes zones per fer-les rendibles

se n'hagi presentat la teoria. L'Ajuntament de Palma s'ha posat mans a la feina i ha projectat una infinitat d'obres que són, així ens ho fan pensar, com a fils que embasten una ciutat impossible. Poden ser l'empenta que necessita Ciutat per traspasar amb tots els honors el llinard del segle vinent, però també poden ser un fals miratge. Sens dubte manca un gran debat sobre el futur de la ciutat, un debat que l'ajuntament ha furtat als ciutadans, si més no fins ara.

I és així que s'arriba a una nova consulta electoral. Un cop més els ciutadans seran lliures per decidir el seu destí com a col·lectivitat i és

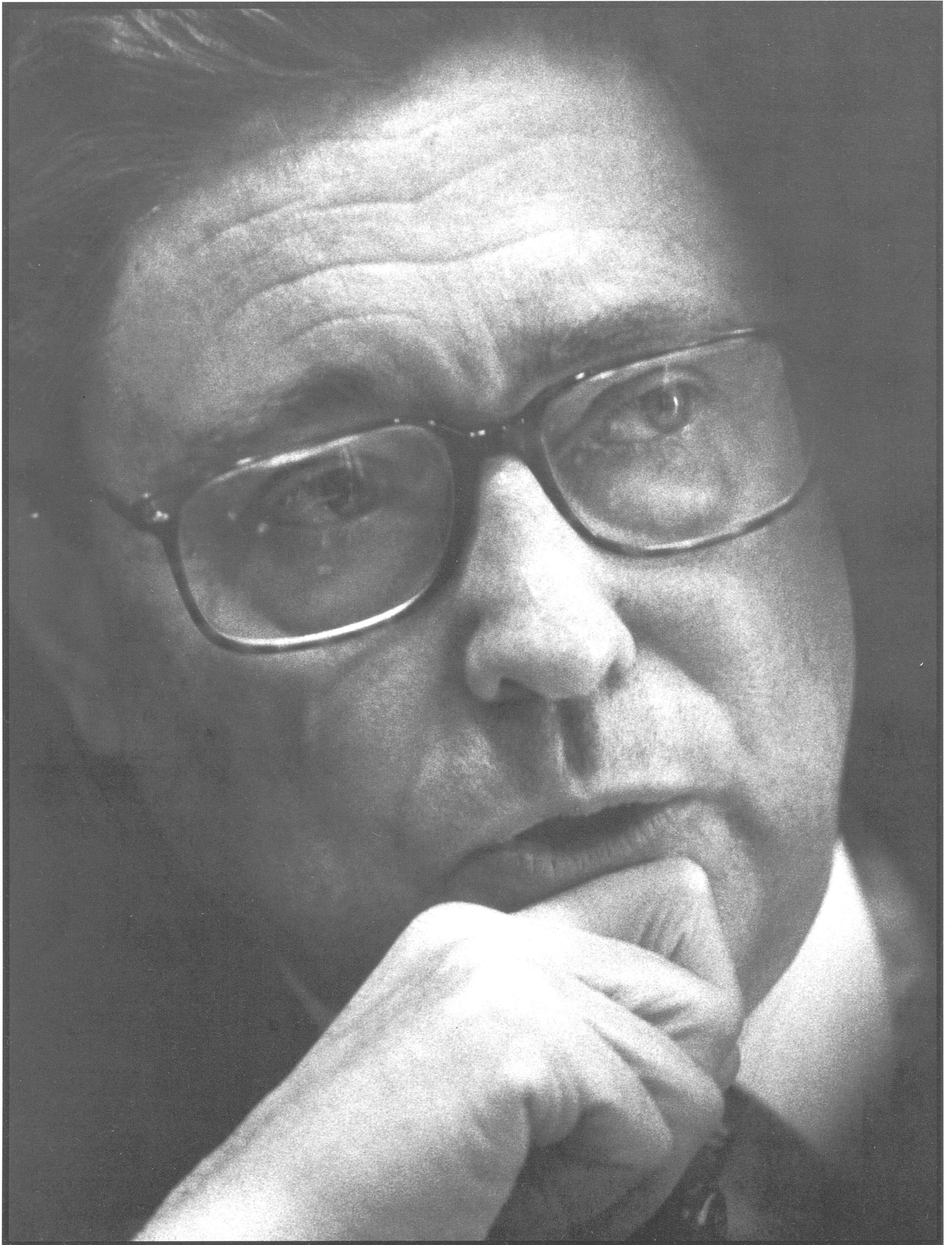

Rehabilitació front a nova ocupació urbanística.

la façana marítima de Palma necessita de grans millores, ni tampoc el passeig Mallorca té urgència de modificar el seu aspecte. Hi ha, sens dubte, moltes altres necessitats que són prioritàries, tant pel que fa al centre de Palma -on tots els esforços que es facin sempre seran insuficients- com als barris perifèrics i, fins i tot, a les zones turístiques. Al darrere de la façana de la platja de Palma o a la zona de Cala Major, per exemple, hom hi pot trobar racons

als negocis privats. En aquest sentit, el Pla Mirall i tots els projectes que l'acompanyen corren el perill de projectar una contraimatge de les idees que empenyeren la transformació de la veïna Barcelona. Allà, al darrere del "posat' guapa" hi havia la determinació de millorar les condicions de vida dels ciutadans. És aquesta la intenció de la majoria municipal de Palma? Suposem que sí, però cal dubtar-lo, entre d'altres coses, perquè encara és hora que

probable que, malgrat tot el que s'ha dit en aquesta crònica, aprovin les realitzacions de l'actual majoria popular. No convé avançar esdeveniments ni, sobretot, fer judicis de valors sobre els comportaments dels ciutadans davant les urnes. En definitiva, són davant les portes d'un nou mil·lenni i són els ciutadans, i no els cronistes municipals, els que han de donar la passa. Així s'escriu la Història, com no podria ser d'altra manera.

L'aposta popular

Entrevista a Joan Fageda

per Maria Ferrer

Del seu tracte personal sempre s'ha dit que és el batle del sí. Una persona que no et negarà res i et posarà bona cara, encara que després faci la seva. És cert. Joan Fageda compleix els requisits del polític que mana la institució més propera al ciutadà, perquè és accessible, amable i té un somriure fàcil. Ara bé, una conversa amb ell, com a batle, però també com a candidat del Partit Popular per a les properes eleccions, ens mostra altres cares. Ens mostra un Joan Fageda enfadat, crític, escèptic amb alguns elements del món polític on li ha tocat jugar. Encara així, repeteix per tercer cop al capdavant de la llista popular i no dubta a contestar que val la pena.

-Fa dues legislatures que governa i torna a ser candidat. Vostè com veu allò que el poder desgasta i que amb vuit anys, com diu que farà José María Aznar, és necessari passar el relleu a una altra persona?

-En línies generals, com a filosofia, crec que és correcta. Crec que com a norma general està bé dir que les persones que han estat vuit anys acabin, crec que és una bona norma.

-I com a norma particular en el seu cas?

-Depèn, perquè de vegades s'ha de tenir en compte que els partits polítics trien una persona que ha de ser coneguda, que ha fet una tasca i quant a mi, dins la meua humilitat, en tots els aspectes, amb

la meua feina i els meus errors, el partit ha considerat que m'havia de tornar a presentar i evidentment sempre és un honor que m'ho diguin. En el meu cas concret, aquesta vegada, havia d'anar com a candidat, però jo crec que és una fixació de temps bastant normal i lògica.

EL RISC DEL MÓN POLÍTIC

-Vostè va deixar els seus negocis per dedicar-se exclusivament a la política. On hi ha més risc, a l'empresa privada o al món polític?

-Jo crec que al món polític, sobretot si s'ocupa un càrrec destacat. Evidentment, al món polític, tota la teua gestió està exposada cada dia als mitjans de comunicació, a l'opinió pública. En canvi, a l'empresa privada, tens la teua privacitat i no tens aquests ensurts que tens cada matí quan escoltes la ràdio o llegeixes els diaris.

-A un moment donat ho visqué des dels dos fronts. Va rebre crítiques per la seva relació professional amb l'empresa Domus, vinculada al cementiri privat de Bon Sossec. Se l'acusà de fer valer els seus interessos particulars per damunt dels públics. En aquell moment es podia aplicar la dita que un polític a més de ser honrat ho ha de parèixer?

-Evidentment que sí, encara que moltes vegades, a pesar que un vulgui semblar-ho, aquesta pressió o aquests atacs, veritablement desprietats, perquè van per tu, van per la teua persona, no et deixen. Jo record molt bé, perfectament, aquells moments, me'n recordaré tota la vida, i si jo vaig aguantar tota aquella època va ser gràcies a la meua família, que va fer causa comuna amb mi, perquè jo vaig

Joan Fageda Aubert va néixer a Olot (Girona) ara fa seixanta-dos anys, un dia de Sant Sebastià. Va fer el seu curs preuniversitari a Barcelona, on ingressà a l'Escola d'Aparelladors. Acabà aquests estudis l'any 1960 i, a partir d'aquell moment, va fixar la seva residència a Palma, on s'havia traslladat la seva família uns anys abans.

L'any 1967 va fundar, amb el seu pare, una empresa de construcció. Dedicà aquells anys a la seva activitat professional i col·legial, ja que des del 1971 fins el 1975 fou el primer comptador del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Balears. Després fou elegit secretari d'aquest organisme i, finalment, president, fins el 3 de juny de 1979. A petició del col·legi, el 24 de juny de 1980, el Rei li atorgà la Creu Oficial de l'Ordre del Mèrit Civil. Mesos després de deixar el col·legi, és elegit vicepresident de l'Associació Patronal de Picapedreratge,

Edificació i Obres Públiques, del qual n'arribà també a ser president fins l'any 1982. És precisament a finals dels anys vuitanta quan Fageda començà la seva carrera al món de la política. Fou conseller d'Ordenació del Territori del Consell General Interinsular, des del 1979 fins al 1981. Dos anys després es presentava com a candidat del Partit Popular a les eleccions municipals del 83 i després del 87. Va ser portaveu de l'oposició durant aquests vuit anys de batlia del socialista Ramon Aguiló. El 26 de maig de l'any 1991 guanyà les eleccions. Va repetir victòria l'any 95 i ara tornarà a encapçalar la candidatura del PP el dia 13 de juny. Casat amb Dolores Lara Ruíz, és pare de tres fills, Ana, Antònia i Joan Manuel. Li agraden els esports, encara que ara no té gaire temps per practicar-los, i és cinturó negre del primer dan d'Aikido i de Judo.

haver de deixar-ho tot, per mor d'aquesta desgraciada operació. Una operació que jo continuo mantenint que va ser desgraciada per la pressió política que es va fer. Jo crec que aquella obra, aquell negoci s'hagués pogut salvar perfectament, però davant aquella pressió política que hi va haver, la varen desgraciada i per mor d'això varen haver de rebre moltíssims d'empresaris. Jo vaig haver de deixar-ho tot, l'empresa encara existeix per part del meu soci, però pràcticament no fa res. Al meu soci, o exsoci, li ha costat dos infarts, i evidentment si no hagués estat per la meua família que va fer causa comuna amb mi i vàrem estar units, hagués estat molt difícil aguantar-ho.

-Jo record una fotografia seva, a un diari local, on la seva dona li preparava el cafè amb llet i vostè berenava a la seva cuina, que pareixia la de qualsevol ciutadà de Palma, quan, de vegades, ens pensam que els polítics són a un altre nivell. És pagat ser batle de Palma?

-Sí, sí, per a mi poder ser batle de Palma és un dels més grans honors que he tengut i tindrà a la meua vida. Per tant, per molt que sofrixis, per molt que ho passis malament, si sempre dus aquesta línia d'honestetat i sinceritat, val la pena. Sempre i quan t'acompanyin les persones que més estimes i t'estimen, perquè són elles també les que paguen les conseqüències. Perquè primer, no et veuen, segon, moltes vegades quan arribes ni parles amb ells, perquè arribes cansat, malhumorat, preocupat pels problemes... i ells paguen aquestes conseqüències. El cost és molt important, però ja dic, poder tenir la confiança dels ciutadans per poder ser el seu batle jo crec que ho paga tot.

LES PERSONES DEL CARRER

-Quan el reconeix la gent pels carrers, què li diuen, què li demanen?

-De tot, els problemes més íntims i personals que tenen, en el sentit d'aquella llicència d'obres que li fa falta, aquella llicència d'activitats, aquella multa que li acaben de posar, que no hi està d'acord, aquella farola que no se li encén, o el carrer que no està en condi-

cions. De vegades també m'aturen per donar-me les gràcies, perquè s'han arreglat una sèrie de coses. Jo difícilment puc anar pel carrer amb pressa. De ca meua a l'ajuntament hi ha un quart d'hora i jo, al principi, volia anar-hi a peu, perquè m'encantava, anar per Jaume III, pel Born, però no arribava a temps a res.

-De José María Álvarez del Manzano s'ha dit que no ha deixat cap lloc de Madrid sense un forat, però a Palma tampoc no ens podem queixar de tenir els carrers sense aixecar. No s'haguessin pogut fer les obres del Pla Mirall més a poc a poc?, o és que la gent no té paciència?

-Nosaltres tenim un termini de dos anys per poder fer tot el Pla Mirall, perquè com sap les obres es fan en gran part amb fons de la Unió Europea i ens donen un termini per poder-les fer, i s'han de fer dins aquest període de temps. A més, i com sempre, la tramitació és llarga, i abans de poder començar a fer el primer forat passa un temps que per a mi és de

vegades desesperant, que suposa tota una tramitació. De manera que, amb aquest petit retard que hem tengut, i la dificultat de poder-ho fer en aquest temps al qual ens obliguen els fons europeus, no ha quedat més remei que fer-ho així. Perquè a més són doblers que val la pena aprofitar, perquè vénen a fons perdut i, si no, es perden.

-Quina part de les obres s'acabaran abans de l'estiu?

-La majoria s'acabaran, el que passa és que, com que tenim temps fins l'any 2000 i ens quedaria tot el segon semestre d'enguany, n'hi haurà algunes que quedaran.

CAPITAL PER AL SEGLE XXI

-Després de set anys de tramitació, el nou pla general d'ordenació urbana ja és una realitat. Quina Palma ens dibuixa?

-Ens dibuixa una Palma com a capital per al segle XXI. A nivell intern, el que hem fet és habilitar una sèrie de falques verdes dins la ciutat, agafant el passeig del Born, per davant el baluard, el Puig de Sant Pere, pujant per sa Faixina, enllaçant tot el passeig Mallorca amb la falca verda, que ja començarem amb expropiacions i a poc a poc tiram endavant. Després hi ha el projecte d'obertura de la ciutat cap a la mar, amb el projecte del moll Vell, de manera que també unim tot el Born en línia recta fins al far que hi ha al final del moll Vell. Per una altra banda, hi ha l'apartat de dotacions culturals, amb escultures que en aquest moment, per la Universàda, per poder-les tenir en una època normal, sense aquesta oferta que ens fan aquests artistes a nivell mundial, pràcticament, una ciutat no ho podria pagar i nosaltres deixarem dins Palma un patrimoni cultural, sobretot escultural, importantíssim. Una altra cosa important és la infraestructura esportiva que ens deixarà la Universàda, amb unes piscines a nivell europeu, un nou estadi, el poliesportiu de Son Cotoner, Calanova, totes les instal·lacions de la Universitat, que gràcies a la Universàda s'han pogut fer totes en aquest moment. En conclusió, jo crec que dibuixam una Palma preparada, amb les infraestructures, per al segle XXI.

-Des d'alguns partits de l'oposició s'ha dit que, en cas de governar, canviaran el pla general. Va ser impossible el consens?

-És que els partits de l'oposició només parlen de canviar o de dir que no. Jo només voldria fer una pregunta i que algú me la contestàs: veritablement, quina oferta, quina proposta important, interessant, per a la ciutat de Palma han fet els partits de l'oposició aquests quatre anys? Que me'n diguin una, que hagi pogut ser mínimament interessant o polèmica als mitjans de comunicació, que me'n diguin una, en la qual l'oposició ha presentat un projecte interessant per a la ciutat, no que, per exemple, hi hagi el català a totes les escoles, que és important, però parl d'un projecte de ciutat que l'oposició hagi presentat durant aquests quatre anys.

És una oposició que només critica, que només diu que no, no estarà d'acord en res i canviarà tot el que hem fet si no li agrada. Però diuen què els agrada? No, només xerren, però no diuen res, i això és una vertadera pena. En el cas del pla general va ser impossible el consens com en tot. Ara, amb la Universiada, ens diuen que hi ha un forat, que hem enganat la gent, barbaritats d'aquestes sense cap fonament. La qüestió és sempre donar una imatge negativa del batle Joan Fageda i del seu equip de govern, no els interessa Palma i no els interessa res més que criticar.

TERMINIS PER AL NOU PARC DE PALMA

-Quins són els terminis que s'obren per al futur parc de ses Estacions?

-La superfície de jardins és previst que s'acabi a finals de maig i després, immediatament, passat l'estiu, començaran les obres d'unió del parc de ses Estacions actual amb la plaça d'Espanya, i tota la construcció dels aparcaments i de la infraestructura que faci falta relacionada amb el tema ferroviari. Podríem parlar d'un termini màxim de tres o quatre anys.

-I amb quina idea s'ha arribat al projecte final elegit?

-Jo crec que és la idea del pulmó verd de Palma. Que sigui la part verda la que sobresurti de tot el projecte. Donar al ciutadà el pulmó verd que demana i necessita, perquè pugui tenir aquest espai per gaudir just enmig de la ciutat.

-Molta gent pensava que no arribaria mai aquest parc...

-Ha costat, no podem dir que no ha costat...

-Però ara cap on miram és cap al moll Vell.

-La idea ja l'he avançada abans, és que hi hagi aquesta unió entre el passeig del Born fins tocar la mar. L'obertura de la nostra ciutat a la mar d'una forma vertadera. Que es pugui aprofitar, perquè hi hagi zones lúdiques, zones d'oci, fins i tot zones comercials per donar serveis al ciutadà, que hi pugui haver realment una oferta per als ciutadans serà una cosa afegida. Ara s'ha d'esperar a veure les ofertes que es fan. Sé que hi ha moltes ganes de presentar idees interessants amb aquesta intenció de recuperar la mar cap a la ciutat. El mateix que hem fet a la platja de Palma arreglant tota la primera línia, o el que s'ha fet intentant unir tota aquesta primera línia des del passeig Marítim, quasi, fins s'Arenal, acabar-ho amb aquesta unió per a vianants del passeig del Born, Antoni Maura, fins a la mar.

-Quina ciutat ens oferirà el programa electoral del Partit Popular per a Palma?

-Bé, això és una cosa que ja sortirà, que es fa, i si jo l'avancàs, el meu partit m'estiraria les orelles. En tot cas, anam a una filosofia

d'intentar, amb la feina que està feta, preparar la ciutat per al nou segle. Per a un món nou on Palma ha de ser una ciutat admirada per tothom, on una persona hi pugui viure bé. Perquè volem mirar de conservar aquesta qualitat de vida que tenim.

LES LLISTES ELECTORALS

-Ja té els noms per la seva llista?

-Tenc molts de noms, però com sempre les llistes són molt limitades i a l'hora de confeccionar-les sempre és una terrible dificultat per poder elegir. Però sí tenc una petita configuració que dins el mes de maig podrem donar a conèixer.

-N'hi ha alguns que ja han anunciat que no volen repetir a les llistes a Cort, com l'actual tinent de batle d'urbanisme, Carlos Ripoll.

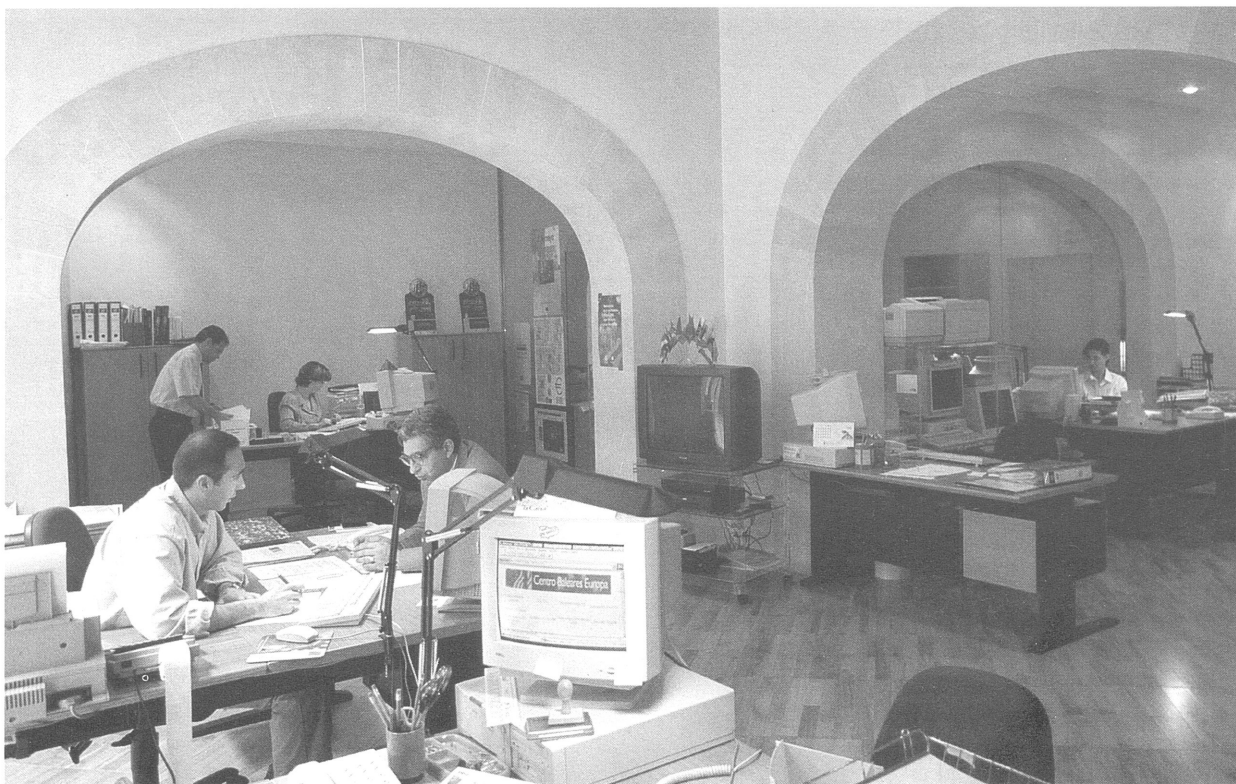
-Sí, sembla que Carlos Ripoll té ganes d'anar per una altra via política. Ell és jove i evidentment ho pot fer.

-Del pes de José María Rodríguez a l'Ajuntament de Palma se'n parla molt, es diu que ell és qui mana, el batle de veritat, a vostè aquests comentaris el fan riure o enfadar?

-Home, jo he de riure... però el que he de dir és que el batle d'una ciutat el conformen un equip de persones, i això és una cosa que alguna gent, i certa part de l'oposició, no ha pogut assimilar. I potser això ha estat gran part de l'èxit que se'm pugui atribuir. Nosaltres som un equip de persones que feim feina. Joan Fageda és el batle de Ciutat, és la persona que decideix al final quan hi ha una controvèrsia, però feim feina en equip. Fixi's que dins les vicissituds que hagin pogut passar molts de partits, com el nostre, l'equip de govern de l'ajuntament no ha tengut cap trontoll en cap moment. Mai, sempre hem estat units, sempre hem fet feina. No hi ha hagut un sol moment que s'hagi pogut dir que a l'equip de govern hi hagi hagut una dissensió, mai. Tenim les nostres bregues internes a l'hora de prendre decisions, com és lògic, perquè un defensa el seu punt de vista i l'altre el seu, però som un equip de persones que feim feina. I clar, és molt fàcil dir que el batle és Rodríguez perquè comanda molt. Home, Rodríguez té una capacitat de feina com poca gent té i això és el que li enveja molta gent. És un home que a les vuit del matí ja és al seu lloc de feina i dóna ordres i fa feina i proposa coses tot el dia. És una persona molt absorbent, amb una gran capacitat de feina, en aquest sentit i moltes vegades pareix que el seu comandament és absolut, però José María Rodríguez és una peça més dins aquest equip magnífic de persones, sense elles jo no hauria pogut fer res del que he fet.

-Quan parlava abans de la crisi del Partit Popular durant aquesta legislatura s'ha de dir que sí que va afectar directament l'Ajuntament de Palma quan Francesc Fiol va deixar part de les seves responsabilitats a Cort per passar a una conselleria.

-Sí, ens ha afectat evidentment, però ha estat una afectació amistosa, no traumàtica, no conflictiva. Francesc Fiol, a més d'assistir puntualment a tots els plenaris municipals, a més de telefonar-me constantment per demanar-me si pot fer res, té una relació amb el Govern balear que a mi em serveix de molt. En el tema de sanitat hi ha hagut molts de problemes dins l'ajuntament que s'han pogut resoldre i als quals s'ha pogut donar solucions que si ell no hagués estat al Govern hagués estat més difícil resoldre. Vull dir que, va ser un moment determinat en què ell va haver de prendre una decisió i em va venir a veure i em va dir "batle, m'ofereixen una conselleria, però al mateix temps el meu coret és aquí dins, et puc demanar una cosa, és possible compaginar les dues tasques?" I jo li vaig dir que per mi sí, sempre i quan fes el que jo li digués quan fos necessari. I no hi ha

El Centre Balear Europa consolidat a Brussel·les defensa els interessos de la nostra comunitat i, a la vegada, facilita a tots els interessats qualsevol informació relativa a la Unió Europea

DEPARTAMENTS I SERVEIS DEL CBE:
 Centre de Documentació Europea
 Centre Europeu d'Informació Empresarial
 Departament de Relacions Exteriors
 Departament d'Estratègia Regional
 i Coordinació IMEDOC

INFORMAU-VOS AL "CENTRE BALEARIS EUROPA" A PALMA

• C. Ramon Llull, 2 - Edifici "Sa Nostra"
 07001-Palma de Mallorca, Illes Balears
 Tel. 971 71 89 89 - Fax 971 71 46 81
 Correu electrònic: cbe@bitel.es
 Internet: <http://www.bitel.es/cbe>

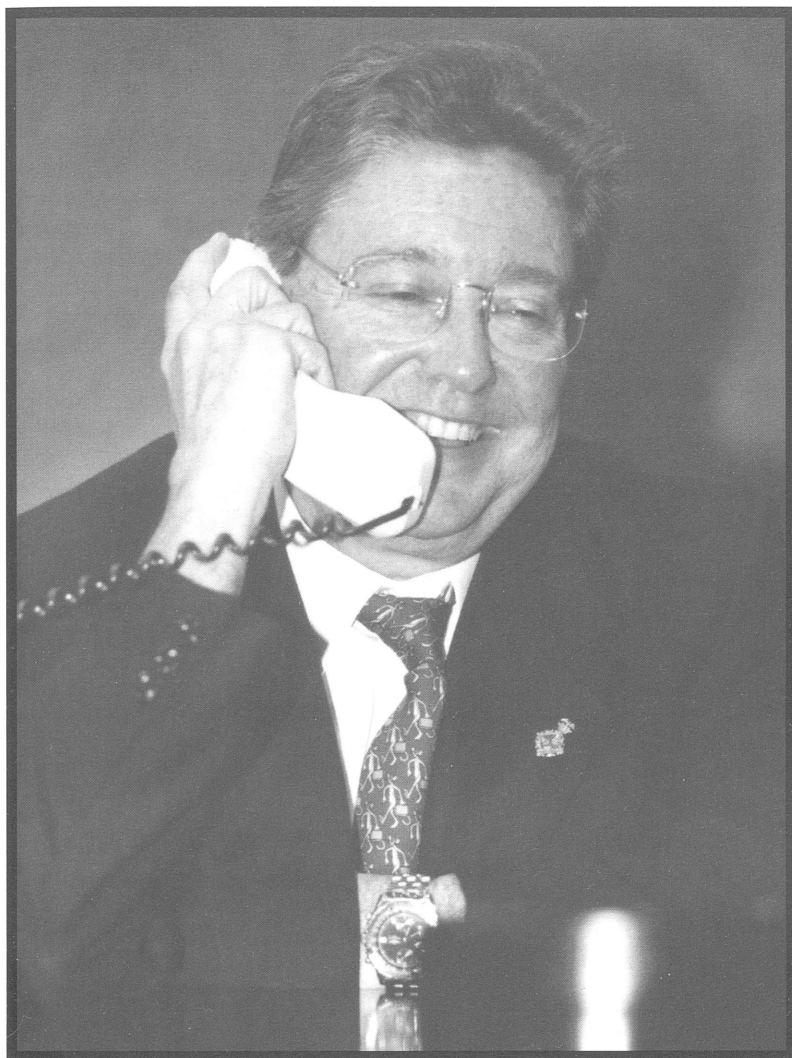
• C. Palau Reial, 17
 Conselleria d'Economia i Hisenda
 07001-Palma de Mallorca, Illes Balears
 Tel. 971 17 62 28 - Fax 971 17 62 16
 Correu electrònic: cbe@bitel.es
 Internet: <http://www.bitel.es/cbe>

DELEGACIÓ A BRUSSEL·LES

Avenue des Arts, 3, 4 et 5, 7ème étage - 120-Brussel·les
 Tel. 32 2 223 14 10 - Fax 32 3 223 25 24
 Correu electrònic: centre.balears.europe@skynet.be

hagut cap problema. Fiol, a més de ser una gran persona, té una gran capacitat de feina, i aquí va fer una gran labor, en el seu temps, al front de la Policia Local i de l'empresa funerària, a uns moments difícils, aquell temps que vàrem passar tots dos junts. Ha estat capaç de demostrar que ha pogut dur les dues coses molt bé.

MOMENTS DURS AL PARTIT

-I com a membre destacat del Partit Popular, com ha viscut aquesta crisi?

-Home, molt preocupat. Vaig participar directament a molts dels temes del partit, amb el que va passar amb la crisi de Biel Cañellas, el canvi de president, i són moments crítics i difícils, perquè un partit com el Partit Popular, que sempre ha estat un partit molt cohesionat, que ha tengut un líder indiscutible que és Gabriel Cañellas, haver de passar el que va passar és molt difícil. Es passen moments veritablement molt durs.

-És insubstituïble Gabriel Cañellas?

-No hi ha ningú que sigui insubstituïble, el que passa és que és més difícil de substituir que una altra persona, per les seves característiques, per la seva forma de fer les coses, per la seva experiència i preparació. Sempre és molt més difícil substituir Biel Cañellas que,

per exemple, Joan Fageda.

-A vostè li correspon l'etiqueta de canyellista dins el partit.

-Jo som canyellista, vergerista i de Matas, perquè tots són molt amics meus i crec que cadascú d'ells té un valor indiscutible. Jo crec que quan diuen que una persona és canyellista es deuen referir als més directes col·laboradors de Cañellas quan era al Govern, i evidentment són persones que estaven sota la seva direcció més directa. Però dins el partit, encara que molta gent això no s'ho pot creure, no hi ha vergeristes, ni canyellistes, no n'hi ha. Hi ha gent que pel seu apropament a la persona amb la qual fa feina se sent més inclinada cap a ell, però en definitiva després, quan es tracta de fer partit, tots són del Partit Popular. I això ho hem demostrat, a pesar de les dificultats que hem tengut i tant Joan Verger, com Jaume Matas o Gabriel Cañellas, ens veiem al partit i parlem i discutim com es fa normalment a un partit. No hi ha tota aquesta cosa interna que de vegades es pot reflectir. Hem de pensar, de totes maneres, que el Partit Popular no serà mai el partit que era amb Gabriel Cañellas. No ho és, ni ho serà mai i això és bo, perquè un partit no es pot estancar. Jo ho vaig viure a nivell nacional, quan hi havia Hernández Mancha o Herrero de Miñón i després va venir José María Aznar i va unir el partit. Un partit és un ens viu i sempre hi ha canvis. Miri el que ha passat al PSOE, des que Felipe González se n'ha anat. Aquests líders naturals que varen crear els partits, com seria el cas de Gabriel Cañellas, són difícils de substituir. No és que siguin imprescindibles, no, són útils, uns més que els altres, i uns són més difícils que els altres per substituir-los, però en el fons Jaume Matas ha de marcar la seva empremta com a president del Govern, igual que Joan Verger marcarà la seva com a president del partit. I després d'ells ens vendran uns altres i la nostra responsabilitat és preparar persones aptes perquè puguin substituir els que hi ha ara.

-Alguns ja els coneix, com Antoni Roig, del PSOE, altres són nous, com Margalida Thomàs, per Esquerra Unida, què espera de la campanya electoral i de la relació amb els seus adversaris polítics d'avui al dia 13 de juny?

-Home, jo esper que ofereixin una vertadera proposta per a la nostra ciutat, que no s'estanquin com fins ara en atacs personals, desqualificacions i rotunds "no" a tot el que feim. Que presentin una cosa concreta com nosaltres hem fet, perquè Palma és a la vista de tothom, i que no vagin pel camí dels atacs personals, que crec que hi estam per desgràcia massa habituats en aquesta casa.

-Les bones perspectives que els donen les enquestes els poden fer baixar la guàrdia?

-No, no, per mi no, perquè l'enquesta sempre tenc molt present que no és res més que una tendència, no és res més. Reflecteix una tendència a un moment determinat. El que és important és que aquesta tendència es conservi fins al dia de les eleccions. Si és així, hi ha possibilitats de guanyar el que tu vols guanyar. Si això no és així, després serà més difícil. Però no és més que una tendència, una enquesta no em dona en absolut la seguretat de guanyar, seria una estupidesa per part meua pensar-ho.

Taula rodona amb **Sebastià Roig** (candidat a la batlia de Palma pel PSOE), **Sebastià Serra** (candidat a la batlia de Palma pel PSM), **Margalida Thomàs**, (candidata per Esquerra Unida) i **Ferran Trujillo** (candidat d'Unió Mallorquina).

Una ciutat per viure-hi

Les eleccions municipals que el calendari electoral ha fixat per a dia 13 de juny són una incògnita, i els nostres convidats, tots ells aspirants a la batlia de Palma, saben que probablement s'hauran de seure i, amb els vots a la mà, parlar-ne...

Coneixen bé l'Ajuntament de Palma, i diuen tenir a les seves mans alternatives perquè la ciutat funcioni millor, sigui més habitable i pugui preparar la seva entrada en el segle XXI amb garanties. Solidaritat, participació i respecte per la ciutadania són al seu parer les principals cartes que s'han de jugar, perquè la gent de Palma pugui viure-hi, pugui viure-la.

Per Magdalena F. Mulet

ONA: Des de la perspectiva que els dona esser, d'una banda ciutadans de Palma, i de l'altra, persones que estan en contacte amb l'ajuntament perquè encapçalen partits a aspiren a la batlia, podrien analitzar quina és la situació de la ciutat en aquest final de segle, i quines són les seves propostes en cas que arribin a la batlia?

Roig: Jo crec que actualment el principal problema de Palma és que no es governa, que hi ha una rutinització, una inèrcia de la política i un ajuntament que va sobre una ona que va cap on va, sense timó. El repte del proper mandat serà canviar el xip, i aconseguir anar cap on volem, mitjançant polítiques actives en les quals l'ajuntament s'anticipi als problemes i plantegi solucions de futur, perquè governar vol dir sobretot resoldre els problemes dels ciutadans i ara mateix els ciutadans en tenim molts.

Trujillo: Jo estic convençut que és necessari fer un gir cap a la governabilitat del municipi i això passa per gestionar més i fer menys política barata, i em referesc a la política de fer publicitat i aguantar el poder. S'ha de fer més gestió, s'ha de vetllar més pels doblers dels ciutadans i sobretot s'ha d'acabar amb el desequilibri de la ciutat que és molt gros. Hi ha zones que estan bé, que tenen infraestructures i serveis, però d'altres que no tenen res. Per tant el principal repte és equilibrar.

Antoni Roig.

QUALITAT DE VIDA

Serra: Actualment el que li falta a la ciutat és un programa global de qualitat de vida, i entenem per qualitat de vida accentuar els aspectes de gestió eficaç i que a la vegada hi hagi una corresponsabilitat per part dels ciutadans. S'ha perdut en gran part el que era una sana participació ciutadana. I per tant un dels objectius clars com a mitjà per arribar a un programa global de qualitat de la ciutat al nostre parer, és la corresponsabilitat dels ciutadans i d'altra banda, per esser breu, també creiem que els déficits infraestructurals de barriades, però també de certs sectors del centre, els déficits socials i els culturals són absolutament prioritaris. Palma requereix a aquests moments unes mesures molt serioses fetes amb molta responsabilitat, perquè l'endeutament és molt gros i el déficit de tot això que he assenyalat és molt greu i ja tocam el bessó de la qualitat de vida.

ECOLÒGICAMENT SOSTENIBLE

Thomàs: Quan es fa la darrera intervenció sempre es cau en el perill que moltes coses ja estiguin dites, però des d'Esquerra Unida al que de veritat donam prioritat és a fer de Palma una ciutat per viure i per conuiu, i per conuiu ha d'esser habitable i ha d'haver-hi equilibri, i ha d'esser allò que ara es diu "ecològicament sostenible", que tot i esser paraules, si es duen a la pràctica tenen molt de contingut al darrere, perquè signifiquen una nova ordenació urbana, signifiquen un equilibri en les necessitats i els recursos i usos, i sobretot consideram que l'urbanisme, l'ordenació de la ciutat s'ha de replantejar, perquè els vuit anys de govern conservador han dut a una revisió del PGOU de Palma que s'ha fet a mesura de més especulació i de més negocis privats, tot oblidant completament les necessitats ciutadanes.

En aquest sentit coincideix amb els altres tertulians, a afirmar que avui els serveis socials estan totalment desmantellats, i hem de tenir en compte que Palma concentra la major part de la marginació de les Illes, com és natural donada la seva població. Els majors índexs de pobresa, i de tots els índexs que donen els déficits socials. I el tema cultural també necessita mà de metge, perquè els darrers vuit anys i sobretot els darrers quatre han dut a l'empobriment cultural

ONA: Vostès poden fer una comparació entre la Palma de fa vuit anys i la d'avui?

Thomàs: Ja ho he dit, sobretot hi veig diferència en aquests temes que ara assenyalava, serveis socials i culturals. En perspectiva històrica és difícil fer valoracions, perquè sempre hi ha una tendència a pensar que qualsevol temps passat fou millor i quan analitzam l'època d'Aguiló ara resulta que era bona. Però jo era de les que la critica-ven... i fort. Del primer ajuntament democràtic fins ara hi ha hagut molts de canvis. Ara, jo no crec que els ajuntaments d'abans sigui el que hem de recuperar, perquè les coses han canviat i les necessitats també. En tot cas, en temes de participació ciutadana s'ha endarrerit i quant a cultura, ja ho he dit també: no vuit anys enrere, sinó un bot al franquisme: Corpus, i ofrenes a Sant Miquel! Per favor!

DISSENYAR LA CIUTAT

Roig: Als anys vuitanta dissenyàrem, inventàrem la ciutat moderna, en paràmetres europeus, vàrem situar Palma als mapes. Vàrem dissenyar la xarxa de salut, els nous parcs que necessitava la ciutat, les escoles, les zones verdes, i totes les construccions que s'han fet amb el pla del 1985 han demostrat que les crítiques que se li feren no eren certes... També es crearen els serveis socials i els culturals de l'ajuntament. És a dir, després de quaranta anys d'obscuritat la institució començà a estar al servei dels ciutadans, i es posà en marxa una nova il·lusió que quan s'havia de consolidar en els anys noranta s'ha buidat de contingut i s'ha tallat. S'han mantengut els noms i els serveis continuen, però buits de contingut. No es gestiona la ciutat com a espai públic, sinó tot al servei d'una burocràcia que va segons la seva inèrcia. I evidentment nosaltres no plantejam tornar al 91, perquè hem d'anar cap endavant, però plantejam després de les eleccions, quan no dubto que hi haurà un govern de progrés, un gran pacte amb els ciutadans en el que hem anomenat l'Agenda 2010, per dissenyar com volem Palma al final de la primera dècada del segle XXI. Perquè les grans idees i els grans projectes els tenim tots, però nosaltres, mitjançant aquesta Agenda el que volem és tenir uns criteris mesurables i avaluables i poder anar passa a passa cap a uns objectius, amb una planificació.

Trujillo: A mi el passat m'interessa relativament poc. Vull dir que el que hem de fer, i a aquesta taula rodona també, és plantejar el futur, perquè tanmateix no arreglarem res. Tot i això vull fer una puntualització quant al passat i és que l'actual consistori, a un moment determinat va accedir al poder amb males arts, cap a l'oposició, cap als que governaven a aquell moment, i les males arts ara ja no van cap a l'oposició, perquè tenen majoria absoluta i passen

rodet, sinó cap als ciutadans. Quan deixes d'estar enlluernat amb els focs artificials i les festes medievals, te n'adones que la realitat és penosa. Tota ciutat i tot consistori sol tenir un projecte estrella i jo crec que en aquest cas era el pla general d'ordenació urbana, i pot ésser que ells se'n sentin orgullosos i estiguin contents perquè han dut el tema on volien, és a dir, a muntar un gran enrenou per fer un negoci, que no millorarà ni baratarà la ciutat ni la prepara per al futur. El Pla general no té criteris urbanístics i el que és molt més greu no té ideologia. És pur i dur negoci, aquí et pos aquí et llev, no hi ha un disseny de la ciutat del futur, i es mantenen els mateixos problemes de la ciutat del pla anterior.

El segon gran tema és el gran desequilibri actual de l'ajuntament, el gran endeutament que els que ara entrin ja ho veurem com ho fan. Perquè a més de provocar el desequilibri i agreujar-lo es produeix desequilibri social, i tensió, perquè també hi ha tensió política.

La connexió entre els ciutadans i els seus representants s'ha trencat... i després resulta que aquest rompe la sintonia, el diàleg, du a l'apatia i a la desil·lusió entre els ciutadans, i això es demostra en petites actituds i manifestacions. Per exemple, a mi em demanen molt sovint si posarem els plenaris l'horabaixa si governem, perquè per a mostra un botó i posar les sessions plenàries el matí és una manera de frenar, si no anul·lar la participació dels ciutadans.

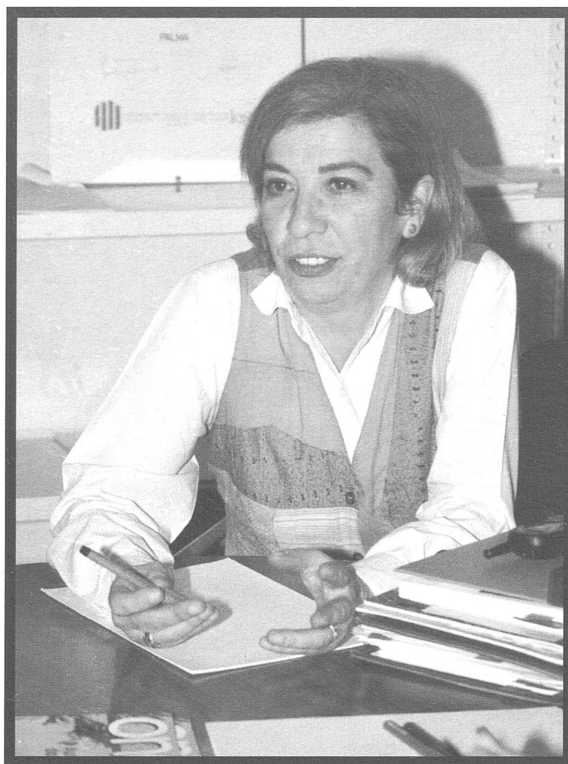
Thomàs: Jo vull matisar d'aquesta darrera intervenció de Trujillo i ja en la primera que ha fet ha parlat de més gestió i manco política, i ara ha dit que no hi ha ideologia..., però jo crec que sí, hi ha una ideologia darrera aquestes actuacions.

Si la revisió del Pla general es fa per poder fer negoci per a uns, estàs demostrant una manera de fer política com una altra: a base de confondre els interessos públics amb els privats. I això també és una ideologia, i per cert, crec que ha estat la dominant en els darrers setze anys a aquestes illes.

INTERÈS PÚBLIC/NEGOCIS PRIVATS

Trujillo: Si s'ha substituït l'interès públic pel privat és perquè no hi ha ideologia, en la mesura que jo entenc que la ideologia ha d'ésser de caràcter general, i és una puntualització. El negoci pur i dur no té ideologia, però crec que estam d'acord i només és una qüestió de termes.

Serra: La pregunta era sobre el passat de la ciutat, però m'estimaria més parlar del que ha d'ésser i no del que ha estat i crec que el poder ha d'ésser obert, dialogant, receptiu i eficaç. I a aquests moments fa falta un instrument de poder, dialogant amb els sectors socials, obert al futur i sobretot als problemes del present, receptiu per rebre iniciatives i eficaç i decidit, i l'equip de govern ara té indecisions que costen doblers i imatge, perquè el nivell d'eficàcia és molt baix i això es veu a totes les àrees. Taxi, circulació, EMAYA... a tot arreu. Quant al passat, jo crec que el 79 significà una gran il·lusió, posar a fer feina tota una gent de manera brutalment desinteressada, treballàvem pel futur. El 83 ja canvià la cosa, i hagué un petit gir, perquè les majories absolutes ja comencen a frenar coses, o tenen tendència a

Margalida Thomàs.

un sentit del poder més patrimonialista. I el 87 hi hagué un nou gir i des del 89 hi hagué una decadència. El 91 es veia que hi hauria un canvi, igual que ara també es veu. No pot ésser que la ciutadania accepti les coses tal i com són ara, per molt que li agradin les festes i els focs artificials i el truí.

Parlam del passat de la ciutat i del futur, ja que hi haurà eleccions, però ara mateix el present em preocupa moltíssim, perquè en els projectes que farem haurem d'incloure l'arranjament de moltes coses del present, que passen ara, perquè el deute acumulat farà que l'any 2002, que és quan haurem de començar a tornar la mota, ja que ara només es paguen interessos, hi hagi una restricció brutal, i això s'ho trobaran els que governin. I si això coincidís amb una recessió econòmica, no en parlem. Són temes d'una responsabilitat grossa.

Roig: Avui la gent no se'n fia del seu ajuntament. No és normal que en un mes el mateix batle tenguí dues manifestacions de taxistes, uns que diuen blanc i els altres negre, i això és perquè el batle va dient sí, sí, a tothom, per quedar bé, i

llavors no satisfà les expectatives, no dóna solució ni als uns ni als altres. Un voler quedar bé amb tothom i després... no fer res! I els ciutadans s'han de defensar del seu ajuntament als tribunals, això sí que és greu.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Thomàs: Quant a les perspectives de futur, perquè el present tot i que podem diferir en la seva anàlisi és un fet i tothom ho veu i a més tots nosaltres l'hem de valorar negativament, ja que ens presentem per canviar-lo, jo el que volia introduir és que a aquests moments el que passa a ciutat no és només que vulguin estar bé amb tothom i tinguin indecisió, és que els ciutadans també han de rebre el missatge que per a una solució dels problemes i per a una gestió eficaç fa falta la seva opinió i la seva col·laboració.

L'obligació dels gestors no és només informar del que fan, sinó tenir en compte el que opinen els ciutadans abans de fer-ho. Aquesta és la vertadera participació dels ciutadans, encara que la responsabilitat, evidentment és dels càrrecs públics que han estat elegits per això.

Roig: Nosaltres sempre hem manifestat que volíem governar amb la gent. I això vol dir amb les seves opinions i a partir dels seus interessos. Perquè quan fem una anàlisi del passat veiem que si l'any 1991 perdérem les eleccions, tot i tenir un projecte de ciutat, fou perquè oblidàrem la gent. I crec que la ciutat és la gent i és amb la gent que hem de fer el projecte. A un batle no li baixa l'Esperit Sant i li diu cap on ha d'anar la ciutat, sinó que és la gent que ha de viure els projectes, perquè ha de viure la ciutat i fer-la seva. Sense aquest element no serà possible. Perquè no ens hem de perdre en qüestions internes i de burocràcia.

L'any 79 totes les ciutats es posaren a fer plans generals, però mira per on la ciutat que més canvis possiblement ha tengut de tot el territori ha estat Barcelona, i no va fer un pla general, sinó que ha anat a modificacions puntuals, vull dir amb això que de vegades el nom de les coses no és el més important, sinó que és l'esperit. El mateix passa amb la participació ciutadana. Reglament ja en tenim, però si els veïns, les entitats ciutadanes, han d'anar al plenari amb el

reglament davall el braç, malament anam. Vull dir que sovint eines n'hi ha, però s'ha de garantir que es fan servir. L'ajuntament s'ha de comprometre amb una carta de serveis ciutadans, amb una carta de serveis de qualitat. No s'ha de discutir si un parc està net o brut, sinó quantes vegades han de passar els serveis de neteja perquè estigui net. Hi ha d'haver criteris d'eficàcia i eficiència social, perquè amb doblers públics no tot es pot justificar.

PLA MIRALL

ONA: *Tot i esser una qüestió molt concreta, avui no podem fer una anàlisi de la ciutat sense referir-nos al Pla Mirall que té en obres molts de carrers del municipi.*

Serra: Nosaltres el veiem precipitat, perquè no es pot fer un pla que dura dos anys d'aquesta manera, amb molts de problemes tècnics, i s'ha privat la participació als ciutadans i a l'oposició i a les empreses. I jo ja avanço que si no hi ha auditories del Pla Mirall molt serioses fetes per la mateixa Administració, ens trobarem amb molts de problemes. És un pla precipitat, mal planificat, desequilibrat i amb molt mal control d'obra, la qual cosa a aquests moments espanta, perquè s'hauran de refer moltes obres per mor de les presses. D'altra banda el pla és un instrument electoralista compartit pel Govern i l'Ajuntament de Palma. Bé haurà anat per als ciutadans que hagin pogut refer les seves façanes, però el conjunt d'obra que quedarà per fer o que tot i estar contractada no es farà o quedarà mig acabada serà brutal.

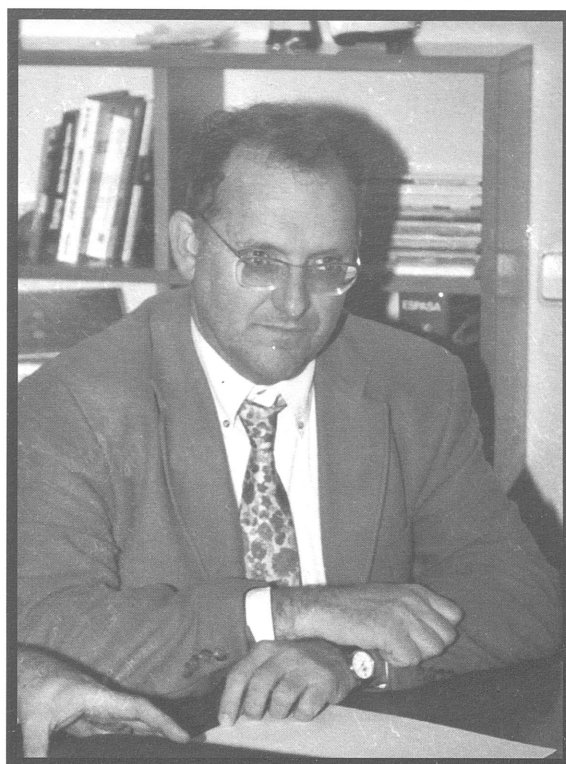
Trujillo: Jo estic d'acord amb el que ha dit Serra. I vull dir que a més dels problemes posteriors que ha assenyalat Serra, també hi ha una altra qüestió i és que s'ha potenciat l'obra pública en el moment més inoportú, perquè l'obra pública s'ha de fer en moments de recessió per reconduir el sector quan no hi ha feina, i aquí no ha estat així, sinó que ha coincidit amb un boom al sector privat, la qual cosa ha dut a un encariment de mà d'obra i a una mancança que ha fet que es desequilibri el mercat laboral.

Ara han hagut de venir molts d'immigrants, que suposaran un problema quan s'acabi tot això, que serà aviat. Tot plegat és una temeritat i una imprudència, i ara es permeten el luxe de dir xenòfobs als que plantegen el problema que hi haurà en acabar-se la feina, però tots aquests immigrants són persones i en acabar-se el Pla Mirall que els ha dut tendrem un problema, que tindrà uns costos en salaris socials, etc... i tot per falta de previsió.

I crec que a més del Pla Mirall hauríem de parlar de la Universiada, perquè no ha sortit i és l'altre gran fiasco... hi ha hagut una falta total de previsió que ha fet que els pressupostos es multipliquin. I això és el projecte que hauria d'esser la il·lusió dels ciutadans!

I vull dir, per acabar aquesta intervenció, encara que no sigui políticament correcte, que si a nosaltres ens correspon tenir responsabilitat de govern voldrem una auditoria pública, perquè ens en durem una herència que no és contant-la que hem de presentar-nos als ciutadans, sinó amb documentació comptable.

Thomàs: El tema de la immigració lligat al Pla Mirall crec que no es pot plantejar en els termes que ho fa Trujillo, és perillosíssim, perquè si han vengut immigrants, benvinguts siguin, perquè surten

Sebastià Serra.

de la misèria i vénen amb la il·lusió d'una vida millor, i benvingut sigui el multiculturalisme i la pluralitat, perquè aquest és el futur d'Europa. Encara que també hem de parlar de les condicions amb les quals treballen: és pa per a avui i fam per a demà.

El Pla Mirall engana i menteix, és a dir, que no fa la vertadera funció de mirall, perquè amaga els problemes de la ciutat, és un maquillatge, un embelliment relatiu, perquè continua havent-hi problemes bàsics d'infraestructura. Ara, lligar el Pla Mirall a qüestions socials em sembla malament, és, si més no, perillós.

Trujillo: Jo també crec en el multiculturalisme i en la pluralitat d'Europa, però no he volgut dir això que ha interpretat Thomàs, sinó que crític que no haguem tengut la capacitat de planificar, ni tenguem tampoc la d'ajudar tota aquesta gent, mentre sí que ens aprofitam precisament del fet que aquests treballadors vénen en males condicions, perquè van a la desesperada. Jo no dic que no pugui venir gent si hi ha doblers i feina, sinó que aquesta gent que ve no té el tracte adequat i que quan

s'acabi la feina no podran afrontar la seva situació, perquè quedaran tirats.

Roig: El Pla Mirall és d'una ingenuïtat absoluta, perquè els problemes de la ciutat no s'arreglen, l'activisme que demostra el Pla Mirall no canviarà la fesomia de Ciutat. El Pla Mirall en realitat correspon a obres de manteniment i la ciutat necessitava alguna cosa més que un manteniment. Un manteniment que ha incrementat els costos en un 50% al sector i ara els particulars, els hotelers etc... ens diuen que tenen problemes per tenir operaris per renovar els hotels i que per fer les obres que són necessàries per posar la temporada a punt, les han de pagar molt, però que molt cares.

I llavors, lamentar la manca d'ambició, a Bilbao que té pocs habitants més que Palma han fet el Guggenheim.

ONA: *A un moment d'aquesta conversa s'ha dit que tot consistori té un pla estrella, podrien avançar-nos quin serà el pla estrella de cada un dels seus partits, de governar a Ciutat?*

Trujillo: Per a mi són tres, i no per al nostre partit, sinó per als ciutadans. En primer lloc el pla estrella haurà d'esser començar la via de la descentralització administrativa, és a dir, que l'ajuntament s'acosti al ciutadà, la Llei de capitalitat de Ciutat el segon, i el més estrella de tots, analitzar l'endeutament i sense desbaratar els serveis i continuant amb les inversions, aconseguir eixugar l'enorme deute que deixaran aquests senyors.

Serra: L'estrella haurà d'esser un pla general de qualitat de vida amb la corresponsabilitat dels ciutadans, i amb tres polítiques puntuals que són medi ambient, política social, solidaritat i cultura. I entorn a un pla global de qualitat de vida, fer actuacions puntuals i molt concretes, com per exemple que el manteniment de la ciutat es faci amb qualitat, la qualitat de serveis, que és una obligació que té l'ajuntament amb els ciutadans i que ara l'ajuntament no compleix. Quant al tema capitalitat, dona per a un monogràfic. Perquè afecta més d'una administració. I crec que en aquesta legislatura s'ha avançat molt i sembla que hi ha un cert consens, però no s'ha fet...

Si estimes Mallorca, assegura el seu futur.

El que més ens importa als mallorquins i mallorquines és la defensa dels nostres interessos patrimonials, del passat i del present, però sobretot la protecció del futur de les nostres famílies.

El Territori i la seva protecció, el Benestar dels més grans i necessitats, la Cultura i el Patrimoni Històric, el Foment de l'Ocupació i les Tradicions, l'Esport Base i la Joventut, els Serveis Municipals amb més instal·lacions per al ciutadà, el respecte pel Medi Ambient i la qualitat de vida. Competències i responsabilitats que tenim depositades els mallorquins en el Consell de Mallorca i que gestiona en cadascuna de les seves àrees assegurant el que més importa a Mallorca, els mallorquins.

Consell de Mallorca

Plans estrelles n'hi pot haver molts, però el que hem de fer és considerar una globalitat i construir una ciutat solidària, mediambientalment sostenible, i culturalment correcta. I llavors els plans estaran al servei d'això.

Thomàs: Jo crec que els plans de la ciutat en els pròxims quatre anys s'hauran de fer a partir d'uns mínims en els quals tots els partits progressistes coincidim, perquè jo crec que a partir del 14 de juny hi haurà un govern de progrés entre molts i que cap partit no podrà fer el que voldrà, sinó que haurà de posar-se d'acord amb els altres i entre tots fer una ciutat més humana i més habitable.

Estic d'acord que no es tracta de projectes d'infraestructura puntuals, sinó que el pla estrella és fer d'aquesta, una ciutat que posi més èmfasi en els temes socials, no només de serveis, sinó també de política activa, d'ocupació, i en els temes culturals i mediambientals.

Més que de temes estrelles ha d'esser un projecte d'il·lusió, que faci possible un altre model de ciutat amb la pluralitat que els mateixos ciutadans, estic convençuda, ens donaran a les eleccions.

325.000 ESTRELLES

Roig: El nostre projecte estrella és una constel·lació de 325.000 estrelles, que són els ciutadans, els ciutadans han d'esser protagonistes dels canvis de la ciutat. Els projectes estrelles dels noranta, amb olimpíades, etc., ja han passat. Ara es tracta que la gent assumeixi el protagonisme de la ciutat, de governar amb la gent i aconseguir que s'obren canals de participació. I és possible que tots ens posem d'acord per decidir com ha d'esser la ciutat de la primera dècada del segle XXI.

QÜESTIONS PENDENTS

ONA: S'acaba el temps, però queden temes pendents per comentar, però també i sobretot per resoldre que han estat motiu de debat durant aquesta legislatura. Em refereixo al parc de ses Estacions, moll de la Riba, rehabilitació del cas antic..., molt breument...

Trujillo: Quant a la Riba, nosaltres volem que es recuperi la filosofia del moll Vell i que no s'enfoqui com es fa, com si hagués d'esser el moll del segle XXI que guanyarà terreny a la mar, etc.... Tipus Austràlia.

Quant a rehabilitació de la ciutat antiga, s'haurà de tenir molt en compte, perquè és la nostra tarja de presentació, no es poden deixar degradar zones per després recuperar-les. El que hem de fer és cuidar el cas antic i fer possible que siguin llocs habitables. No es tracta de fer-hi grans projectes, sinó de mantenir-los, perquè no arribin a caure en picat com ha passat a certes zones.

Quant a ses Estacions, és el de sempre, han tengut quatre anys i ara als darrers sis mesos hi ha presses i el pròxim consistori s'ho trobarà.

Serra: Tot això són temes que han passat pel plenari, com la

Ferran Trujillo.

capitalitat.

Roig: Saps què n'hi ha de coses aprovades!

Serra: Pel que fa al parc de ses Estacions deixarà la zona de Son Forteza molt aïllada i d'altra banda, aquest parc ha d'esser d'ús de tot l'exemple, la qual cosa fa que tenguim dificultats perquè a aquesta zona hi ha molt pocs equips socioculturals, i això sí que ens farà refer moltes coses.

Quant a la Riba creiem que ha d'esser una zona d'oci públic, amb un museu marítim que sens dubte ha d'esser a l'edifici de la Transmediterrània, un edifici racionalista de Juncosa, que és molt adequat. De cap de les maneres un altre port, ni grans edificis, ni separar-ho de la unitat de la ciutat!

Thomàs: S'ha de recuperar l'ús antic de la Riba, per a tothom, i s'ha d'intervenir des de l'ajuntament, perquè tot i que la titularitat és d'una altra administració, no pot inhibir-se. Tenim por que a través del concurs d'idees es vagi cap a una concepció de gran projecte futurista,

tipus Sidney, i voldríem que no fos així.

Del cas antic ens preocupa sa Gerreria, un tema que volem replantejar, perquè el projecte anunciat faria que sa Gerreria es convertís en un lloc car, perquè es vol esbucar i refer molta cosa i això farà que la gent que hi viu ara no hi pugui accedir, serà per a alemanys i per a l'especulació. S'ha de possibilitar que la gent torni a la ciutat.

Quant a ses Estacions hem d'alegrar-nos que s'aturàs el primer projecte i que aquest tenguí protecció per als edificis industrials. Ja ho veurem... i queda pendent l'altra gran possibilitat d'espai verd, la falca verda.

Roig: La Riba s'ha de recuperar, perquè fa cent anys que tomàrem les murades, però n'hem construïda una de nova: l'autopista de sis carrils que ens separa de la mar cap on naturalment ha de mirar la ciutat. Creiem que s'ha de fer un plantejament global des de Portopí fins al Molinar que ens permeti recuperar tota la façana marítima, perquè tal i com es planteja és un projecte purament especulatiu, malgrat la seva rendibilitat econòmica no suposarà res de positiu per a la ciutat. I al cas antic s'ha de frenar l'especulació i el paper de l'ajuntament ha d'esser per equilibrar i afavorir que la gent hi pugui viure, el principal objectiu no pot esser la rendibilitat econòmica, sinó que els plans han de tenir una perspectiva social.

Quant a ses Estacions, vull dir que crec que Carme Pinós és una bona professional, però, alerta! l'ajuntament optà per una solució economicista. Nosaltres volem un parc que sigui per passejar, un parc per a tota la ciutat.

La consciència descarnada

Entrevista a Ferran Gomila

per Gina Garcías

Ferran Gomila és un dels advocats de més prestigi de les Balears. Ha fet del laboralisme no només una especialitat professional, sinó també una opció vital, una manera d'enfocar el món. I quan analitza la ciutat no es fixa tant en les infraestructures, l'entorn, els projectes, com en el vaivé dels seus habitants. La perspectiva és crítica, fidel a unes conviccions inamovibles i profundes. I el resultat d'aquesta mirada és una radiografia en blanc i negre, descarnada, de la realitat que l'opulència aparent i el conformisme oculten.

-Ser advocat laboralista és un compromís professional, però també un compromís vital. Els honoraris que es cobren a un treballador amb problemes han de ser per força modestos...

-Sí, el laboralisme s'ha caracteritzat per això. Com més feina fas, més poc cobres. Un tema interessa més pel seu vessant social o polític o per la defensa d'uns determinats interessos que abonen una determinada línia ideològica, que no pel seu resultat econòmic. Això vol dir que fas molta feina que no cobres i fas altres tipus de feina que et mantenen les necessitats alimentàries. Jo em compar a vegades amb el director de cinema Luis Buñuel, que feia pel·lícules alimentàries per poder fer, després, el cinema que li agradava. Nosaltres hem de dur la defensa d'una sèrie de gent que ens manté el despatx, i després la feina que realment ens agrada.

-Què és més ferotge, el capitalisme d'ara o el dels darrers anys del franquisme, quan vostè va començar?

Ferran Gomila va néixer a Maó fa cinquanta anys. L'any 1973, dos anys abans de la mort del general Franco, va venir a Mallorca, per fer-se càrrec d'un despatx laboralista, quan aquests eren una punta de llança contra el règim franquista, l'espai d'aglutinació de les voluntats obreres al marge de la sindicació vertical. Va viure així el naixement dels grans sindicats, per a tots ha fet feina, fins que als anys vuitanta, quan els sindicats ja estaven consolidats, fundà el seu propi despatx, per continuar defensant els problemes dels treballadors.

Es confessa un gran fanàtic de l'associacionisme, sempre diu que li agradaria muntar una associació d'amics de les associacions. És membre de l'Obra Cultural Balear. Des de fa quatre o cinc anys és president de Voltor, un títol que ell considera un tant honorífic, perquè la junta és la que ho decideix tot. També és el president de l'Associació de Juristes de les Illes Balears.

-Jo crec que el d'ara. És una llei històrica. El capitalisme augmenta en ferocitat a mesura que passa el temps. El capitalisme és una organització social que prima els interessos d'un grup minoritari per damunt dels interessos globals de la societat, és, per tant, una font d'opressió, i com més avança, més es transforma en una força unívoca, que ja no té cap contrincant, perquè malauradament ja no té cap altre contrincant. I el capitalisme es multiplica o mor. Com va dir Carles Marx fa tants d'anys, capitalista que no creix, capitalista que mor. Un capitalista, per estar en el mercat, ha de ser pitjor que els altres.

-L'estat democràtic, com a representant almenys teòricament dels interessos generals, no ha aconseguit apaivagar aquesta ferocitat?

-Efectivament ha pal·liat els casos extrems. Fonamentalment en Seguretat Social. L'any 87 s'instauen, per imperatiu de la Constitució, unes prestacions de Seguretat Social que no són contributives. S'instauen prestacions per pal·liar la misèria més extrema, baixíssimes, per cert, de quaranta-cinc mil a cinquanta mil pessetes mensuals. Des d'aquest punt de vista el capitalisme el que fa és

amagar el seu gran defecte que és la immensa pobresa màxima que genera. Però a la vegada el que fa és diluir la capacitat de resposta social davant casos extrems, i en general la capacitat de resposta de la massa obrera. I sobretot fa una segregació de la massa obrera europea i la no europea, de manera que els europeus ocupen una posició de privilegi davant els que no ho són. Més clar: avui en dia Àfrica és una terra arrasada pel capitalisme, des dels anys seixanta no té cap capacitat de progrés. També Amèrica Llatina. Així com a Amèrica Llatina podíem veure processos de millora des de l'òptica socialista, avui en dia això desapareix, i s'estén cada dia una capa més universal de gent desarrelada, sense cap tipus de motivació ni de possibilitat de promoció. Els europeus, mentre, ens hem posat un llençol, que ens permet mantenir una situació igual a la que teníem als anys seixanta, però a costa d'haver incrementat la diferència entre els països rics i els pobres. Aquesta diferència incrementada dia a dia prova que el capitalisme té un límit imminent, encara que no immediat. Això no pot durar. Qualque dia el nivell de contradiccions es manifestarà d'una manera tan flagrant... que els països europeus no podran sostenir una classe mitjana, una capa mitjana de la població... Així i tot, jo pens que darrerament els països europeus

cada vegada més ocupen posicions de privilegi respecte dels *sans papiers*... La immensa majoria de les persones que fan les feines més dures són gent de raça negra. A les Balears, el Pla Mirall ens ho mostra. Hi ha minories cada vegada més pobres i subordinades que no tenen capacitat de resposta política. No tenen representants polítics.

TREBALLADORS PRIVILEGIATS

-Els treballadors també se n'aprofiten de l'economia submergida que hi ha a les Balears?

-L'economia submergida tengué un pes considerable als anys vuitanta, però cada dia minva. Inevitablement, per raons d'incorporació a l'euro, l'economia submergida desapareix progressivament. En canvi avui en dia cada vegada té més pes l'economia dual, una economia segregada. Aquesta produirà un esclat a curt o a més llarg termini, malauradament. La segregació social ha produït una dualitat de la majoria treballadora. Hi ha un grup que ocupa unes posicions de privilegi. Tenen un contracte estable, indefinit. I un altre que ocupa una posició inferior. Els contractes precaris ja són un 80% de la contractació actual, encara que els sindicats fan esforços de cohabitació per evitar aquest fenomen. Però és evident que els sindicats tenen més bones relacions amb un govern de dretes que no amb un d'esquerres. CCOO i UGT varen tenir forts enfrontaments amb el govern socialista, i en canvi amb el PP tenen una actitud contemporitzadora que segurament s'ha d'imputar a la necessitat de continuar tenint un estímul, una presència, una

respectabilitat, davant l'Estat. Han tornat molt respectables, i per tant, molt vulnerables.

-Els sindicats han abandonat aquest sector cada vegada més nombrós de treballadors en situació precària?

-No. No el deixen. Altra cosa és que amb els grans pactes que tanquen, la defensa d'aquestes capes és cada vegada més poc efectiva. El problema és que a la vegada que compleixen pactes globals que reforcen el sistema econòmic, el predomini capitalista, perden empena. Guanyen respectabilitat i perden empena. Jo som bastant crític, i consider que els sindicats s'haurien d'obrir més al que jo anomeno biodiversitat social.

ELS TREBALLADORS EN PRECARI

-Vostè coneix els casos més dramàtics.

-És clar, al final de la corda es troben els que tenen més pocs recursos, més poca defensa sindical, més poques possibilitats d'afrontar els costos d'un litigi, i sobretot els que davant un litigi tenen, a priori, més minvada la seva possibilitat de defensa. Els convenis col·lectius, allà on els sindicats tenen el seu gran poder de gestió, no existeixen per a la gent amb més precarietat. Hi ha una aristocràcia sindical. Els sindicats s'ocupen de les capes aristocràtiques dins el món del treball, que mantenen una posició de privilegi, i no s'aconsegueix que hi hagi una igualació, un apropament entre les capes més afavorides i les més poc afavorides. Els sindicats obtenen bons convenis per als sectors privilegiats i mals convenis per a les capes més desgraciades. El cas típic a les Balears és el comerç, on els treballadors reben salaris de misèria.

-En aquest sentit, la impotència política és un reflex de la hipocrèsia social.

-Sí, dit d'una altra manera. Els conflictes positius, d'avanç, eren la norma fa vint-i-cinc anys. Els conflictes es feien per guanyar posicions. Ara són conflictes a la defensiva, per no perdre-les. La qual cosa fa que la possibilitat d'obtenir millores socials sigui cada vegada més poca.

LA DRETA

-Es pot estendre aquesta anàlisi a la percepció de la ciutat? Ara fa vuit anys que Palma és governada per un ajuntament de dreta. Vostè ho nota?

-Sí he de ser sincer, no molt. Jo crec en l'acumulació de la vida política i per tant crec que la cohesió social que es va obtenir a través d'un mandat socialista llarg no es pot esbucar d'un dia per a l'altre. És impossible que un govern municipal de dreta pugui desfer conquestes socials consolidades. No crec que el ciutadà, en l'escala material, hagi vist un canvi. Jo personalment no el puc apreciar. Els serveis públics funcionen, tot i que es privatitzen. La socialdemocràcia capta recursos per al sector públic i després ve la dreta i els torna a l'economia privada, i així es genera un procés cíclic. Ara, és clar, en tot allò que significa cultura, associacionisme, promoció de valors igualitaris, és cert que hem perdut amb la dreta a l'ajuntament.

-En què ho ha notat?

-Ha decaigut la promoció dels valors de la llengua pròpia. La promoció d'entitats culturals, associacions de veïns... ha decaigut. El paper que l'ajuntament de dretes dona a les associacions de veïns és inferior al que li donava l'ajuntament socialista.

-El regidor José María Rodríguez sembla l'ànima de bona part del moviment ciutadà actual.

-El moviment ciutadà concebut com el d'actes de favor a determinades poblacions inarticulades no és el mateix que un moviment associatiu ciutadà. Jo no veig que es doni una bona relació. El que es fa és aplegar determinats tipus de ciutadà, convidar-los a dinar, a sopar, o a manifestacions d'aquest ordre, i això no té res a veure amb la capacitat d'autoorganització, mitjançant la qual poder establir i defensar els seus interessos. Una cosa és "pa i circ" i una altra cosa és l'autoorganització.

-Vostè ha notat una certa uniformització dels mitjans de comunicació, en la seva crítica, o falta de crítica, a l'acció pública?

-Els mitjans de comunicació en el fons també estan articulats entorn a una idea comuna, les guerres en la comunicació són fictícies. Tots es poden comprar i vendre a un preu equivalent. Així i tot, crec que els mitjans de comunicació ocupen una posició molt important de censura i de crítica pública, tot i que a vegades des de posicions interessades.

-Quin paper creu que fan els partits de l'oposició a l'Ajuntament de Palma?

-El correcte. El que no sé és si seria més efectiu un paper més coordinat. De totes formes he de dir que som un modest seguidor de la política municipal. Les meves activitats van per un altre cantó.

LA CIUTAT SOMNIADA

-Quina ciutat voldria, vostè?

-Voldria una ciutat que oferís una possibilitat de promoció a les capes més desvalgudes. És el que not a faltar. Que hi hagués centres de recuperació de drogodependents, centres de promoció per a la gent extremadament pobre, una ciutat en la qual no fos norma de cada dia trobar als mateixos semàfors les mateixes persones demanant almoïna. No vull un registre de pobres, però sí donar recursos socials per resoldre problemes individuals que es poden agrupar socialment. Hi ha persones que malauradament tenen una escassa capacitat d'intervenció política i social al món, i aquestes persones cada dia estan més enfora dels centres de decisió. No em val que el batle vagi a l'enterrament del Tio Quico, això és un acte formal. El que sí val és la possibilitat de millorar la situació de la comunitat gitana. Es necessita una política social senzilla, poc costosa, però útil.

-Vostè ha pogut percebre si augmenten les diferències socials, a Palma.

-Augmenta la capa de pobresa màxima. Darrerament augmenta també, de forma greu, el grup de dones que viuen totes soles, precàriament. Aquella dona separada o divorciada, que ha de treure endavant amb només els seus recursos una família monoparental cada dia és més en el llindar de l'escala de la pobresa. Respecte dels recursos habituals, dels treballadors habituals, la diferència és poca.

ELS SERVEIS SOCIALS

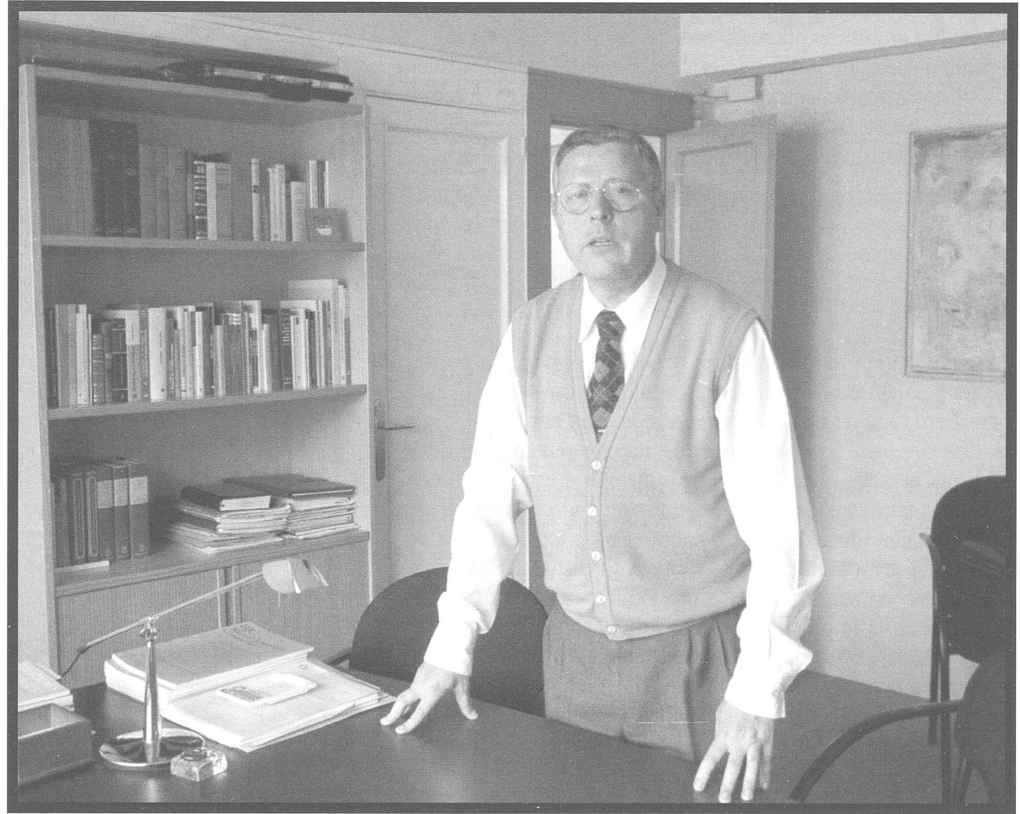
-Vostè pensa que l'ajuntament hauria d'exercir una tutela sobre els sectors que queden al marge de l'estructura social?

-Sí. A l'etapa socialista es varen prendre iniciatives dignes d'encomi. Actualment, en canvi, els serveis socials estan a un nivell mínim. S'aparenta que es dona el que és imprescindible, però no hi ha

voluntat política de fer uns serveis socials satisfactoris. Fins i tot s'han desmantellat els que hi havia o s'han privatitzat. Aquesta voluntat de passar a l'esfera privada els serveis de guarderies, n'és un exemple.

-Es diu molt que les conductes es deriven de les condicions de vida. Es podria fer una radiografia de Palma que mostràs que la delinqüència va per barris?

-Sens dubte. Qualsevol agent de policia podria anomenar els barris en els quals es localitza no la delinqüència, sinó la propensió a la delictivitat. A nosaltres no ens agrada parlar de delinqüents, no hi ha delinqüents, hi ha condicions proclives a la delinqüència. I hi ha barris on aquesta proclivitat està instal·lada. Jo duc, per exemple, la defensa penal d'ofici. Sé massa bé que determinades actituds juvenils s'ubiquen a determinats barris. Sempre els mateixos.

LA PRESÓ

-Quina funció té la presó?

-Clarament repressiva. No té cap utilitat, ni tan sols la que li marca la Constitució, ser una institució de resocialització, de reeducació. En canvi, la presó és, com s'ha dit tantes vegades, una de les formes en què es representa la vida social. Hi ha una presó dins la presó i una presó fora de la presó. I és la mateixa. A la presó es reproduïen tots els esquemes de dominació que hi ha a la nostra societat. I fora d'ella també. La presó significa apartar de la circulació una sèrie de senyors durant un temps. Quan per motius de caràcter jurídic, tècnic, processal, aquelles persones han de sortir de la presó, continuaran a la mateixa escala predelinqüent. La presó no els ha resocialitzat, més aviat al contrari. És possible que surtin amb una conducta totalment delinqüent. La presó no és més que una voluntat de segregació dels que són diferents. Clar que també hi ha persones amb altres conductes delinqüents que mai no ingressaran a la presó. Els delinqüents de "coll blanc", si arriben a entrar, hi estan molt poc temps. Tothom pot veure que quan determinats delinqüents que han causat molta alarma entren a la presó, surten en molt poc temps. En canvi, el petit delinqüent s'hi pot tirar anys, la qual cosa revela que la presó és una forma de segregació social. A la presó hi van els que són contraris als esquemes socials dominants. Els altres no. És el cas Calvià, el cas del túnel de Sóller, tants d'altres que a Mallorca s'han vist.

LA CORRUPCIÓ

-A Mallorca s'han fet alguns dels judicis contra la corrupció més importants que hi ha hagut a Espanya. El resultat que han tengut és la mostra de la impotència de l'aparell judicial front als abusos dels poders reals?

-L'aparell jurídic de l'Estat és absolutament impotent per combatre la delinqüència organitzada de caràcter econòmic o mercantil. Si s'hagués d'aplicar, per exemple, el Codi Penal sobre els patrons que

cometen delictes contra la seguretat en el treball, ens trobaríem que més de la meitat dels empresaris haurien de ser sotmesos a procediment judicial. I això no passa. És a dir, al Codi Penal hi ha regles que es fan complir d'una manera estricta i d'altres que si no s'observen, tenen unes possibilitats defensives de caràcter formal, prescripció, intervenció de codis mínims i altres tècniques penals que fan que només s'apliquin a segons quins delinqüents. En canvi, el delinqüent que és mal considerat des de l'espai policial i l'espai judicial -que són coextensos, és a dir, es toquen uns amb els altres- els delinqüents que tenen un mal tractament policial, també tendran una mala resposta judicial. Per contra, la delinqüència de coll blanc té un bon tractament policial i, quan arriba als Jutjats, està desmotivada, buida de contingut. És una delinqüència respectable. Jo som un contrari total a la presó. Com tothom sap és un invent del liberalisme, del segle XVIII. No hi havia presons abans del segle XVIII, hi havia càstigs corporals. La presó la inventen per donar una resposta social a un problema individual. El Codi Penal és la cobertura formal d'una activitat disciplinària que comença quan la policia agafa un delinqüent mal considerat socialment i que acaba quan va a parar a la presó.

LA INDIGNITAT

-A la presó vella, perquè la nova no hi ha manera que la inaugurin...

-L'Associació de Juristes hem demanat que tanquin la presó vella. Les condicions de vida hi són absolutament inacceptables. De facto hi ha cel·les on s'acumulen vint o trenta persones. És possible que la presó nova sigui més efectiva des del punt de vista del manteniment de la disciplina. Els tècnics diuen que possiblement la nova presó serà més estricta, precisament perquè tindrà les condicions per aplicar la disciplina. Ja està bé que una presó hagi de ser un exercici de disciplina, però mai no ha d'esser també un exercici d'indignitat.

-Per què no s'inaugura?

-Pensem que les autoritats ho volen fer amb un acte electoral de gran pompa. No té altra explicació, com no sigui de caràcter de política penitenciària. És a dir, que la seva ocupació estigui condicionada a un reagrupament i una redistribució dels interns que hi ha a tota Espanya. Si no és per aquest motiu, que seria comprensible tot i que no compatible, altres motius serien del tot criticables.

LA PROSTITUCIÓ

-Vostè legalitzaria la prostitució, com a forma d'evitar els abusos sobre les persones prostituïdes?

-No crec que es pugui regular com un negoci qualsevol. La prostitució només desapareixerà quan desaparegui la causa que la fonamenta. Però tampoc no s'ha de veure com una conducta criminal. Des del punt de vista penal no s'ha d'incrementar el dolor que pateix una persona que s'ha de prostituir o que està prostituïda. Malauradament quasi tothom sap que la prostitució comença a edats en què no hi ha una lliure disposició sobre el propi cos. La gent no es prostitueix, la prostitueixen, que és una cosa distinta. El Codi Penal és encertat, en aquest cas. El Codi Penal persegueix exclusivament la inducció a la prostitució. Però a la vegada, els prostituts i les prostitutes haurien de poder participar també del que es diu un "Estat social democràtic de Dret" i haurien de poder obtenir els equipaments socials aptes per poder sentir-se integrats a la societat. La prostitució, com la droga, no s'ha de legalitzar, però sí legitimar, s'ha de tolerar i s'han d'acceptar les persones que no tenen més remei que acollir-s'hi.

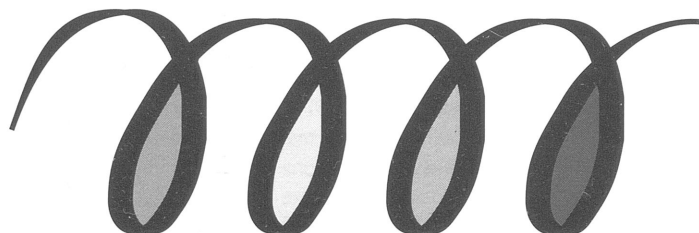
LES DONES

-Hi ha una teoria que explica que les ciutats estan fetes des de la perspectiva de l'home, i que això provoca dificultats addicionals a les dones que han de complir la doble tasca domèstica i laboral.

-Jo no ho veig així. Però clar, la dona ocupa a la ciutat i al món, malauradament, un paper reproductor principal i un paper productor secundari. Els advocats laboralistes sabem que quan la dona té una ocupació laboral, l'ha de fer compatible amb la seva capacitat reproductiva. Si és incompatible, és expulsada del món laboral. Encara més, les dones són expulsades del món del treball precisament perquè són reproductives. La dona d'entre vint i trenta anys que perd la seva ocupació, perquè queda embarassada és dissortadament un fenomen vigent i quotidià. I el fet que la dona obté ocupacions de caràcter secundari, amb contractes temporals o a temps parcial, és també obvi. La dona obté ocupacions molt diferents segons l'edat que tengui. Quan deixa de tenir capacitat reproductiva, la seva ocupació passa a tenir una estabilitat, tot i que paradoxalment, als quaranta-cinc anys ja té una capacitat de feina inferior. Per això assistim aquí a un fenomen molt complex a l'hoteleria. Les dones que assoleixen treballs fixos són les que tenen més dificultats per fer uns esforços que dones més joves sí que ferien. I aquí, el terme municipal està organitzat d'una manera força curiosa. La dona de més de quaranta-cinc anys viu enfora del lloc de feina. La dona d'entre vint i quaranta-cinc anys té una ocupació precària. I si em demana si efectivament la dona treballadora té una assistència de serveis públics que li permetin compatibilitzar la feina domèstica amb l'activitat laboral, jo diria que no. Té un problema molt greu de doble activitat, i possiblement aquesta és la causa que fa que presenti una incidència d'incapacitat laboral permanent altíssima a

Del 23 d'abril al 2 de maig

XVI Saló Nàutic

Internacional

Palma de Mallorca

Baleares Nautica

1999

Renovat en infraestructures, superfície d'exposició i dotacions, el **XVIè Saló Nàutic Internacional de Palma de Mallorca** ofereix un marc excepcional on s'exposen les últimes novetats del sector nàutic a la major exposició flotant de la Mediterrània.

- 20.000 m² d'exposicions flotants
- 7.000 m² d'exposicions a terra
- 650 expositors
- 3.500 marques representades
- Servei d'atenció turística.

MOLL VELL. PALMA DE MALLORCA

Horari: de les 10 a les 20h.

Vine a la Fira,
hi tens molt
a veure

**GOVERN
BALEAR**

FIRES
ECONOMIQUES
DE MALLORCA, B.A.

partir dels cinquanta anys. Observam un fenomen d'incapacitat permanent en la dona, a partir d'aquesta edat, molt més alt que en l'home. Als cinquanta anys, la dona queda doblegada. I no col·labora en això, en absolut, les distàncies del treball a la casa.

LA JOVENTUT

-La joventut és la gran marginada, a la ciutat?

-Hi ha dos tipus de joves: els joves que han rebut educació superior tenen unes possibilitats molt clares de progrés social. Tenen una bona recepció familiar i social, estan dignificats, tenen una gran formació tecnocràtica, no diré humanística... I després hi ha l'altra joventut, la que campa sense rumb. Aquesta només pot aspirar a ocupacions de peonades. Des d'aquesta òptica, la política de promoció d'ocupació juvenil és un fracàs. Un fracàs absolut. La societat dual es manifesta sobretot en la joventut. El fenomen urbà està. Avui en dia els joves que han de viure a casa dels seus pares, perquè difícilment poden assolir un habitatge i una vida pròpia, és l'expressió d'aquest fracàs. I és un problema creixent. Per això els joves de determinades capes tenen uns problemes greus d'ubicació. Observen una conducta erràtica en el camp del treball, de la vida, de la parella, de l'activitat social. La joventut avui en dia ha abandonat el paper reivindicatiu, revolucionari, que havia ocupat sempre. Perquè, o bé estan molt satisfets amb l'espai tecnocràtic que els ha facilitat la seva extracció social, i no tenen res per reivindicar, perquè res no se'ls ha negat, o bé no tenen cap capacitat de reivindicar res, perquè són a un espai on no tenen res a guanyar. Són joves subjectes als eterns problemes de l'adolescència.

-Què és el que apaivaga aquesta societat dual, perquè els problemes no esclatin, a una ciutat com Palma?

EL CONFORMISME

-El conformisme. Hi ha un conformisme molt inexplicable. Per què no hi ha una fractura social com la que hi havia fa vint o trenta anys entre les capes benestants? Per què els joves de capes benestant són conformistes? Perquè el món que se'ls presenta no els ofereix cap alternativa. Només la d'ocupar el paper dels grans el més aviat millor. El paper dels nous dirigents de trenta i quaranta anys és importantíssim, i abans no existia. El patriarcalisme era poderosíssim, fa quaranta anys. Ara els joves ocupen els llocs clau del poder executiu i de l'ideològic. Per tant, ja no són una generació diferent. Hi ha un apropament entre les dues generacions, de manera que la joventut poderosa ocupa un espai social cada vegada més precoçment. A la política es veu cada dia. Abans no era freqüent ocupar un càrrec als trenta-cinc o quaranta anys, i avui en dia és exigència. Si als quaranta anys no has ocupat una posició de poder, ja no la tindràs mai. La impregnació dels valors dominants s'acosta cada vegada més a edats més tendres. Per això els joves dominants no tenen joventut. I tornen conservadors.

LA FAMÍLIA

-Quin paper exerceix la família?

-La família està en crisi des del punt de vista de les relacions orgàniques tradicionals, però en canvi, fa de coixí de les diferències i dels dèficits socials. Sense la família que fes de matalàs hi hauria una revolta important. La família que està en crisi és la monoparental.

-Que no té cap tipus de suport.

-Ni suport ni vies de sortida. Imagini's que a qualcú se li ocorre la idea de muntar una comuna, el tractarien de boig. Les formes de superació de la família cap a esquemes suprafamiliars, també han desaparegut. Avui en dia no hi ha una joventut que les proposi. Això ja no forma part del present. La família és la forma de conservació de l'entitat social. Tot i que el poder del patriarcat ha desaparegut. Com aquella forma que feia que l'avi fos una persona respectada. Avui en dia els avis no són precisament respectats. Ja no ocupen la funció de formació dels joves.

LA UTOPIA

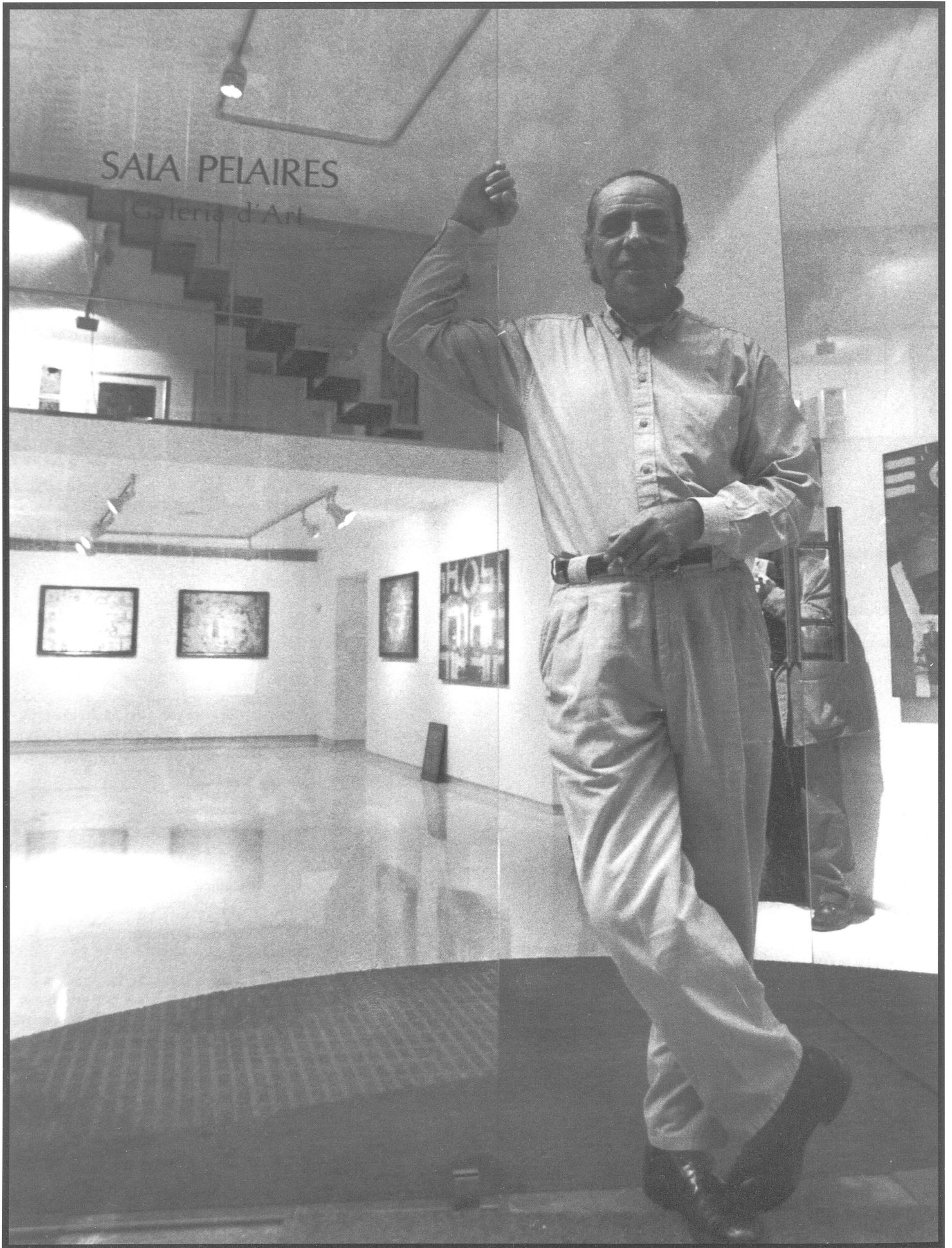
-Quin és el seu refugi personal.

-Jo sempre he pensat que cada conflicte du a la seva resolució. Jo crec que una nova forma d'utopia haurà d'aparèixer.

-Com la dibuixaria?

-D'una banda, cap a la reformulació de l'individu des d'una òptica de moral kantiana, d'un sentit del deure, de les seves responsabilitats com a individu. S'ha perdut la capacitat d'organitzar el món per part dels estatalistes o comunitaristes. És evident. I ara hem de crear individus capaços d'assumir les seves responsabilitats. Les dinàmiques d'una societat tan dual i tan fracturada com aquesta tenen poc futur. S'han de resoldre amb una nova soldadura que passarà per la desarticulació del model familiar que tenim, que no té futur possible. I trobo també que la reverència democràtica que avui hi ha és excessiva. Tot aquell que diu que vivim el millor dels mons possibles falseja la realitat. I trobo que les contradiccions d'una democràcia formal comencen a ésser a la vista. Haurem d'anar a cercar noves formes d'articulació social en l'ocupació, en la vida familiar, en la vida personal i en la nova creació de fons associatius que avui en dia estan en desús. A veure si és veritat.

Avantguarda i promoció cultural

Entrevista a Josep Piña

per Antoni Oliver

Josep Piña, galerista i promotor d'activitats culturals, ha estat i és una persona molt vinculada a la seva ciutat. Dins la vida cultural i artística absolutament ensopida de la Palma de fa trenta anys la seva galeria, la Pelaires, era un focus d'activitat cultural notable. Encerts n'ha tengut molts, com la mostra de Joan Miró l'any 1970, l'exposició de Motherwell els anys vuitanta, donar cabuda a un cert cosmopolitisme cultural i social, a la vegada que impulsar de forma decidida la renovació plàstica són alguns d'aquests aspectes positius. Enguany celebra els trenta anys amb exposicions de Chillida, Tàpies i Miró, i té vocació de continuar tractant de dur bons artistes, sense, com diu, "baixar el llistó" perquè si acceptàs les tendències majoritàriament insensibles a l'art i la cultura "no seria possible avançar", assenyala.

-Com va sorgir la idea d'obrir la Sala Pelaires, ara fa trenta anys?

-M'havia dedicat a diverses empreses i tenia de sempre una afició per l'art, havia estudiat belles arts i m'agradava l'art. Amb un soci meu d'aquell temps que ja és mort vàrem decidir obrir la galeria. Això era l'any 1969. Al cap d'un any va entrar la meua exdona, Niní Quetglas, i hi va estar tres o quatre anys. Ho vàrem passar molt bé en aquella època, deixant de banda els problemes polítics que hi havia en aquells moments, que eren bastant greus. Pelaires va ser un poc el far que donava un poc de llum en aquesta història cultural, pictòrica, de la plàstica en general.

-Quins artistes varen dur en aquella època?

-Vàrem dur a Calder, Miró, Tàpies, pintors i artistes que eren a la "progressia", eren un poc d'esquerres, d'esquerres en aquells temps, perquè avui en dia no sé on estarien situats. Eren tots gent progressista, que en aquella època eren com revolucionaris, perquè o eres del règim o hi estaves en contra, és a dir, que era bastant fàcil saber on estaves situat.

-Hi hagué dificultats, control per part de les autoritats?

-Moltes dificultats i un gran control. Vàrem tenir molts de problemes. Per exemple, vàrem tenir molts d'entrebancs per dur una exposició de Picasso, amb Miró també vàrem tenir moltes dificultats. Dur gent de fora i centrar l'activitat en la pintura abstracta ja era sospitós per a les autoritats d'aquell moment, era una cosa rara, no es veia bé. També tenguérem bastants dificultats per fer catàlegs en català. Afortunadament això s'ha acabat i ara vivim una època de llibertat total i es recorda això com una època superada. Ara vivim, en comparació a llavors, una època molt agradable.

-Miró va ser el que va impulsar un poc la galeria?

-Miró ens va introduir davant una sèrie d'amics seus que eren Calder, Picasso, Sempere. Ara a l'exposició que feim, en el catàleg, hi ha una fotografia on es veu Chillida, Calder i Sempere. Calder i Sempere són morts i Chillida es pot dir que era un jove que venia a les exposicions que nosaltres fèiem. A través de Miró coneguèrem aquesta gent i després, molts d'altres venien a la galeria i els coneguèrem i vàrem fer exposicions. Això era un suport mutu que es feien tots els artistes entre ells per donar-se una certa força dins un món de solitud que hi havia, perquè no hi havia moltes oportunitats de donar a conèixer el que feien i persones que els acceptessin i entenguessin l'art que feien.

-Blai Bonet també va col·laborar amb vostès?

-Blai Bonet va ser molt important, ens va ajudar, feia moltes presentacions, textos per a catàlegs, participava a taules rodones, Blai Bonet en aquella època estava implicat en aquests temes. Blai va ser un gran animador de la Sala Pelaires, li encantava l'art. Era un dels homes més surrealistes que ha tengut Mallorca, el vaig tractar molt, era una persona amb una imaginació desbordant, quan agafava carrera no hi havia qui l'aturàs, era una persona molt maca, jo li tenia una gran estima.

-I Vargas Llosa, què va fer per aquí?

-Vargas Llosa, va ésser aquí i va fer el text d'uns catàlegs de Carlos Mensa que ja va morir. Vargas Llosa va venir durant un parell d'anys per aquí i va continuar després per Itàlia. Va fer un text molt bo sobre Mensa, això ja era als anys vuitanta.

Josep Piña va néixer a Palma l'any 1935. Va estudiar el batxillerat al col·legi la Salle i belles arts. Es va dedicar a l'activitat empresarial fins que l'any 1969 fa fundar la galeria Pelaires. Persona molt implicada amb la seva ciutat va fer de la galeria un focus cultural de primera magnitud. Miró, Tàpies, Chillida, Calder, Àngel Campano, Sicilia, Sempere, entre d'altres han exposat a la seva galeria. La llista és inacabable. L'any 1990 va obrir el Centre Cultural Pelaires. Enguany celebra els trenta anys de la inauguració de la galeria.

-Els anys vuitanta va organitzar una exposició de Robert Motherwell que va ser una campanada.

-Vaig anar a Nova York unes quantes vegades i l'exposició l'organitzàrem al Casal Solleiric, jo vaig ser comissari d'aquesta exposició, encara que no m'agrada gens la paraula comissari, però, vaja... que la vaig organitzar. A Pelaires férem a la vegada una exposició de Motherwell i de Jim Bird i la de Motherwell tot sol al Solleiric. Va ser, modèstia a part, una de les grans exposicions que va fer el Solleiric en aquell temps.

-Ha continuat fent aquests tipus de col·laboracions amb institucions?

-Sí, n'he fets bastants, l'any passat en vàrem fer una a sa Llotja, que és deia Art medial, que era una exposició de televisió, so i llum, que va tenir molt d'èxit.

-Vostè també ha impulsat una sèrie d'artistes que fa uns anys començaven, però ara ja estan llançats.

-Bé, Menéndez Rojas, Pep Coll, Maria Carbonero, Mateu Bauça, són artistes que han fet exposicions aquí, endemés de Clavé, Guinovart. Però dels més joves, els que deia primer, es pot dir que alguns varen començar a veure art modern aquí, a Pelaires. Les primeres exposicions les varen veure aquí i després anaven a Barcelona a estudiar belles arts. Crec que Pelaires ha estat com una mena de finestra oberta a l'art important per a tota aquesta generació més jove, perquè s'ha de tenir en compte que aquí no es podia veure res d'art modern en aquell temps. Cinc anys després de nosaltres va obrir Ferran Cano la seva galeria, però aquest cinc anys crec que varen ser primordials. Ferran Cano i nosaltres érem les dues galeries diguem-ne capdavanteres quant a l'art modern actual.

-Aquesta sèrie d'activitats paral·leles a la galeria, concerts, conferències, ha continuat fent-les?

-Sí, concerts, presentacions, sempre n'hem fet i, sobretot, des que vàrem obrir el centre amb molta més assiduitat.

-Per què decideix obrir el Centre Cultural Pelaires?

-Arribà un moment, l'any 88 o 89, que vaig pensar que o havia de créixer d'alguna manera per intentar una projecció europea o que havia arribat al sostre. Vàrem decidir restaurar l'edifici, que nosaltres en dèiem el convent, i obrirem el centre que va ser inaugurat l'any 1990 amb la presència del Rei Joan Carles. Inauguràrem amb una exposició que es deia "Miró i Pelaires, vint anys després" i fins ara.

-El centre es planteja com un dinamitzador de l'activitat cultural?

-Sí, però, sobretot, per fer exposicions més museístiques. El centre és molt més gran, les exposicions duren més i això permet fer una cosa molt més exhaustiva que a la galeria, molt més estudiada. Ara, per celebrar els trenta anys, enguany, organitzarem una trilogia d'exposicions amb Chillida, que és la que ara està oberta, després en farem una de Tàpies i es tancarà el cicle el setembre amb una de Joan Miró. Durem obres d'aquests tres grans artistes per celebrar els primers trenta anys de galeria.

EL PAPER DE LA BURGESIA

-Als inicis de la galeria l'ambient era molt conservador, des del punt de vista artístic, per no parlar del polític. La gent de Palma amb possibilitats econòmiques, la burgesia, quan es va començar a interessar per l'art modern?

-A començament dels anys vuitanta es va començar a interessar

aquest tipus de gent per l'art. Dic que es varen començar a interessar, no que comprassin quadres, sinó que s'interessaven, perquè aquesta gent ja havia vist més coses, tenia una curiositat. Però la veritat és que no es llançaren a comprar quadres fins fa deu anys. I encara hi ha gent que té reticències, que no compraria mai un Tàpies i pensa que el que feia Miró "ho fa el meu al·lot". Encara hi ha gent que pensa així. L'altre dia va entrar un senyor i va demanar preu d'un quadre. Li vaig dir que tres milions i em va dir "això ho fan per prendre el pèl a la gent, no és veritat?". "Doncs sí", li vaig contestar "ho feim per prendre el pèl a la gent, em dedico a prendre el pèl a la gent, sí senyor".

-Molta sensibilitat artística, és clar que no hi ha.

-Basta veure que els comerciants del carrer de Sant Miquel no volen una escultura de Chillida a la plaça. Fa més de vint anys també, quan Calder va oferir una escultura, perquè l'admetés el govern de torn vàrem haver de suar. Ara els comerciants de Sant Miquel no volen una escultura de Chillida, no els agrada. En certes coses, es veu que continuem exactament igual que fa trenta anys. Ara la Banca March decideix treure l'escultura de Chillida de les immediacions de l'edifici de les avingudes, perquè troba que no és el lloc adequat i dur-la més a prop del museu que han obert, a un lloc fantàstic, més avinent de la gent, i els comerciants s'hi oposen, és increïble, s'han cobert de glòria i és molt significatiu, però això de Mallorca, passaria a moltes bandes, no ens hem de pensar que aquí som moderníssims, que no ho som, manquen molts d'anys de camí.

-La burgesia i la petita burgesia, encara més, no destaquen per la seva sensibilitat artística.

-La burgesia és la que fa una ciutat, s'haurien d'interessar per l'art, per les activitats culturals. La ciutat, en aquests temes culturals i també econòmics, la fan els burgesos, no els polítics. Creu que hi ha una burgesia?, jo no. A Catalunya hi ha una burgesia?, tampoc no n'hi ha a molts de llocs, una ciutat i una societat es fonamenta en la seva burgesia, l'exemple és la Barcelona del noucentisme i el modernisme, això aquí s'hauria d'haver produït els anys seixanta i setanta, quan hi havia doblers, una nova burgesia. Un poble que no dóna suport als seus artistes no pot ser. Això sense doblers no es pot fer, però quan la gent va començar a tenir doblers, s'havia d'haver fet. Aquí hi ha hagut pocs burgesos que hagin exercit un cert mecenatge. Bartomeu March s'interessava per l'art, però llevat d'ell s'ha acabat, a mi cap dels grans hotelers no m'ha comprat un quadre. A Bartomeu March li anaves amb un projecte concret i t'ajudava, però no li agradaven els coverbos, és l'únic burgès important de Mallorca que ha fet alguna cosa de caràcter cultural. A March li deies hi ha aquest llibre interessant o aquest quadre i et deia "envia-me'l tot d'una", tenia la voluntat de fer aquestes coses. Els artistes que estan sostinguts pels ciutadans són els que realment triomfen, no els que estan imposats a força de publicitat o de mogudes polítiques. L'artista que no pot viure del suport dels seus conciutadans, doncs mal assumpte.

-Hi ha una burgesia molt desinteressada per aquests temes i si alguns han comprat obres d'arts pot ser que ho hagin fet amb criteris especulatius.

-Un 80% ho han fet amb aquests criteris. Però clar, el problema és que una persona només es pot dedicar al mecenatge quan té les necessitats econòmiques absolutament cobertes. El que passa és que hi ha gent que no ho fa per desconeixement o perquè no hi ha una política adequada que compensi aquests temes. Per exemple, des del punt de vista fiscal, la gent que ajuda o cedeix hauria d'esser exempta... i el fan pagar igual que a nosaltres. Hi ha uns impostos molt alts per a aquests temes. Per exemple, com a persona física més

d'un 50%, i com a societat més del 30%. Si un senyor paga un catàleg no ho pot deduir com a despesa cultural. Això s'hauria de canviar. Ara, crec que els polítics més joves tenen més sensibilitat per aquests temes.

-Si la gent d'aquí que té capacitat econòmica no compra, qui compra?

-Aquí compra el públic internacional, és a dir, els estrangers. Si hagéssim d'aguantar les nostres estructures, la galeria, el centre, amb mallorquins podríem aplegar demà mateix, nosaltres i qualsevol galeria. No es pot dir que la burgesia sigui totalment insensible en aquests temes artístics, tampoc no és això, però sí difícil, complicat, això que comentàvem ara de Sant Miquel, és un reflex molt clar del que passa.

LA POLÍTICA CULTURAL

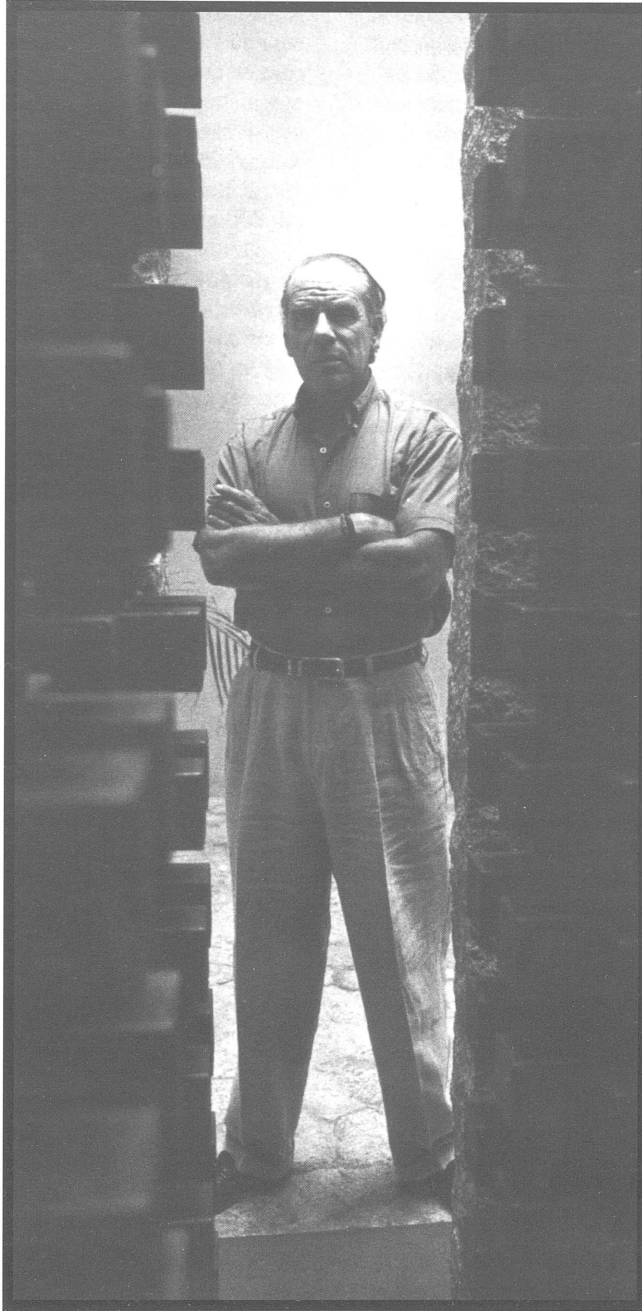
-Vostè creu que la política cultural institucional és adequada, es rep el suport necessari?

-Aquest és un tema complicat. Jo, particularment, a la vida privada, som partidari de zero subvencions, perquè crec que les persones s'han de desenvolupar per si mateixes, sempre. No crec que l'Estat hagi d'alimentar les persones, no s'ha d'alimentar el gremi dels artistes i dels galeristes, i els altres no. A vegades he cobrat alguna subvenció, perquè si la donen no hi ha perquè deixar-la de cobrar, tampoc no s'ha de fer el beneit, però en principi som contrari a qualsevol subvenció. L'art no ha d'estar subvencionat per ningú i la política estatal respecte a l'art és delicada, perquè funciona l'amiguisme, les activitats concertades, no hi ha una llibertat absoluta d'acció, són moltes coses que qualche dia tal vegada s'aclareixin.

-Els incentius fiscals?

-Aquest tema també està molt malament. És tant ridícul l'aspecte fiscal, que si compres obra d'un pintor espanyol a França costa més barat que a Espanya, perquè a França apliquen el 7% d'IVA i aquí un 16%. Això és demencial, s'hauria d'igualar el percentatge. En un dinar que hi va haver a La Moncloa, amb la ministra de Cultura de llavors, Esperanza Aguirre, amb galeristes, vàrem treure el tema i ens garantiren que baixarien l'IVA, però encara no han pres cap decisió en aquest sentit. Baixar l'IVA és d'una lògica elemental, tot el que és cultura no pot ésser mai gravat amb un 16%. Em sembla molt bé que un vestit estigui gravat amb un 16%, però els béns culturals no poden estar tan gravats i, sobretot, amb això també s'hauria d'ésser igual que a Europa, perquè si som europeus, doncs ho hem de ser a tots els nivells.

-A nivell local hi ha gent interessada en això que vostè deia de donar

suport als artistes?

-Amb els artistes joves és més fàcil, perquè ells arrossegueu una gent que ja els coneix bé, estan en contacte, tenen molts de coneguts, n'hi ha una sèrie que són molts bons. No només basta que siguis d'aquí, no som partidari de parlar de la pintura mallorquina o d'art mallorquí, perquè per a mi no existeix més que un bon artista o un mal artista, és igual si és mallorquí, francès, anglès o americà. Del fet de viure aquí no se'n derivarà que faci una pintura més bona o dolenta. Ara, si és un pintor mallorquí bo, fantàstic, m'agrada que hi hagi gent de la terra que pinti bé, però no es pot parlar de pintura mallorquina, seria ridícul parlar de Barceló com de pintura mallorquina. Es pot parlar de gent que ha viscut aquí, es pot fer menció a una pseudoescuela pollencina, però és molt aleatori, en canvi és por parlar de grups, hi va haver *El Paso*, *Dau al set*, i aquí *Tago*, però ara tot això ha desaparegut, ara els artistes són absolutament individualistes.

-És veritat que als anys vuitanta hi ha pocs grups?

-Els anys setanta hi va haver *Criada*, que els vaig tenir exposats aquí, però en aquell temps funcionaven les ideologies. Després hi va haver *Taller Il·lunàtic*, però avui en dia no existeixen grups semblants, i molt menys com a grups ideològics. Es poden muntar grups de pressió, de poder, però ideològics que tinguin una filosofia, una forma de viure o d'estar, no.

EL POLS ECONÒMIC I CULTURAL

-Vostè ha estat i és una persona molt lligada a la seva ciutat, troba que la societat palmesana des del punt de vista cultural i econòmic té pols?

-Econòmic, sense dubte. Cultural?, crec que hi ha molt de maquillatge, el que passa és que a vegades el maquillatge resulta, però no es pot aprofundir molt perquè hi ha mancances, forats importants. Sobretot crec que el fet de no sentir-se diguem "de la terra" ha influït molt en aquestes mancances. No tenim una burgesia que doni suport a una sèrie de coses. Per exemple l'Auditori hauria d'ésser una iniciativa amb el suport de tothom i va ser la idea d'una persona, pràcticament sense ajut. El nostre centre crec que hauria de tenir el suport de tothom, perquè quan sortim a l'estranger ens tenen consideració, aquí quasi es fan les coses per obligació, perquè no hi ha consciència del que es té en aquesta terra. El que priva aquí és la consciència dels doblers, d'aparentar i ésser, però la consciència d'ésser de Mallorca, d'estimar la nostra terra i demostrar-ho d'una forma real, no. Les grans iniciatives culturals aquí han estat d'una

persona o d'un grup reduït de persones, perquè no s'estima la cultura, ni la terra, tampoc no coneixen la cultura. És important l'Auditòrium com també, modèstia a part, és important que existeixi Pelaires, perquè donam un contrapunt a l'activitat pública. També és important la Fundació "la Caixa", però clar, té un poder econòmic que els altres no podem assolir, és una altra història completament diferent, "la Caixa" fa una feina extraordinària que tampoc no crec que es consideri suficientment.

-A "la Caixa" sempre hi veig estrangers.

-Clar i aquí també i a moltes bandes, perquè els estrangers cults aprecien l'art i saben com és i quina és aquesta feina. Afortunadament crec que les noves generacions aprecien més això, tenen una altra manera de pensar, estic bastant esperançat.

-El boom alemany ja ha arribat a l'art?

-Els alemanys, suïssos, centreeuropeus en general, s'han interessat sempre per l'art. Ara tal vegada n'hi ha més que s'interessin, perquè hi ha més alemanys i també es parla més d'art. El que sí és clar és que totes aquestes activitats que feim no són possibles sense la gent de fora. És un somni pensar que es pot subsistir sense els estrangers.

-Com valora la política d'art de l'ajuntament?

-És totalment excessiva. Es duen massa coses, s'haurien de fer menys coses i vigilar molt més la qualitat. No és necessari fer tantes coses. El que més importa, dins aquests fets culturals, és que quan han passat dotze mesos, la gent recordi el que s'ha fet. Demanar vostè se'n recorda que ha fet l'ajuntament? Si es queden en blanc és que allò que s'ha fet no ha deixat cap empremta ni una. D'altra banda, clar, tothom se'n recordarà d'aquesta festa dels cavalls que hem tengut al Born i dels focs d'artifici, en canvi dels actes culturals no se'n recorden, perquè se'n fan massa i no hi ha una festa en què la gent pugui participar i faci que la gent se'n recordi. S'haurien de fer quatre o cinc coses cada any i sonades, així la gent se'n recordaria i sabria de què va aquesta història.

-Tema Museu d'Art Contemporani, com ho veu?

-Crec que fins que no estigui fet i obert no es pot donar una opinió. La idea d'obrir el museu ja és una bona història. Ara, s'han de veure els continguts que hi haurà.

-Vostè, si això es fes d'una altra manera, si fos una cosa més oberta i no sustentada sobre una col·lecció particular, hi participaria?

-Hi participaria, però jo crec que serà una cosa més oberta, perquè la mateixa demanda d'exposicions i d'activitats ho demanarà, per això dic que fins que no estigui en marxa no es pot fer una valoració. La idea de fer un museu em sembla fantàstica, i el lloc el millor del món. Ara, s'ha de veure què passa.

-I del famós pentàgon cultural de Palma del qual es parlava fa anys?

-No s'ha arribat a dur a terme, però per fer això es necessita un polític que doni suport a la iniciativa. Hagués pogut ser l'actual batle, Joan Fageda, el que potenciés el que es deia el pentàgon cultural, és a dir, una ruta de valor cultural i artístic al voltant del centre de Palma, però no n'ha fet ni cas. Quan es parla d'un pentàgon cultural, ni interessa. Si s'hagués plantejat un pentàgon comercial, uep!, se'ls hagués encès un llum i hi hagués hagut un altre tipus d'interès, però això sempre passa. El que no entenen les autoritats és que tot el que és cultural, bo i ben fet, i amb coherència, té una major durada en el temps i que és més rendible que una campanya

publicitària. El que passa és que ha de tenir una duració, perquè una cosa du l'altra i així es dinamitza la cultura. Quan la gent veu una cosa de qualitat, hi va... i això perdura, perquè ja he dit que dur un bon pintor, un bon escultor o escriptor suscita un interès i això farà que hi hagi possibilitats de dur-ne un altre, etc. Però aquest desinterès que tenen les autoritats per la cultura ve del desconeixement, perquè pensen que això no du els vots que ells necessiten o no és tan útil com podria ser fer un altre tipus d'història, perquè el benefici de la cultura és molt més abstracte, és intangible, no pots fer comptes i dir tantes despeses d'això i tenc aquest benefici. Endemés, si tenguessin un poc més de vista tendrien més cura de les coses. Com es pot tenir una escultura de Miró a Jaume III a una voravia? Ara veurem què passarà quan amb motiu de la Universiada duguin totes aquestes escultures.

-Palma continua essent una ciutat cosmopolita o només de gent que hi passa?

-Sempre ha estat una ciutat cosmopolita, crec que és una de les ciutats més europees i de cada vegada ho és més, el mestissatge augmenta de cada vegada més.

-Crec que ho era més abans perquè la gent s'integrava, però ara passa més gent, però és incòmode ja viure a Palma.

-Bé, però tal vegada se'n van a viure fora de Palma. Mallorca ha tornat petita, perquè és tota habitada. També s'ha de dir que abans hi havia quatre llocs a Palma, el bar Formentor i ja està. S'ha de tenir en compte que a Mallorca i a Palma encara hi ha, comparat amb altres llocs, qualitat de vida. Aquesta pressa que creim que tenim no existeix, no n'hi ha, el nostre ritme de vida és bo. Els estrangers tornen bojós i aprecien molt això de poder fer una migdiada o prendre tranquil·lament un cafè a mitjan matí. Mallorca és un lloc a escala humana, humanament s'està molt bé i esper que no es destrossi l'illa.

UNA CIUTAT PETITA

-Endemés de la pintura, quines aficions culturals té?

-La lectura, m'encanta la música, tot tipus de música, pop, òpera, tota.

-En qüestió d'òpera ho deu tenir fatal aquí.

-És normal que fallin les grans iniciatives de fer una gran temporada d'òpera. A Madrid s'han torbat molts d'anys a poder fer-ho. Han estat anys per formar una burgesia operística com tenen a Barcelona. Hi ha coses que només es poden fer a una gran capital. En canvi tenim altres coses a oferir que mai no podran tenir a altres llocs, com la situació i la qualitat de vida, la bona temperatura, les facilitats de comunicació. Això s'ha d'aprofitar, no s'ha de voler imitar una gran ciutat, perquè, afortunadament no ho som. Palma és una ciutat petita, a escala humana i això no s'ha de perdre. Una ciutat petita no pot tenir grans deliris de grandesa, no fa cap falta fer una exposició enorme, basta que les peces estiguin ben seleccionades per donar una visió d'un artista. Endemés ara la gent viatja molt i pot veure coses de fora. Poden anar a Bilbao i veure aquesta colònia americana que han posat, això sí, en un edifici fantàstic.

-Aquest tipus d'iniciatives com el Guggenheim no li semblen positives?

-Políticament els ha anat molt bé. Bilbao no la coneixia ningú i ara la coneix tothom. Fins i tot jo crec que el fet de tenir el museu por haver contribuït al final dels atemptats mortals. Ha estat un fet

important per als bascos. Ara, aquest museu culturalment per a mi no té cap interès.

-Són grans supermercats de l'art.

-S'ha fet un edifici magnífic, però una altra cosa és el que hi ha dins, no tenen ni director del museu, tenen un gestor i tot ho envien d'Amèrica. Tal vegada els bascos necessiten una altra història, però crec que aquestes coses, encara que siguin caòtiques són positives. És molt millor fer un museu com el Guggenheim que una central nuclear, això està clar. És positiu, però si ho pensam una mica és com si tenguessis un museu en *leasing* i t'envien coses i la gent les veu. Això és útil per a la cultura basca?, per a l'espanyola? No ho sé. Crec que podria dinamitzar molt més la vida basca si s'hagués fet d'una altra manera, el que passa és que no podria ser amb un sistema de *leasing*, hauria de ser una cosa pròpia i tal vegada han pensat que com a cosa pròpia mai no podrien tenir una col·lecció com aquesta ni veure tot això.

-Trames n'hi ha per tot. És inherent al personatge humà. Hi ha grups, en el fons és humà, com que això és eclèctic, ningú no es pot pronunciar amb rotunditat, el que té un poc de poder diu "doncs en tal" i és en tal. Això passa per tot.

-Creu que, per exemple, la Universiada és una bona oportunitat per relançar una política cultural?

-Sí, i per fer altres coses també. No conec amb detall què volen fer des del punt de vista cultural, sé que una exposició d'escultures al carrer, però és una oportunitat per fer o renovar infraestructures, des del punt de vista cultural, no només pensant en l'art. La cultura no només és art. La cultura des d'un punt de vista antropològic és tot, i Palma es mereix un relançament de tots els aspectes culturals. La cultura és la cuina, es pot fer una cuina mallorquina molt refinada, s'ha de tenir cura de l'arquitectura pròpia, popular, dels vins, conservar una manera determinada de fer les coses, no s'ha de perdre mai la

-Altres museus espanyols com creu que funcionen, el Reina Sofía és el model?

-No, és un model, crec que el model ha estat l'IVAM de València. És el més interessant, dinàmic i coherent que hi ha hagut a Espanya. Tots els altres, el de Barcelona, de Madrid, no són coherents amb el lloc on estan, tenen molts d'alts i baixos i es gasten una gran quantitat de doblers en coses que no tenen massa interès.

-I les col·leccions que fan els bancs?

-Quasi sempre són clòniques, no tenen una idea, un pensament clar. No hi ha una persona que digui "vull una col·lecció concreta". La Caixa té més coherència, perquè a la fi són eclèctics, per sistema ho compren tot, agafen una galeria i durant un any li compren un quadre de cada exposició. Això és important i realment una ajuda.

-A Palma hi ha una trama en el món de l'art.

identitat, i això s'ha de conservar. S'ha de saber per què una casa mallorquina s'ha d'emblanquinar i no pintar amb pintura plàstica, tot això nostre hauria d'estar absolutament protegit. No em vull ficar ja amb el tema polític, nacionalista, sinó per conservar el que ha estat la nostra realitat cultural, això no ens ho han de fotre. I quant a les iniciatives culturals, crec que mai no s'ha d'abaixar el llistó, és la gent que ha de pujar el llistó, perquè si fas el que la gent vol no s'avança ni es millora, si es donen oportunitats a la gent d'elevat el seu nivell cultural, algú hi haurà que quedarà enganxat i millorarà. Ara, tal vegada és que s'ha de donar coca amb verdura, però també coques amb caviar, és a dir, donar oportunitats, perquè no tothom millora en un dia. S'ha de donar l'oportunitat a la gent que pugui veure les coses.

Dissenyar Palma, feina de tots

Entrevista a Neus García Inyesta

per Jordi Calleja

"Només mirant fins al darrer detall podem aconseguir espais per a tothom", "Hem de rehabilitar Palma centímetre a centímetre, perquè sigui identificable per als seus pobladors". Aquestes són algunes de les reflexions de Neus García Inyesta, una arquitecta que creu que Palma és una de les ciutats més belles del món, però que defensa també el concepte de ciutat com a espai per a tots. Millorar la xarxa de comunicacions, crear més espais verds on la gent pugui desconnectar sense necessitat d'agafar el cotxe i pensar en un espai que respongui a les necessitats de tots els éssers humans són els grans reptes del segle XXI. Les noves tecnologies han de servir perquè l'home es trobi amb si mateix i s'estalvi molts dels traumes que ha marcat la societat contemporània.

-El segle XX ha marcat una evolució de Palma en constant creixement que s'ha volgut replantejar en els darrers anys. Quines fases en destacaria?

-Tot va començar a finals del segle passat amb els primers projectes per eliminar les muralles de la ciutat. L'any 1901 el pla Calvet permeté els primers enderrocaments i la connexió amb el primer anell amb l'eixample que es programà al seu voltant. Va ser l'inici de l'estancament del centre històric i el trasllat de la població cap a l'eixample. Palma creix i comença a estendre's l'ús del cotxe privat com a mitjà de transport. En el pla Bennàssar del 1938 i el pla Alomar del 1945 continua el creixement de la ciutat. Els monuments eren pensats com elements aïllats, edificis militars o religiosos, i no en relació al seu entorn, així, el centre històric no era valorat com a element de conjunt ni l'arquitectura popular. Tampoc no es valorà l'estructura viària ni la morfologia de la ciutat. L'any 1965 el nucli antic és declarat per la UNESCO conjunt històricoartístic i es paralitzen part de les reformes del pla Alomar. La pressió demogràfica d'aquests anys fa que els plans del 1970 dissenyin un gran desenvolupament de l'eixample. El corrent migratori provocat pel boom turístic fa que Palma dupliqui el nombre d'habitants i arribi als cent seixanta mil.

S'ha de resoldre el creixement de la ciutat i les solucions arriben després de l'any 1973, Any Europeu del Patrimoni Arquitectònic, la UNESCO parla d'un nou concepte de ciutat monumental. El Col·legi d'Arquitectes fa un estudi del Puig de Sant Pere que serà el primer dins el nucli antic de Palma i que donarà pas, l'any 95, al pla del Jonquet, al pla de sa Calatrava i al pla de sa Ferreria. És un salt qualitatiu molt important. Passam a cercar un estudi més integral i coordinat amb la dinàmica de l'oci de Ciutat. Els dissenys de ciutat fets des de l'Administració necessiten una major integració dins la societat, una visió de conjunt. Jo crec que avui ha arribat el moment de pensar a redissenyar la ciutat per fer-la més còmoda i no només per solucionar la pressió urbanística.

-Vostè com a investigadora i treballadora del món de l'arquitectura defensa una visió integral de la ciutat, és aquesta la direcció cap on anirà el segle XXI?

-Sempre he defensat que l'arquitectura no s'ha d'entendre com a l'art de crear i construir edificis, sinó com a l'art de pensar i realitzar els espais més idonis per al desenvolupament integral de la vida humana. Això vol dir que l'espai arquitectònic inclou tant els edificis i com els espais exteriors, com la relació que tenen amb la natura els envolta. Abans els monuments

Neus García Inyesta és arquitecta titulada en les especialitats d'arquitectura, urbanisme i restauració de monuments per l'E.T.S d'Arquitectura de Madrid. Va treballar fins l'any 96 en col·laboració amb l'arquitecte Guillem Oliver Sunyer. Des de l'any 93 és secretària general del LAM (Xarxa de Laboratoris d'Investigació sobre Arquitectura Mediterrània), i des de l'any 97 és directora de comunicació de la Unió d'Arquitectes de la Mediterrània. Ha publicat tretze llibres i més de cent articles. Ha treballat en la rehabilitació de monuments històrics com la torre de ses Puntes, la torre dels Enagistes de Manacor i la rehabilitació de les façanes de la via Sindicat. Quant a obres de nova planta destaquen els poliesportius d'Esporles, d'Inca i de Llucmajor, els jutjats de Ciutadella i la Casa de Cultura de l'Ajuntament de Puigpunyent.

A black and white photograph of two men in suits shaking hands in a courtyard. The man on the left is holding a briefcase, and the man on the right is holding a folder. They are standing on a cobblestone path. In the background, there is a large potted plant and a stone pillar. A decorative metal railing is in the foreground.

Qualitat en la Gestió

"SA NOSTRA" és una entitat de persones per a persones, gestionada sota els principis de qualitat total i sempre orientada cap a la satisfacció del client.

La confiança dels nostres clients és un estímul constant de superació. Per això, donam suport als sectors que generen benestar per a la nostra comunitat. Perquè les Balears són la nostra raó de ser.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

no eren l'arquitectura del poble, la que feien els homes per viure pensant en les seves necessitats, sinó els edificis monumentals militars, administratius o religiosos. Jo crec que l'arquitectura és la creació d'espais per a l'home, no distingeix entre arquitectura i urbanisme perquè no poden separar-se. L'arquitectura integral és l'adequació de l'espai a l'entorn i de l'espai a l'home. S'ha de cercar

una col·laboració per viure en el futur. L'home no pot dominar ni rompre l'entorn, perquè si ho fa s'autodestruïx.

-Vostè creu que l'home pot convertir-se en el reflex del lloc allà on viu...

-Li posaré un exemple. Avui els mitjans de comunicació són un dels màxims poders i ho seran en el segle que ve. Jo crec que l'arquitectura també és un mitjà de comunicació amb un potencial increïble. L'arquitectura pot comunicar i incomunicar, pot integrar i disgregar una família dins ca seva, pot aïllar o aplegar la gent dins el seu barri... Si els mitjans de comunicació són mutants i canvien constantment, l'arquitectura roman per molts d'anys. S'ha d'estudiar molt bé cada passa perquè un error pot aïllar una barriada del centre, i fins i tot allunyar un grup de població de la resta de ciutadans.

-Quin és el concepte de ciutat que s'ha de cercar entre les necessitats de l'individu i la forma de vida del col·lectiu?

-La ciutat ha estat sempre un gran lloc d'intercanvi, un intercanvi mitjançant el treball, l'oci i la cultura que només serà possible si s'adequa a l'home individual, però també a l'home en conjunt. Si volem potenciar els millors valors d'un poble hem de donar-los l'espai idoni per desenvolupar-los. Per això és molt important que l'hàbitat, l'espai construït i l'espai sense construir d'una ciutat, potenciïn els millors atributs de l'home.

DEMANDA CIUTADANA

-Quina creu que és la demanda del ciutadà de Palma?

-Com he comentat abans, hem de considerar Palma no només com una via de comunicació d'un punt a un altre, sinó com un espai arquitectònic on hi ha coses, on hi ha un sostre i un sòl i unes finestres... i hem de saber quina és la seva missió i dissenyar-les per complir-la. Així com dins les nostres cases necessitem un espai públic, on convivim amb la família, i un espai privat, per a nosaltres tots sols, la ciutat també ho necessita. S'ha de dissenyar perquè aquesta relació sigui de col·laboració i no d'aïllament, de velocitat, d'agressivitat. S'ha d'estudiar per què la gent se sent més còmoda davant unes formes o uns colors, com demostren els darrers estudis. Una ciutat s'ha de dissenyar com una casa per ser comprensible, cordial, una llar com ca nostra perquè tothom la senti com ca seva. S'ha de dissenyar amb molta cura per no ajuntar un conjunt de coses, sinó per crear un espai amb vida pròpia i personalitat pròpia. Palma, que és una de les ciutats més belles del

món, ha de tenir espais individuals, espais de comunicació, espais d'oci, culturals i també espai de descompressió. Zones verdes dinamitzadores i de contacte amb la natura, llocs on poder anar i desconnectar sense sortir de la ciutat.

-Creu que hi ha sectors de població que se senten oblidats a la ciutat?

-Crec que Palma ha de ser una ciutat dissenyada per a l'home, per al nin, per als disminuïts i els malalts, els vells... ha de ser la llar d'una societat, no pensada com una màquina de treball. Fins avui les ciutats s'han construït pensant en la feina, en el moviment de l'home per anar a la feina el més aviat possible. Això ha de canviar. Avui veiem l'èxit de carrers de tasques que són com la saleta on et trobes amb els amics. El pati de casa o l'hortet de ca teva ha de ser el jardí o el parc que hi ha davant del teu edifici, perquè necessitem tenir contacte amb una part de nosaltres mateixos que és la natura. Les comunicacions dins la ciutat no poden ésser un desastre que et treuen de polleguera. Per exemple, el nucli antic de Palma podria ésser perfectament per a vianants i avui necessitem més de vint minuts per creuar-lo en cotxe. Crec que també la tecnologia pot jugar un paper clau, ja que permetrà estalviar molts de trajectes inútils i ens acostarà més ràpidament, com és el cas d'Internet. Els nous sistemes de comunicació han d'eliminar altres sistemes perjudicials per a les relacions humanes, com per exemple les relacions entre els conductors dins la ciutat. S'ha d'estudiar bé per on poden circular els cotxes i per on no, i s'ha de fomentar un bon

transport públic. Hem de deixar enrere els grans autobusos que omplen de fum la ciutat i estudiar fórmules noves amb tecnologies que no contaminin per al segle XXI. També es podria potenciar el tramvia que adaptat a les noves tecnologies i integrat dins la ciutat pot cobrir una part de les necessitats, s'ha de recuperar la humanitat de l'espai i incorporar les noves tecnologies per crear un món millor.

SOCIETAT DEL SEGLE XXI

-El canvi de segle no només pot fer replantejar l'espai urbà, sinó també les funcions de la població dins la societat. La dona és cada dia una part més important del món laboral, mentre la gent gran i els deficients físics criden amb força per no ser oblidats...

-Aquest és un tema que em sembla preocupant. Crec que hem de deixar de parlar d'homes i de dones, de joves i de vells o de deficients. Tots som persones i tots podem aportar coses importants a la societat, perquè la societat, com les persones, ha de ser en permanent evolució i necessita ser el reflex de tots els que la integren. Per

exemple, jo pens que les persones majors, que cada dia són més, tenen molt a fer. Molts d'ells són en la millor edat per ensenyar i són retirats del món, obligats a deixar de funcionar i rovellar-se. En el meu cas tenc problemes en els treballs de restauració, perquè la gent major de seixanta-cinc anys és la que millor ensenya a treballar. Si no comptam amb ells, no perden només aquestes persones, sinó que també hi perd la societat.

UN PROJECTE INTEGRAL

-Vostè parla de redissenyar la ciutat i integrar tots els actors de la societat i les seves necessitats. Quines són les línies mestres per aconseguir-ho?

-El disseny de la ciutat és feina de tots. L'arquitecte només ha de ser l'encarregat de traduir els missatges dels diferents grups de la societat. És molt important que es fomentin les associacions de veïns, que la societat civil s'incorpori al govern de la seva pròpia vida comunitària. L'Administració pot preservar el bé comú però les decisions les ha de prendre la gent associada en organitzacions que cobreixin tots els àmbits de la vida humana. La ciutat ha de tenir edificis per a les associacions de veïns i llocs on la gent pugui relacionar-se amb l'espai que l'envolta. La gent només té cura del que estima i no pot estimar el que desconeix. Quan la gent demana un tipus de ciutat, ha de saber el que necessita, perquè entre el que vol i el que necessita pot haver-hi moltes diferències. Per exemple, sovint em trobo en la situació d'una parella que ve al meu despatx amb el projecte de la seva casa. Després de discutir-lo, aquest projecte es modifica, sempre pensant en les seves necessitats. És important que la gent sàpiga traduir les seves necessitats envers l'espai que l'envolta, la gent ha d'aprendre a sentir més i conèixer millor el que li produeix felicitat. S'ha de redissenyar la ciutat amb un nou concepte de conjunt. Es poden recuperar espais que avui són residuals per fomentar les zones verdes. S'ha de pensar racó a racó, des del més petit fins al conjunt en general. Jo no crec només en el coneixement dels metges especialistes, també necessito el metge de capçalera. Només amb petits detalls es poden aconseguir espais per a tothom. Hem de mirar Palma i rehabilitar-la centímetre a centímetre, perquè sigui identificable pels seus pobladors. Hem de tenir racons i llocs identificables i no zones on passaries de llarg. Tots els carrers han de tenir arbres, perquè el contacte amb la vegetació és bàsic per a l'home. Per sort, ha quedat enrere la moda de l'arquitectura de les places dures, on predomina el ciment i a poc a poc tornam a pensar en les persones.

-Què pensa de les relacions de Palma amb els altres pobles de Mallorca?

Mallorca és una entitat territorial molt assequible. Hem de deixar de pensar en Palma aïllada del seu entorn, en Palma-ciutat i fora vila-la resta. És una de les coses que poden millorar les noves tecnologies per deixar de parlar del centre i la perifèria com de dos llocs tan diferents.

La Clau d'ONA

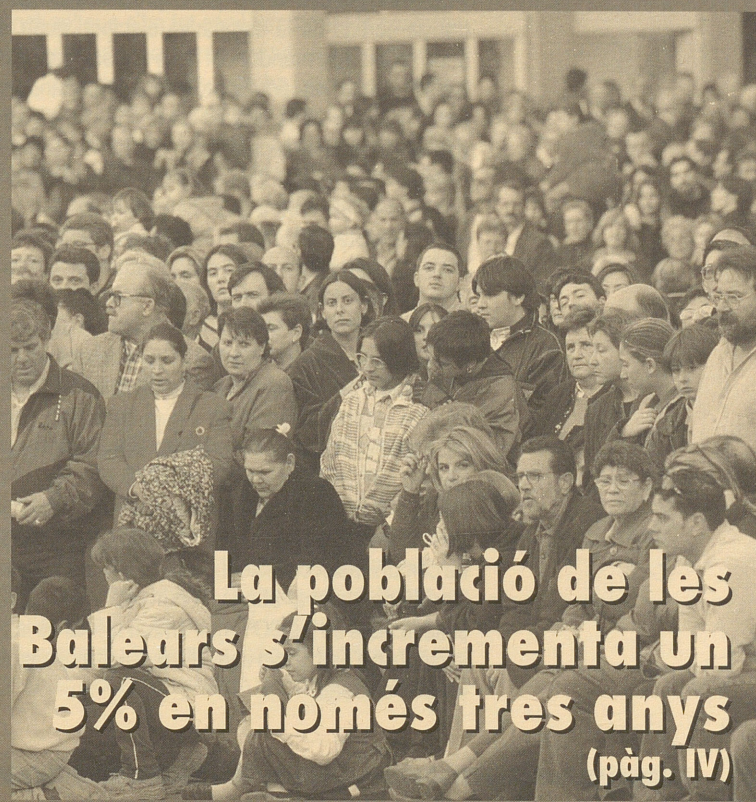
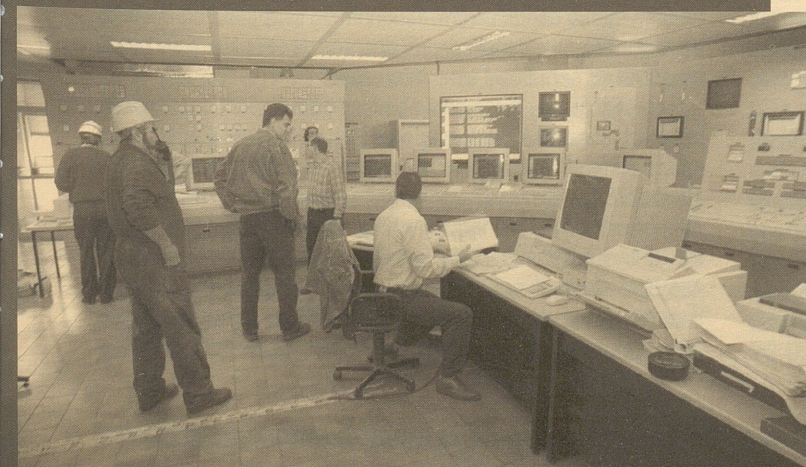
PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

1.001 dies de govern i una campanya electoral

(pàg. II)

Les illes europees reclamen suport financer per a la política energètica

(pàg. VII)

La població de les Balears s'incrementa un 5% en només tres anys

(pàg. IV)

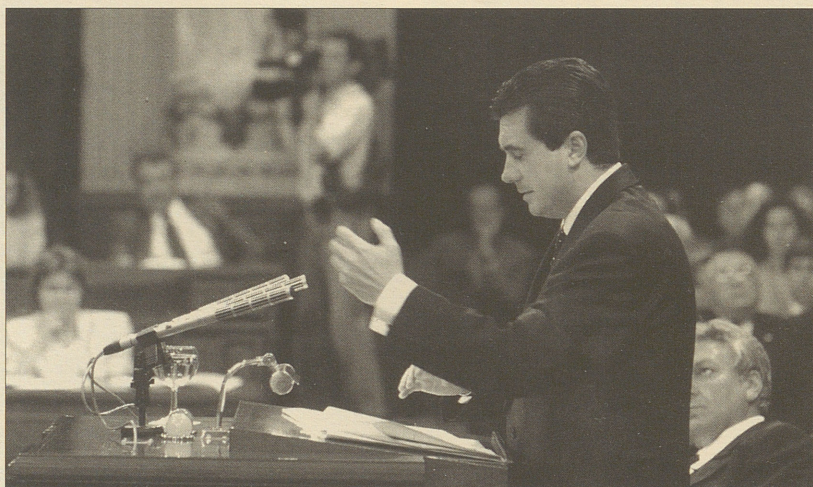

1.001 dies de govern i una campanya electoral

La proximitat de les eleccions autonòmiques i municipals ha fet que els partits enfrontin la recta final de la campanya. És l'hora de fer els balanços i de presentar els programes per a la següent legislatura. En el cas del president Matas i del PP el repte és doble: assumir un canvi d'imatge i de liderat. Un canvi que l'oposició vol aprofitar per desbancar els populars del Consolat de la Mar i donar pas, així, a una nova època.

S.V.

Quan només falta un mes i mig escàs per a les eleccions autonòmiques, deixades de banda les breus vacances de Setmana Santa, tots els partits polítics registren una activitat frenètica per guanyar posicions davant els electors. No és estrany. Qualsevol consulta electoral ja és, per si mateixa, prou intensa, però en el cas de les Balears hi entren en joc elements diferenciadors de la resta de l'Estat que fan de la compareixença a les urnes un autèntic plebiscit sobre el model de desenvolupament de les Illes i, de manera particular, sobre quin ha de ser l'impulsor de les reformes.

Fa ara unes setmanes que el president Matas va fer sonar el tret de sortida de la campanya electoral quan feu balanç dels seus mil dies de mandat -tot i que aquest mandat s'ha caracteritzat per un continu i potent programa propagandístic- amb un missatge prou clar: ja res no serà igual que en el passat. El canyellisme ha desaparegut o, si més no, l'estratègia del Partit Popular s'ha de fer ara no només sense l'expresident, sinó en contra, és a dir, contra una imatge que avui és perjudicial per fer front als reptes de futur de la societat balear.

Jaume Matas es mostrà especialment satisfet d'haver aconseguit l'aprovació de les Directrius Territorials, la Llei general de turisme, el règim especial, el conveni de carreteres i el d'obres hidràuliques i el Pla Mirall. Tot això en mil dies de presidència d'un Matas que ha tenguut la sort de cara -la conjuntura econòmica li ha estat molt favorable- i que, endemés, com dèiem abans, ha sabut envoltar-se d'un eficaç desplegament mediàtic. Si el govern de Cañellas es caracteritzà pel rígid control del poder polític, i el breu mandat de Cristòfol Soler per un idealisme innocent, el de Matas ha estat un govern dirigit, sobretot, als mitjans de comunicació, conscient que aquesta era la primera batalla que s'havia de guanyar abans d'emprendre les reformes. Aquestes, sintetitzades en les DOT, han arribat al final de la legislatura quan ja ningú, ni l'ombra del canyellisme, no li pot impedir aspirar a ser elegit president.

L'OMBRA DEL CANYELLISME

Però no tot són flors i violes, Matas creu necessari un canvi de model des de molt abans d'aspirar no sols a la presidència, sinó a la Conselleria d'Economia. Deixeble d'Alexandre Forcades va ser l'elegit de Cañellas per substituir el seu mentor. Amb aquests antecedents, el seu paper reformista era molt complicat i ho és encara. Perquè potser hagi guanyat la primera batalla interna, en el conflicte civil que viu la dreta de les Balears entre el desenvolupisme i el model econòmic reformat, però no la guerra. Gabriel Cañellas, fidel sempre a si mateix, va voler escenificar amb la seva dimissió com a diputat quelcom que tothom sabia: la dreta mallorquina està profundament dividida i, allò que tal volta sigui més significatiu, mancada de liderat social per aspirar amb total garantia a mantenir-se en el Consolat de Mar. La retirada de Cañellas, per no votar a favor de les Directrius Territorials del Govern demostra que a les Illes encara hi ha un important sector de la societat -encara que per fortuna sembla ser minoritari- que continua apostant pel desenvolupisme o, si més no, per deixar que sigui el mercat el que imposi la seva llei sobre un territori que, com s'ha demostrat en els darrers estius, ja no dona més de si. I això, sens dubte, és la principal basa que pot esgrimir l'oposició per demanar l'alternativa als electors. Però la dimissió també demostra fefaentment que les directrius del Govern, i la seva anada cap al centre, aposten pel canvi de model de desenvolupament. En aquest sentit ja no hi hauria d'haver possibilitat de tornar cap enrere. El president Matas, que no fa gaire era el dofí de Cañellas, pot rendibilitzar la dimissió d'aquest per guanyar credibilitat entre els inèduls, però el problema és que l'expresident ha deixat entreveure que no deixa la política i que qualsevol dia pot tornar a tenir-hi un protagonisme actiu.

SUPORT DEL PODER ECONÒMIC

El problema és aquest, que, tot i les seves propostes renovadores, ni Matas ni ningú del PP balear no pot garantir que el canyellisme hagi acabat. El mateix Cañellas, i no diguem el seu germà Carlos, no callaran i, endemés, al seu costat, se situen els poderosos *lobbies* agraris -alguns dels senyors de tota la vida- i no poques associacions empresarials preocupades per la pèrdua d'influència o, el que per a elles és pitjor, una regulació del mercat que pretén impedir els negocis especulatius. Cal dir, en tot cas, que importants sectors econòmics ja fa estona que han retirat la confiança a l'expresident. Són significatius, per exemple, els casos de "Sa Nostra", entitat que ja fa dos anys que inclou els impactes mediambientals en les seves avaluacions econòmiques i de la Banca March. No oblidem que els financers que presideixen aquesta entitat varen tenir un paper decisiu en l'entronització de Cañellas com a president de la comunitat autònoma, mentre que ara es mostren decididament partidaris, en paraules del seu conseller-delegat Francesc Verdú, de tirar endavant amb les Directrius Territorials o amb la Llei general de turisme. D'altra banda, com és notori, el mateix Aznar -amb la seva pretesa marxa cap al centre- ha donat tot el seu suport a Matas en detriment d'un Cañellas que, després de l'escàndol del túnel, ha deixat de ser útil als seus interessos.

Tot plegat fa que la tempesta política hagi aixecat onades d'incertesa en les files conservadores. La retirada de Cañellas als seus quaters d'hivern, la qual cosa pot significar la desmobilització dels sectors més conservadors de la societat en les pròximes eleccions autonòmiques, obliga la resta del partit a tancar files entorn de Jaume Matas i les Directrius Territorials. No tenen cap altra alternativa. O continuen endavant, passi el que passi després de les eleccions, o no els queda més remei que capgirar radicalment el rumb actual i tornar cap a les posicions

ultraconservadores. I això -sens dubte- suposaria un més que probable allunyament del Consolat de Mar. Gabriel Cañellas ha volgut rodar en persona la clau al pany del període canyellista. Ferit en el seu orgull ha deixat ben clar que el nou període que inicien les Balears amb la probable aprovació de les Directrius no té res a veure amb ell. El temps polític de l'expresident ha acabat -les seves paraules en què deixà entreveure un hipotètic retorn són simples focs d'artifici- i, en conseqüència, s'imposa un nou ordre que no només ha de ser territorial sinó que abasta, o hauria d'abastar, molts més àmbits de la vida social de les Illes, com pot ser la mateixa llengua i cultura.

LA SOLUCIÓ: LES ELECCIONS

Però allò que representa el canyellisme, tot i que pugui ser minoritari, encara té prou força. La qüestió és que tot plegat ha originat una fenomenal crisi, sense gaires precedents a les Illes Balears, l'única solució per a la qual són unes eleccions que, per sort, són molt a prop, per a així decidir amb l'exactitud sociològica què reflecteixen les urnes, qui ha de guiar la societat balear cap a la sortida del canyellisme. Les solucions possibles només són dues: la nova dreta, entorn del projecte de Jaume Matas o una alternativa cap a l'esquerra, previsiblement encapçalada pel PSOE amb el suport del PSM i d'EU, i naturalment -perquè sinó les matemàtiques poden tornar a fallar- d'UM. La necessitat de canviar el model de desenvolupament és una qüestió que ja ningú no discuteix, de la mateixa manera que la proposta de Directrius Territorials, per molt que ara la rebutgi l'oposició, pot servir de punt de partida per equilibrar el territori i establir unes normes de convivència que garanteixin a la societat balear poder mantenir uns nivells de qualitat de vida que, com a mínim, siguin comparables als actuals. El tema és saber qui pot comptar amb major suport social, si la dreta sense Cañellas o el centre esquerra que aquests darrers quatre anys ha governat el Consell de Mallorca.

DEMOGRAFIA I TERRITORI

En aquest sentit, sense desmerèixer els esforços de socialistes i nacionalistes per ser l'alternativa, hom pot pensar que el futur de Matas i del seu projecte depèn, ara per ara, no tant de l'èxit de l'oposició com de l'actitud i de la força numèrica que representi el canyellisme. Jaume Matas ha de fer front, sense embuts, al canvi de model. Ja no es tracta de fer propaganda, encara que en període electoral això sigui inevitable, sinó de posar fill a l'agulla. Un exemple el tenim en el decurs de les darreres setmanes, quan el Parlament debatia les Directrius Territorials. Mentre els diputats discutien sobre el model territorial de les Illes, l'Institut Nacional d'Estadística va fer conèixer les darreres dades demogràfiques de les Illes i s'assistí a una conferència de regions insulars sobre energia. Tres qüestions que van íntimament lligades i que demostren, més que cap altra interrelació, la fragilitat dels territoris insulars de la qual parla la declaració feta a Palma pels representants de les illes europees. Segons l'Institut Nacional d'Estadística, les Balears varen incrementar la població un 4'75% en els darrers tres anys, situant-se al capdavant de les comunitats autònomes, no només en percentatges sinó també, el que és més greu, en xifres absolutes. Només Madrid i Catalunya han crescut més i, evidentment, són territoris amb els quals les Illes no es poden comparar. En aquest sentit, encara que només sigui per fixar una idea o, més ben dit, un argument de discussió entorn de les Directrius Territorials, cal recordar que quan el Govern va fer conèixer la seva proposta parlà de limitar la població a un 1% anual, fins a deu anys. Doncs bé, el ritme dels darrers anys -els que precisament han marcat la

sensació que les Illes ja fregaven el sostre permisible- ha estat gairebé el doble.

No és un simple exercici matemàtic. L'increment demogràfic, afegit a l'increment turístic, fa necessari una constant ampliació de les infraestructures, des de les carreteres als hospitals i les escoles, passant per la producció energètica. El boom turístic viscut els darrers tres anys ha revifat les velles nafres del desenvolupisme, però ara, com a mínim, hi ha una consciència sobre l'existència d'uns límits, tot i que encara no hagin estat adequadament especificats. A la conferència internacional sobre energia a les regions insulars s'ha parlat dels impactes turístics sobre l'entorn i, com a conseqüència d'aquests, de la conveniència d'aplicar polítiques de desenvolupament sostenible. Hem escoltat referències a Kyoto, però sobretot, hem assistit a la confessió pública d'unes illes que, com és el cas de Mallorca -el més flagrant de tots- fins ara ni s'havien plantejat poder aplicar mesures correctores per frenar la pressió demogràfica, una pressió que a la llum de les dades estadístiques sembla absolutament imparable.

En aquest sentit, cal esperar que l'aprovació de les Directrius Territorials ja no ens porti més sorpreses. Diguin el que diguin l'oposició i els ecologistes, les DOT marcaran un abans i un després legislatiu, a pesar dels retalls introduïts pel PP durant el debat parlamentari. Però ara vendrà la pitjor part: l'hora en què les institucions, des dels ajuntaments al mateix govern, hauran de gestionar la llei i fer possible els objectius que teòricament s'hauran marcat. Les DOT volen posar ordre sobre el creixement urbanístic, però no l'aturen i, per això mateix, frenar la pressió demogràfica és una qüestió que dependrà directament de com s'executin les directrius, és a dir, de la política que s'apliqui, la qual cosa, en aquests moments, ens du a parar esment, sobretot, en els programes electorals i en la credibilitat dels candidats per dur-los endavant. En el cas de l'actual executiu, que ja s'ha compromès a evitar que la pressió demogràfica sobrepassi el 10% en deu anys (percentatge ja per si molt alt) això significa que ha de presentar unes propostes concretes per, si més no, pitjar el fre fins a reduir el ritme de creixement actual a menys de la meitat.

Si res no ho impedis, les Balears podrien arribar l'any 2010 a superar el milió de població resident, a la qual s'hauria d'afegir un nombre similar de visitants. Un increment com aquest suposaria entre d'altres conseqüències negatives, haver de fer front a fortes inversions infraestructurals -començant per l'anunciada descàrrega de gas natural que s'ha fet conèixer durant la conferència internacional d'energia- que ja han alertat els empresaris de les Illes. Per això, la Cambra de Comerç ha pres una iniciativa que pot fer reflexionar a molts. La institució empresarial, per encàrrec del Foment de Turisme de Mallorca i l'Ajuntament de Calvià, vol saber si la despesa turística aconseguida en els darrers exercicis compensa l'increment de cost de les infraestructures necessàries (aigua, energia, carreteres... etcètera) per atendre els visitants. Es tracta, en definitiva, de saber fins a quin punt és rendible o no continuar incrementant el nombre de turistes. Una qüestió aquesta, que pot ser sigui discutible des d'un punt de vista exclusivament econòmicista, però que ja no ofereix gaires dubtes si es contempla des del doble vessant mediambiental i cultural.

En aquests darrers anys s'ha vist com la demanda energètica de les Illes ha crescut per sobre de les previsions, fins al punt que una nova central -tot i que aquesta sigui de gas natural, que és menys contaminant- sembla inevitable. El Govern balear acaba d'aconseguir un nou èxit polític internacional en fer que les Illes demanin el suport de la Comissió Europea per fer front a les despeses, però la mateixa declaració imposa uns criteris mediambientalistes que, en la pràctica, són molt difícils d'assumir sense limitar dràsticament el consum territorial i, de rebot, la

pressió demogràfica. I d'altra banda l'increment de la immigració, tant la laboral com la simplement residencial, actua de ple contra la identitat cultural. Així, medi ambient i identitat apareixen com les víctimes propiciatòries d'un desenvolupament que s'imposa per sobre de lleis i declaracions. Fa tres anys que el Govern balear declarà que els estius sobrepassaven els límits per garantir l'actual qualitat de vida i, no obstant això, de llavors ençà la població ha crescut un 5% i per a enguany, un cop més, s'espera que els turistes puguin incrementar-se fins i tot un 10%. Mediambientalment, la situació comença a ser insostenible. I d'identitat cultural, sols ni se'n parla.

En definitiva, les Illes Balears són a les portes d'una nova època. Tanquen el segle XX amb la consciència que s'han de fer reformes per garantir un futur de prosperitat a les pròximes generacions. Aquest és el gran debat electoral d'aquests dies. I aquest, justament, el dilema dels electors que hauran de decidir entre la credibilitat que ofereix Matas i el PP, gestors de l'antic model, però impulsors de les darreres reformes, o l'oposició, entorn del partit socialista i els nacionalistes que després de l'experiència del Pacte de Progrés se senten capaços d'oferir una alternativa amb garanties d'èxit.

Jordi Folck guardonat als premis de narrativa infantil Guillem Cifre de Colonya

La caixa d'estalvis de Pollença lliurà els guardons dels Premis de narrativa infantil en la seva XVIIIè edició, el passat mes de març en un acte que tengué lloc al Palau Solleric, en el decurs del qual els màxims representats de Colonya expressaren la seva satisfacció per haver pogut mantenir aquests premis de narrativa infantil a un alt nivell de qualitat.

Per a Martí Torrandell, president de l'entitat són molts els autors ara consagrats de les Illes en el camp de la literatura juvenil que donaren les seves primeres passes a aquest certamen i l'entitat se n'orgulleix d'haver donat suport a aquest tipus de literatura a uns moments, ara fa devuit anys, en els quals ningú no apostava per ella.

Els premis Guillem Cifre de Colonya patrocinats per la fundació de Colonya són editats per La Galera que, en el decurs d'aquests anys, ha pogut conratar títols com: *El raïm del sol i de la lluna* de Miquel Rayó (1982), *Els set enigmes de l'iris* de Mercè Canala (1983), *En Miquel sobre l'asfalt* de Joaquim Carbó, o *La madona del mar i els pirates* de Miquel Ferrà (1989) o l'obra *Tiny de llum de lluna*, d'Antoni Garcia Llorca (1997) per citar la darrera que s'ha publicat.

Martí March, director del departament de Ciències de l'Educació de la UIB, membre de la Fundació de la Caixa de Pollença, coordinador dels Premis, i un dels seus principals impulsors, únics a Balears per les seves característiques i dotació, creu que tenen com a principal característica "haver apostat per un gènere poc popular aleshores però que amb els anys ha agafat força perquè la literatura infantil i juvenil no vol dir de segon ordre, ans el contrari és una literatura que si és bona també agrada als grans".

El premi, que en algunes edicions s'ha declarat desert ja que, segons els seus organitzadors del que es tracta és de mantenir un nivell elevat quant a qualitat narrativa, enguany ha estat per a Folck. A l'acte de lliurament actuà el grup mallorquí de jazz Camera Trio.

El jurat integrat per Josep Maria Aloy, Teresa Colomer, Ramón Díaz i Miquel Rayó hagué d'elegir, enguany, entre set obres presentades.

La població de les Balears s'incrementa un 5% en només tres anys

L'expansió econòmica que viuen les Illes ha significat un augment demogràfic espectacular, tant pel que fa al nombre d'immigrants laborals com al de residents estrangers. Des de 1996 la població ha augmentat en 36.000 persones i això fa que el cens electoral també hagi experimentat un creixement important: 28.000 nous electors.

ONA

La població de les Balears continua creixent a un ritme molt superior a la resta de les comunitats autònomes, segons ha fet conèixer l'Institut Nacional d'Estadística en revisar el padró d'habitants de 1996. En només tres anys, les Illes han registrat un augment del 4'75%, un percentatge equivalent a 36.104 persones. De les desset autonomies, només deu han experimentat creixement. La primera, les Balears, seguida de Navarra (1'97 %), Múrcia (1'6 %), les Canàries (1'4 %), La Rioja (0'4 %) i Aragó (0'3).

En xifres absolutes les Balears també ocupen un lloc destacat, fins al punt que només són sobrepassades per Madrid, on la població va créixer en 69.047 habitants i Catalunya, amb 57.570, però com és evident la diferència territorial i demogràfica entre aquestes dues comunitats i la balear és abismal, ja que tant una, com l'altra tenien ja cinc i sis milions de persones respectivament i les Illes només 760.000.

La població de les Balears és actualment de 796.483 persones que per illes es distribueixen de la següent manera:

MALLORCA	637.510
MENORCA	69.060
EIVISSA	84.044
FORMENTERA	5.859

Curiosament l'illa que ha registrat un major creixement és la menor de les Pitiüses. Formentera ha vist incrementada la població en 506 persones, una xifra que equival al 9'4%. Mentre que Menorca experimentava un augment de 2.061, que suposa un 3'8% i Eivissa, 5.177, és a dir, un 6'5%. Finalment, Mallorca ha crescut en 28.360 persones, 14.931 de les quals s'han empadronat a Palma, que representen el 4'6%.

EL CENS ELECTORAL

Tot plegat ha fet que el cens electoral de les Balears hagi augmentat en 28.000 persones, i ha passat dels 602.229 electors de 1996 als actuals 630.288. Durant els darrers tres anys un total de 33.000 joves han arribat a la majoria d'edat per poder votar, però el major increment no és vegetatiu, sinó que ve motivat per la immigració.

Un cens que, d'altra banda, es pot veure incrementat pels estrangers comunitaris que tenen dret a vot a les eleccions locals i europees, i que a les Balears s'eleva a 27.284, dels quals 10.614 són alemanys, 7.597 britànics, 3.075 francesos, 1.538 italians, 1.220 holandesos i la resta d'altres nacionalitats. Per votar, no obstant això, els estrangers s'han d'inscriure i, de moment, només ho han fet 4.577.

CENS ELECTORAL DE LES BALEARS

Mallorca	511.776
Menorca	55.431
Eivissa / Formentera	68.376
Total	630.288
Residents a l'estranger	6.667
Estrangers residents a les Illes	27.284*

*Inscrits: 4.577

sades per Madrid, on la població va créixer en 69.047 habitants i Catalunya, amb 57.570, però com és evident la diferència territorial i demogràfica entre aquestes dues comunitats i la balear és abismal, ja que tant una, com l'altra tenien ja cinc i sis milions de persones respectivament i les Illes només 760.000.

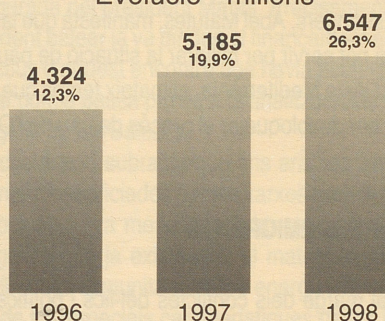
- CONJUNTURA -

El balanç de "Sa Nostra" reflecteix l'excel·lent conjuntura econòmica de les Illes

Al marge dels desequilibris que provoca l'actual model de desenvolupament de les Balears, el fet és que registra una conjuntura econòmica immillorable. Una prova és el resultat obtingut per "Sa Nostra", com a primera entitat financera de les Illes. En el passat exercici sobrepassà ja el mig bilió de pessetes en recursos, així com més de set mil milions de beneficis. Tot plegat ha permès dedicar a l'Obra Social i Cultural, 1.670 milions.

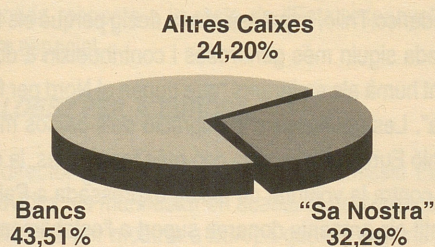
RESULTATS

Evolució - milions

RECURSOS GESTIONATS

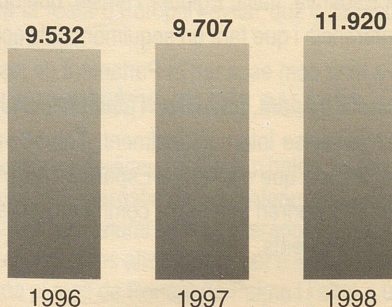
Posició en el mercat balear a 30.09.98

Font:
Anàlisi comparativa de CECA per comunitats autònomes.

CASH-FLOW

Evolució - milions

ONA

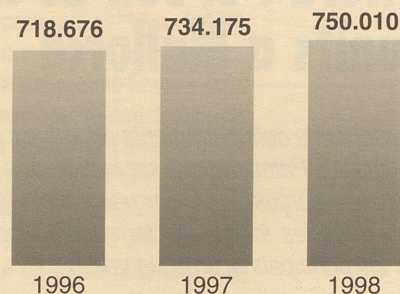
El consell d'Administració de "Sa Nostra" va fer conèixer davant l'assemblea general del passat mes de març un exercici de 1998 històric per molts de motius. La caixa d'estalvis no només es consolida com a primera entitat financera de la comunitat autònoma, sinó que, endemés, els resultats obtinguts li permeten destinar enguany 1.670 milions de pessetes a l'Obra Social i Cultural, una xifra rècord que repercutirà molt favorablement sobre el conjunt de la societat balear.

Els resultats presentats per "Sa Nostra" mostren un balanç de 6.547 milions de pessetes de beneficis, abans d'impostos, la qual cosa suposa un increment del 26'3% respecte a l'any anterior. Uns beneficis nets de 4.590, un 13'6% més que a l'exercici anterior. Una prova evident de l'excel·lent conjuntura econòmica de les Balears, però també de la bona gestió de l'entitat, que a finals de 1998 abastava un *cash-flow* de 11.920 milions de pessetes.

Quant a les empreses participades per "Sa Nostra", continuen una dinàmica positiva pel que fa a la consolidació de beneficis, amb una aportació superior als 1.500 milions. Totalitzant, abans d'impostos, 7.111 milions, que queden en 4.620 un cop duts a terme els ajuts de consolidació de balanç -1.000 milions- i el pagament d'impostos, altres 2.491 milions.

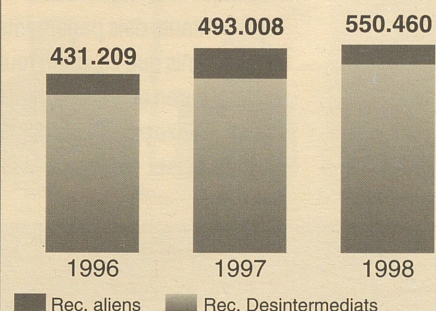
En total, "Sa Nostra" tancà l'any amb 750.010 comptes oberts, 16.501 més que a l'exercici de 1997. Una prova de confiança dels clients que ha permès superar el mig bilió de pessetes en

NOMBRE DE COMPTES

RECURSOS GESTIONATS

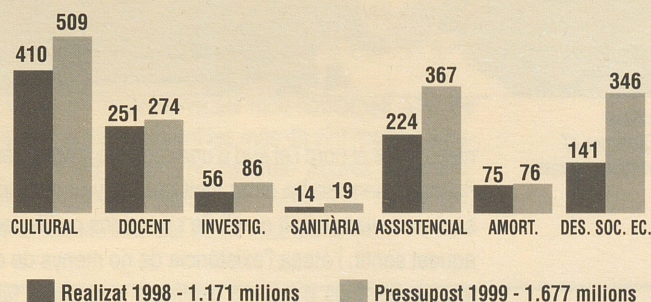
Evolució - milions

recursos gestionats -550.460 milions- per primera vegada a la història de l'entitat. Això fa que "Sa Nostra" refermi la posició de liderat entre les entitats financeres de les Illes, com, d'altra banda, demostra el fet que el 32'29% dels recursos aliens de la comunitat autònoma de les Illes Balears siguin gestionats per aquesta entitat.

OBRA SOCIAL

Pressupost per a 1999 - milions

No cal dir, en opinió del president de "Sa Nostra", Antoni Marí, i del seu director general, Pere Batle, que aquesta confiança es tradueix en una aportació directa al creixement econòmic de les Balears. L'any passat la inversió creditícia a través de "Sa Nostra" se situà en els 371.827 milions de pessetes. El nou finançament, el corresponent a 1998, registrà un total de 43.400 operacions, amb una xifra global de 137.288 milions. Un total del qual el 28% es destinà al sector empresarial, un 43% a la compra d'habitatges i un 24% a particulars.

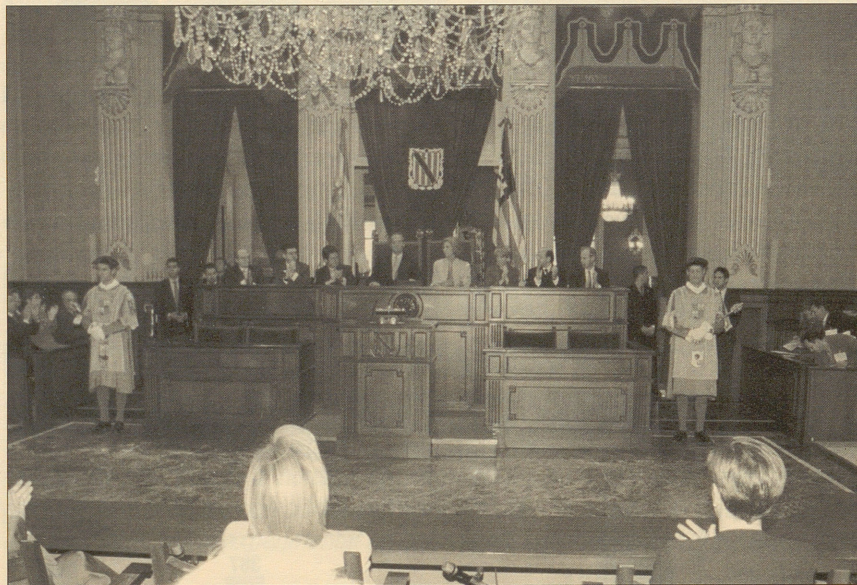

El Nord i el Sud de la Mediterrània, reunits a Mallorca

Representants dels parlaments de tots els països mediterranis varen celebrar una cimera a Palma que va ser inaugurada pels Reis d'Espanya. Donar suport a tots els esforços per evitar una escalada de violència i contribuir a la lluita contra totes les formes de terrorisme, corrupció i delinqüència organitzada, foren els principals acords signats.

ONA

"Contribuir a la lluita contra tota casta de terrorisme, de corrupció i delinqüència organitzada" va ser un dels acords firmats pels representants dels parlaments i cambres legislatives dels països mediterranis que es varen reunir a Palma el passat mes de març. En total varen acudir a la cita, que fou inaugurada pels Reis d'Espanya, quinze presidents de parlaments de la Unió Europea i dotze d'altres estats mediterranis. Va ser, sobretot, un encontre d'alt

Els Reis d'Espanya al Parlament balear.

nivell entre el nord i el sud d'una regió, la mediterrània, que històricament sempre ha estat molt conflictiva i que actualment presenta un ventall molt ampli de situacions polítiques i socials. En aquest sentit, i atesa l'existència de no menys de quatre conflictes bèl·lics més o manco declarats a la zona, també s'acordà "donar suport a tots els esforços dirigits a evitar la proliferació d'armes de destrucció massiva a la regió".

En termes generals, cal parlar de consens, tot i que per aconseguir-lo es va haver de superar la tensió generada entre les delegacions israelita i palestina, ja que aquestes participaven sota la denominació d'"Autoritat Nacional Palestina". Finalment, la supressió dels rètols i la seva substitució per banderes va permetre dur endavant l'ordre del dia. Tant subtils plantejaments demostraren la fragilitat de la pau, però al mateix temps la voluntat d'arribar a acords, tant sobre el conflicte àrab-jueu com sobre la situació dels kurds a Turquia, de Xipre, Kosovo, Algèria, etcètera.

INAUGURACIÓ REIAL

Ja durant la inauguració el Rei Joan Carles va destacar que la conferència tenia un "especial significat, atès que expressa la solidaritat entre el Nord i el Sud, així com la voluntat de resoldre consensuadament els problemes i les inquietuds comuns". En aquest sentit, el Rei subratllà el paper dels parlaments democràtics que representen els pobles que materialitzen amb la seva tasca "l'exercici de la democràcia del nostre temps, que és la llibertat, el pluralisme i la concertació". També va afegir que a un món cada pic més globalitzat és lògic que els principis i valors de la funció parlamentària traspassin fronteres i es projectin en un escenari internacional.

La Cimera de Palma té el seu origen en la Conferència Euromediterrànea celebrada a Barcelona el novembre de 1995, quan els països de la Unió Europea i dotze associats del sud de la Mediterrània establiren les bases per posar en marxa l'Associació Euromediterrànea, la funció de la qual seria pal·liar els desequilibris entre Europa i el sud mediterrani. En aquest sentit, el ministre d'Afers Estrangers, Abel Matutes, manifestà que la conferència de Palma pot servir per millorar la situació de pau, seguretat i estabilitat de la Mediterrània, al mateix temps que confiava que serviria per desbloquejar el procés de pau de l'Orient Mitjà.

PREOCCUPACIÓ PELS EMIGRANTS

D'altra banda, al marge dels conflictes bèl·lics i polítics, les cambres euromediterrànies analitzaren l'emigració. Per a tots els assistents urgeix la creació d'una zona econòmica de lliure canvi, estable i pròspera. Aquest va ser un dels acords socials més importants, ja que el seu objectiu és l'estabilitat social i, per tant, política de la regió. Per això el president del Congrés espanyol, Federico Trillo, expressà el seu desig perquè els fons europeus Meda siguin més generosos i contribueixin a donar un tractament humà als emigrants "que pugen al Nord per fugir de la misèria". Les polítiques d'immigració dels països membres de la Unió Europea són cada cop més restrictives, la qual cosa atempta contra la voluntat de diàleg expressada a Palma. En aquest sentit els presents donaren suport a l'establiment de noves vies de diàleg que flexibilitzin la immigració, però que, sobretot, apostin pel desenvolupament del nord d'Àfrica.

Altres temes presents a la conferència varen ser els encontres entre joves i els intercanvis en matèria de medi ambient, ocupació i salut, endemés de l'intercanvi d'informació per a qüestions tècniques i legislatives. Finalment es decidí la creació d'un grup d'enllaç format per Espanya, Itàlia, Egipte i Tunísia, que donarà continuïtat a la conferència i que farà un seguiment dels acords.

La conferència va tenir com escenari el Parlament de les Illes Balears que, d'aquesta manera, traspassà l'àmbit habitual dels seus debats per projectar-se internacionalment. També va ser aquesta la primera vegada que els Reis d'Espanya visitaven el Legislatiu i per això descobriren una placa commemorativa que recorda els dos esdeveniments.

Les illes europees reclamen suport financer per a la política energètica

La Conferència Internacional sobre Polítiques Energètiques Insulars ha significat una passa endavant cap al lobby d'illes que reclamen un tractament diferenciat, tal com es reconeix al Tractat d'Amsterdam de la Unió. A Palma varen demanar suport financer per fer front a les infraestructures de subministrament i unes tarifes iguals entre els territoris insulars i continentals.

ONA

La Declaració de Palma serà analitzada a la pròxima reunió de ministres d'energia de la Unió Europea convocada per al mes de maig a Alemanya. Així ho va dir el director general d'Energia alemany que assistí a la conferència internacional de Palma com a representant de la presidència comunitària. Igualment aquesta declaració -que inclou la petició d'un tractament diferenciat i d'ajudes per part de la Unió- serà traslladada al Parlament Europeu, al Consell d'Europa i als estats membres. Aquest va ser el resultat de dos dies de reunió en el Palau de Congressos, que va ser inaugurada pel president Matas. Precisament, i com amfitrió, el president balear ja va dir que el finançament europeu era un dels objectius d'aquest encontre que havia estat impulsat pel Govern balear com a passa prèvia a la finalització de la redacció del Pla energètic de les Balears.

La declaració subratlla que fins ara "les illes s'han vist insuficientment beneficiades per les xarxes transeuropees d'energia" i que per això era menester reclamar una millora dels enllaços energètics que ja existeixen, al mateix temps que es demana una directiva comunitària sobre energies renovables "que tenguin cura de les especials característiques de les Illes". I per tot això es proposa l'establiment d'una provisió de fons europeus per fer front a les noves infraestructures o l'adequació de les actuals, de la mateixa manera que s'exigeix una política de tarifes que iguali la despesa energètica de les Illes a la dels territoris continentals. Una petició, aquesta darrera que, si més no, les Balears ja tenen garantida respecte a la resta de l'Estat espanyol mitjançant el règim especial.

UN LOBBY PER A EUROPA

El director general d'Energia de la Comissió Europea, Pablo Benavides, va manifestar en acabar la conferència que aquesta havia servit per mostrar a Europa que les regions insulars europees comparteixen tot un seguit de déficits d'energia que les institucions europees han de tenir presents per tal d'aprovar mesures fiscals i de finançament compensatòries. Del mateix parer va ser el conseller de Medi Ambient i Ordenació del Territori, Miquel Ramis i el president de la comissió d'illes de la Conferència de Regions Perifèriques, Francesco Palomba. Les illes comparteixen -va dir Palomba- aquesta idea de lobby per fer-se sentir davant la resta d'Europa i evitar que a la insularitat se sumi la incomunicació.

EL PLA ENERGÈTIC DE LES BALEARS

Durant la conferència, el Govern balear va fer conèixer un avanç del futur Pla energètic de les Balears que, d'una manera clara, aposta pel gas natural com a generador d'energia elèctrica. Aquest pla presenta dues alternatives per a la descàrrega del combustible, una al moll de Ponent de Palma i l'altra a un indret no determinat de la costa (amb penya-segats i no urbanitzat) que ja ha

encès l'alarma entre els grups ecologistes. D'altra banda, es preveu la connexió entre les Illes mitjançant un cable submarí. Menorca ja està connectada amb Mallorca i la novetat és ara l'enllaç amb Eivissa, però sense que això exclougui la construcció de diferents punts de producció d'energia a Palma, Alcúdia, Maó, Eivissa i Formentera.

Allò que sí sembla descartat és la possibilitat d'un enllaç entre la Península i Mallorca, ja sigui un cable submarí o un

gasoducte. La solució triada és el transport de gas amb vaixell i la construcció d'una planta de regasificació, molt probablement prop de Palma, que es canalitzi subterràniament a la resta de Mallorca. El conseller Ramis ha dit que la planta tindrà un impacte mediambiental molt inferior al d'una central elèctrica com la d'es Murterar. El major impacte serà, en qualsevol cas, les obres necessàries per a la descàrrega del gas, que significaran una inversió d'entre deu i vint-i-vuit mil milions de pessetes, segons sigui la solució que finalment s'adopti. Precisament i per possibilitar tot aquest pla, el conseller va anunciar el primer dia de la conferència la constitució d'una empresa mixta entre el mateix Govern, Gesa (és a dir, Endesa) i Gas Natural que, d'aquesta manera, s'introdueix a les Illes.

La participació a la conferència va ser molt nombrosa. Més de dues-centes persones representant les més de vint regions insulars d'Europa, entre les quals s'hi compten Açores, Madeira, Shetland Islands, Còrsega, Guadalupe, Martinica, Sardenya, Sicília, Agio, Creta, les illes del Bàltic i les Canàries.

Encontres internacionals a les Balears

El passat mes de març coincidiren a les Balears dos encontres internacionals d'alt nivell. Per una banda tengué lloc la Conferència Internacional de Parlaments Euromediterranis i per l'altra, la Conferència Internacional sobre Energia a Regions Insulars. Ambdues tengueren una transcendència indubtable per a les Illes, derivada en el primer cas no només de la importància dels participants, els presidents dels legislatius de vint-i-set països del nostre entorn geogràfic, sinó també per la rellevància que aquest tipus d'esdeveniments donen a les nostres Illes.

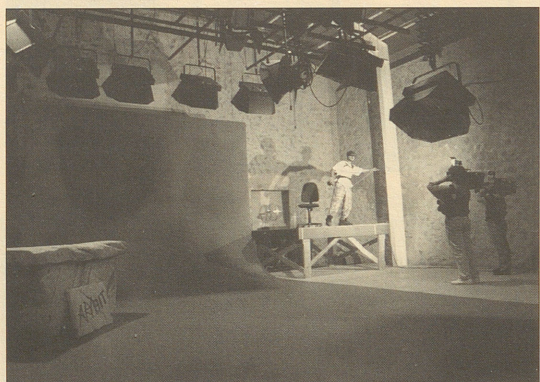
D'altra banda, el segon encontre -que havia estat impulsat des del Govern balear- era ja d'un interès particularíssim de les Illes Balears, ja que es tractava de planificar una estratègia comuna de totes les regions insulars europees sobre les polítiques energètiques de la Unió i a l'empara del reconeixement de la insularitat que es va establir en el Tractat d'Amsterdam.

W.W.W.
BIT

Aprobat el Pla especial de desenvolupament del parc BIT

El Govern ha aprovat definitivament el masterplan de Richard Rogers que permet l'inici de les obres del parc BIT. Igualment ha donat llum verda a les obres de remodelació de les cases de Son Espanyol que hostatjaran les tres primeres empreses de la nova ciutat de les telecomunicacions.

Estudis d'Art Bit.

ONA

El passat dotze de febrer, el Consell de Govern va donar el vist-i-plau definitiu al Pla especial de desenvolupament del parc BIT, és a dir, al masterplan dissenyat per Richard Rogers, que defineix l'espai urbà on es crearà la futura ciutat de les telecomunicacions de les Illes Balears. Segons ha exposat reite-

radament Rogers, es tracta d'un nou concepte residencial on, a diferència de les ciutats tecnològiques convencionals, es compatibilitza l'oci amb el treball. El Pla especial especifica les característiques fonamentals del projecte i en concreta l'estructura urbanística, la zonificació, la xarxa viària i els serveis d'infraestructura. A partir d'ara, per tant, poden començar les obres de creació el parc que en el futur pot arribar a tenir prop de tres mil habitants.

De moment, però, les obres s'han iniciat a les antigues cases de la possessió de Son Espanyol, reconvertides ara en centre del parc. De fet el president del Govern va anunciar que a finals d'aquest mes de març ja es podria inaugurar la rehabilitació, que permetrà acollir les tres primeres empreses, una de les quals - Art Bit- ja du quasi dos anys de funcionament. No obstant això, per completar tot el parc és probable que s'hagi d'esperar molt més, fins i tot cal imaginar, segons Jaume Matas, que puguem torbar-nos més de vint anys, atesa la complexitat i l'ambició d'un

projecte que s'ha de finançar per la iniciativa privada i que és la senyera que utilitzarà l'executiu per a la introducció de les noves tecnologies de la comunicació a les Illes.

OCI I TREBALL

El parc BIT suposarà la creació d'un espai orientat a la concentració de professionals, empreses i institucions que contribuiran a la millora de la qualitat de vida i del medi ambient a través d'un procés continu d'investigació, formació, difusió i aplicació adequada de tecnologies avançades. Richard Rogers, autor entre d'altres obres del Centre Pompidou de París o de l'edifici Lloyd's de Londres, ha fet un projecte basat en dues qüestions fonamentals: per una banda prioritza el medi ambient, tot utilitzant tècniques innovadores d'estalvi energètic o de reutilització de l'aigua i, al mateix temps, dota el parc d'una infraestructura telemàtica i de serveis avançats d'alta qualitat.

Els terrenys del parc BIT tenen una extensió de 140 hectàrees i, segons el masterplan, es divideixen en tres àrees:

- Àrea de negocis: concebuda per a l'establiment d'agències internacionals, empreses, laboratoris i organismes d'investigació que desenvolupin i apliquin tecnologies avançades que, sense ser contaminants, contribueixin a crear i difondre la innovació o que afavoreixin la qualificació professional.

- Àrea residencial: zona per a la residència de professors universitaris, investigadors, empresaris i professionals qualificats innovadors, que treballin a la universitat o a les empreses del parc BIT, així com els que desenvolupin de manera independent activitats d'alt valor afegit. El projecte preveu una població de 2.679 habitants.

- Serveis de suport: la unitat gestora del parc BIT oferirà serveis de suport, com ara equipaments multimèdia, sales per a seminaris, cursos de formació.

LES PRIMERES EMPRESES

A la roda de premsa que segueix els consells de Govern, el president Matas informà que les tres primeres empreses del parc BIT seran Art Bit, dedicada al disseny gràfic, així com IBM i Lecisa, ambdues del sector informàtic, que s'instal·laran a les cases de possessió. D'altra banda, ja fa uns mesos que es presentaren els plànols del Centre de Recerca i Tecnologia Turística i els estudis de la MMCompany, que recentment ha inaugurat uns locals d'enregistrament provisional al polígon industrial de Marratxí. I, igualment, el conveni firmat entre el Govern i la Telefònica inclou la construcció d'un centre de telecomunicacions que també s'ajecarà a la futura ciutat de Richard Rogers.

Mallorca, protagonista d'una sèrie de televisió alemanya

"Mallorca, només es viu una vegada", és el títol del serial que s'emetrà a diari per les televisions alemanyes i que s'ha començat a rodar al polígon industrial de Marratxí. La productora Grundy UFA, integrada en un dels principals grups alemanys, ha establert a l'illa una de les seves bases d'operació, amb un pressupost anual de tres mil milions de pessetes.

ONA

L'empresa alemanya Grundy UFA ha iniciat el rodatge d'una sèrie de televisió a Mallorca, "Mallorca, només es viu una vegada", que s'emetrà diàriament per la cadena Prosieben a les set de l'horabaixa, una hora punta per a Alemanya. D'aquesta manera es garanteix una audiència milionària que servirà no només per promocionar

l'illa, sinó per impulsar aquí la indústria audiovisual, ja que la productora ha instal·lat els seus propis estudis al polígon de Marratxí.

La presentació dels estudis va ser a càrrec del president de la cadena de televisió, Gerog Kofler i dels presidents de la productora, Michael Murphy i Wolf Bauer, en presència dels consellers de Turisme, González Ortea, i del d'Economia, Antoni Rami, perquè no debades aquest és un projecte de cooperació europea que forma part de l'estratègia BIT del Govern balear. Fa dos anys el president Matas va visitar els estudis del grup, participats per Pearson i Beterlsmann, on pactà amb els seus dirigents la ubicació d'un centre de producció a Mallorca i, concretament, al parc BIT.

La sèrie tracta sobre tres parelles joves que vénen a Mallorca, on viuen tot un seguit de situacions pròpies dels acabats d'arribar. S'ha calculat una audiència potencial d'entre dos i tres milions de persones, la qual cosa permetrà mantenir la telecomèdia durant un període d'entre cinc i set anys. Per fer això possible s'han construït els estudis a Marratxí (el trasllat al parc BIT haurà d'esperar un cert temps) i es compta amb un pressupost anual de tres mil milions de

Acte de presentació dels estudis de Marratxí.

pessetes. I, endemés, aquest centre de producció ocuparà cent cinquanta persones.

Als estudis de Marratxí s'ha reproduït l'interior d'una casa de possessió mallorquina, en la qual destaca la cuina i el menjador, així com diferents apartaments, on ha de transcórrer una part de la història. L'altra, les dues terceres parts, es registrarà a exteriors. Aquesta possibilitat de rodar a l'exterior durant gran part de l'any, així com la popularitat de Mallorca a Alemanya, són els factors que han desencadenat l'elecció de l'illa com a centre d'operacions a la Mediterrània.

Segons el conseller d'Economia, aquesta és una primera passa. Una altra productora, Palma Pictures, també s'instal·larà pròximament a Marratxí, de manera que es pot començar a parlar de Mallorca com d'un centre de producció televisiva i cinematogràfica permanent i no només ocasional com fins ara.

Els experts confien que l'efecte 2000 no causi greus problemes a les Illes Balears

Segons l'assessor tècnic de sistemes d'informació del Ministeri d'Administracions Públiques, Jordi Barallat, entre un 5% i un 10% de les petites i mitjanes empreses espanyoles no arribaran a temps per adaptar els seus sistemes a l'efecte 2000. No obstant això, els experts confien que aquest fet no causi greus problemes. A les Balears, la Plataforma Illes Balears Euro-2000 treballa intensament per conscienciar les empreses de la necessitat de resoldre l'efecte abans de la data crítica, és a dir, de final d'any.

Segons Joan Marquès, director de la Plataforma, aquesta ha encarregat un estudi d'urgència per saber exactament en quina situació es troben les empreses il·lenques, tot i que se sap que la majoria de les grans empreses i de l'Administració ja ha pres les mesures adequades o les apliquen en aquests moments.

Tant Barallat com Marquès varen intervenir en una jornada organitzada per la Direcció General de Consum sobre l'efecte 2000 i ambdós coincidiren a desdramatitzar les conseqüències de l'efecte 2000 que, varen dir, no serà ni molt menys tan catastrofista com alguns mitjans dels Estats Units volen fer creure.

En qualsevol cas, si es dona per fet que l'efecte 2000 provocarà moltes demandes de consumidors que se sentiran enganyats si els seus aparells informàtics, o d'altres que no ho són, però que tenen xips incorporats (com alguns ascensors o electrodomèstics) deixen de funcionar el primer dia de l'any 2000. "Diuem -comentà irònicament Jordi Barallat- que l'efecte 2000 és el gran negoci dels informàtics, però en realitat ho pot ser dels missers".

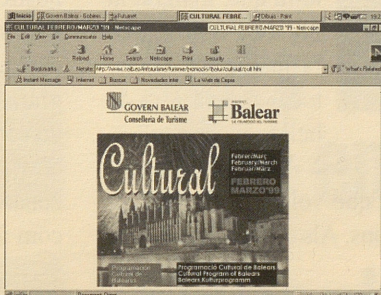
Adreces a la XARXA

Avui duim a aquesta secció tres pàgines diferents entre si però amb un denominador comú per parlar sobre la utilitat de la xarxa com a mitjà de comunicació. En un cas es tracta d'una web institucional, l'altre d'una iniciativa privada en el món, precisament, dels mitjans de comunicació i, finalment, un tercer exemple de com fer conèixer un treball propi que, a través d'Internet, es posa a l'abast de qui vulgui, i des d'onsevilla que sigui.

L'AGENDA CULTURAL

(www.caib.es/infoturisme/turisme/promocio/ibatutur/cultural/)

Una adreça molt llarga per a un objectiu tan concret com interessant: fer conèixer en quatre llengües -català, castellà, anglès i alemany- tots els actes culturals que es fan a Mallorca, ja sigui per a residents com per a

visitants. És una guia pràctica que es va presentar a la darrera fira turística de Madrid i que l'Institut Balear de Turisme, IBATUR, pretén estendre a Mallorca i a les Pitiüses a molt curt termini.

L'adreça, com dèiem, és llarga, però no és menester escriure-la tota, sinó que n'hi ha prou si s'acud a la pàgina web del Govern (www.caib.es) per accedir després a l'enllaç corresponent que apareix perfectament destacat.

D'aquesta manera qualsevol turista, o no turista -insistim- té la possibilitat de saber com pot aprofitar el seu temps lliure i, així, adonar-se que a les Balears no només hi ha sol i platja, sinó una activitat cultural prou interessant.

ELS DIARIS DIGITALS, UN NOU FRONT INFORMATIU

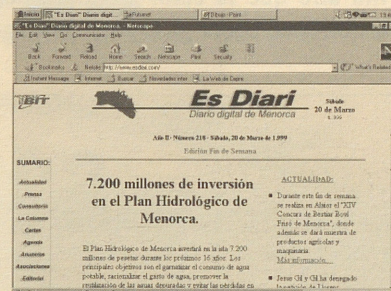
(www.esdiari.com)

A poc a poc tots els mitjans de comunicació obren serveis digitals que en alguns casos complementen la informació que publiquen als mitjans convencionals (sigui premsa escrita, ràdio o televisió) i en altres, directament en competència, avançant -fins i totes- notícies de darrera hora.

A les Balears la xarxa mediàtica digital co-

mença a ser prou atapida. Els principals diaris hi són, però paral·lelament han sorgit nous mitjans que s'estrenen en exclusivitat per Internet. És el cas de Mallorca Web, que ja varem citar fa alguns números, i també d'aquesta nova iniciativa sorgida a Menorca fa ja uns mesos. Es tracta de "Es Diari", el diari digital de Menorca que dirigeix Marcos Dueñas i que compta amb dos redactors i un nombrós equip de col·laboradors.

L'experiència serveix perquè Menorca disposi d'un mitjà diferent als tradicionals, la qual cosa afavoreix el pluralisme infor-

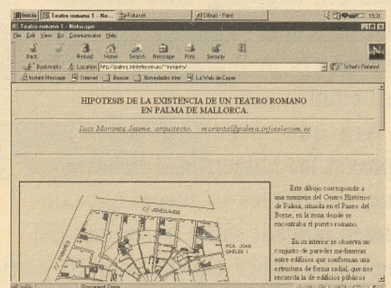

matiu i, ahora, contribueix que la societat de l'illa avanci cap al sector quaternari.

EL TEATRE ROMÀ DE PALMA

(www.infotelecom.es/-moranta)

Lluís Moranta és un arquitecte que manté una teoria segons la qual Palma tingué un teatre romà. Segons els seus estudis es devia ubicar al final de l'actual Born, a un pati interior situat rere el bar Bosch. L'arquitecte va dur a terme un projecte de reforma en el veïnat i descobrí casualment que el traçat de les cases i la dimensió del recinte era molt similar al que es dona a diferents ciutats italianes on està documentat que hi existiren teatres romans.

Moranta va estudiar el cas, va comprovar que les similituds anaven més enllà de les simples hipòtesis i amb tot el material va redactar un llibre que, sens dubte, és molt atractiu per als amants de l'arquitectura i de la història. Però no es conforma a publicar el seu treball a l'estil tradicional, també va dissenyar una pàgina web on fa un avanç de la seva recerca i fa conèixer un resum del llibre.

Tot plegat una web curiosa, per a curiosos i, evidentment, per a estudiosos del tema.

Propostes

per **PASSATEMPS**

Mallorca: Alcanada, nostàlgia de primavera

A Mallorca hi ha dues primaveres, la d'estiu -que és pròpiament l'estació que tots identifiquem com a primavera- i la d'hivern, altrament dita tardor. En qualsevol cas, ambdues representen per a l'illa allò que la calor s'endurà ben aviat o ja s'ha endut: la tranquil·litat, poder gaudir del paisatge, de la mar encalmada o de

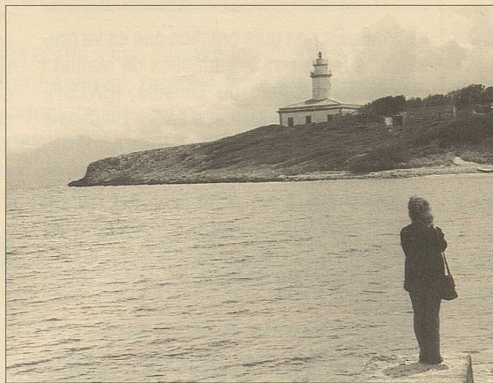
Alcanada.

la terra encara humida per la serena. És temps que convida a ser nostàlgics, talment aquestes imatges d'Alcanada, un dels més bells indrets de la nostra terra que, malgrat la mà de l'home -que fa malbé tot el que toca- roman així de bella.

Alcanada és, així, terra de nostàlgia. La remor d'un passat que voldríem fet present o que, almenys, que voltàs com les estacions. Als estius massificats, plens de turistes -que també han descobert aquest indret, no us pensàssiu que s'ha salvat de l'allau-seguirien tardors de calors o freds seus, i primaveres durant les quals la vida torna a renàixer. Temps com aquests, en què s'acosta l'estiu i amb ell, enguany, unes eleccions que marcaran el rumb de les Illes durant els primers anys del nou mil·lenni.

Ara que, precisament, s'han aprovat les Directrius Territorials i que, malgrat les amenaces que continuen penjant sobre el conjunt del territori i sobre aquest bocí en particular, hom pot esperar una mica de pau, ara -deim- és l'hora de defensar la primavera com a alternativa a la disbauxa estiuenca, quan ni Alcanada no es veurà lliure dels milers i milers de turistes que ho envaeixen tot. És hora de començar a gestionar el territori en funció de les primaveres i no de les calors ofegadores que ho despersonalitzen tot.

Almenys -passi el que passi- encara ens quedaran imatges com aquestes: la del far que s'aixeca orgullós sobre la seva petita illa i la dels amants de la naturalesa que gaudeixen d'un arenal que, ecològicament, encara barreja la sorra amb l'alga. Aquesta imatge, almenys, serà indestruïble, de manera que, passi el que passi, encara existiran alcanades. I primaveres.

El far.

Fora Mallorca: Madeira, tanmateix una illa

Precisament, ara que tant es parla d'insularitat i que les illes europees s'han reunit a Mallorca per constituir un lobby i defensar els seus interessos energètics davant la Unió, bo és visitar una altra illa: Madeira. Un vell territori situat, com el nostre, enmig d'una cruïlla de rutes marítimes. Nosaltres al bell mig de la Mediterrània i ells a l'Atlàntic.

Madeira és una explosió natural, plena de vegetació i d'una orografia tan difícil com bella. Com no podia ser d'altra manera, és un centre turístic reconegut internacionalment sobretot per ser port de trànsit de la major part de transatlàntics que naveguen per la zona. Això fa que el turista sigui sempre benvingut, tot i que, allà com aquí, comencen a sentir-se els símptomes de massificació.

Allà, però, la climatologia és encara més benigna, quasi més mediterrània que a la mateixa Mediterrània, quasi la mateixa que a les Canàries on la temporada pot allargar-se sense excessius problemes. I no obstant això, tant Madeira, com les Canàries, com les més llunyanes i menys afavorides Açores, tenen altres problemes. El desenvolupament turístic arrossega molts de dèficits socials anteriors.

El sector primari, tant l'agricultura com la pesca, conserva un pes específic molt important en el conjunt de l'economia insular i, en aquest sentit, presenta una situació

més semblant a les altres illes europees del Sud que no la de les Balears, on els serveis sobrepassen el 80% del PIB. Això els dona menys possibilitat que a nosaltres, però també una oportunitat d'harmonitzar el creixement d'una manera més raonable. En qualsevol cas, un viatge a Madeira i Portosanto és d'allò més recomanable.

Camada das Lobos (Madeira)

Peixater de Fushal.

innovació acció!!

Es Raiguer avança

**Ajuts
a les empreses**

**Foment
de l'exportació**

**Assessorament
als empresaris**

CDER

Consorci per al
Desenvolupament Econòmic
del Raiguer

Informau-vos al **CDER**,

Carrer dels Selleters, 25

07300 Inca

Tel. 971 88 70 07

Fax 971 88 70 08

Amb el suport de:

GOVERN BALEAR

COMISSIÓ EUROPEA

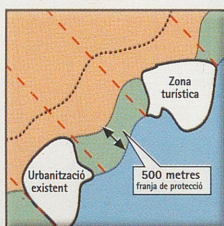

INFORMACIÓ AL CIUTADÀ

DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL

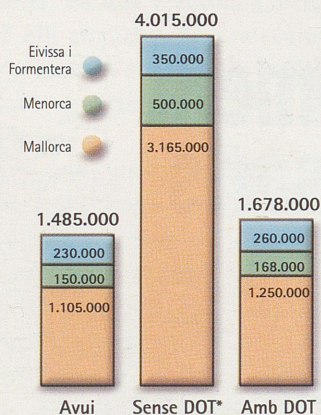
Creixement sostenible

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS LITORALS

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS AÏLLADES

REGULACIÓ DEL CREIXEMENT DE POBLACIÓ

Quina protecció fan les DOT?

Hi ha una sèrie de mesures que s'aplicaran automàticament quan siguin aprovades les DOT al Parlament:

- Prohibició de fer urbanitzacions a menys de 500 metres de la costa (100 metres, en el cas de Formentera)*
- Desautorització de totes les urbanitzacions en sòl rústic que formin nuclis aïllats, no continguin a un nucli existent*.
- Els habitatges unifamiliars fora dels nuclis no es podran construir a menys de 250 metres de la mar.

S'aplicaran altres mesures, una vegada aprovats els plans territorials parcials que pertoquen a cada municipi:

- Establiment d'un límit d'expansió anual de cada nucli de població.
- Establiment d'un límit total de creixement per illa.

* Aquestes mesures desclassifiquen tots els projectes d'urbanització a qualsevol fase de tramitació, excepte si les obres han començat o si es fan en sòl urbà.

Les Directrius només redueixen el sòl urbanitzable?

No. De fet, la determinació més important de les Directrius no és la que converteix en rústic el sòl urbanitzable avui, sinó la que impedeix que el sòl es converteixi en urbà. Perquè la mesura més important consisteix a limitar el creixement per al futur i fer que totes les Illes puguin oferir nou sòl dins uns límits del 10 per cent en 10 anys i organitzat al voltant dels nuclis existents.

Quant de terreny quedarà com urbanitzable, a Mallorca?

Es retallen en més d'un 60% les possibilitats d'urbanitzar que hi havia abans de les DOT. Però es garanteix el creixement dels nuclis existents amb un anell de reserva per al futur. El terreny urbanitzable a Mallorca només podrà créixer un 1% anual en els propers 10 anys.

Les Directrius d'Ordenació Territorial és la llei que regula el creixement de les nostres illes, protegint les nostres costes i el sòl rústic. Una llei que aconseguirà que, entre tots, fem les Illes que volem.

Més informació: <http://www.caib.es/dot>

Les Illes Que VOLEM

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral